

PH.D. RAVI RAVINDRA

BHAGAVAD GITA

NAVIGOINTIOPAS ELÄMÄN TAISTELUSSA

BHAGAVAD GITA

NAVIGOINTIOPAS ELÄMÄN
TAISTELUSSA

PH. D. RAVI RAVINDRA

Suomennos: Kalervo Mielty

ISBN 978-952-69099-1-2

In memory of my spiritual Mother
Louise Welch
who first encouraged me to explore
the Bhagavad Gita

Henkisen äitini,
Louise Welchin muistoksi,
joka ensimmäisenä rohkaisi minua
tutkimaan Bhagavad Gitaa

Ole luja joogan polulla ja nouse!

* Krishna Bhagavad Gitassa 4.42

Luovuta tekosi minulle ja kiinnity sisimpään Itseesi.
Taistelee kiihkotta, odotuksista ja itsekkyydestä vapaana.

* Krishna Bhagavad Gitassa 3.30

Älä yritä etsiä ja seurata viisaiden ja vanhojen jälkiä.

Etsi ainoastaan sitä, mitä he etsivät.

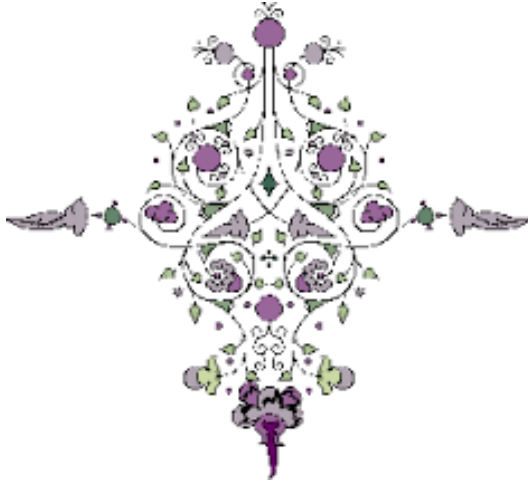
* Marsuo Basho

SISÄLTÖ

Suomentajan alkusanat _____	7
Tri Ravi Ravindran esipuhe _____	9
Erikoismerkkien käytöstä _____	12
Johdantoa _____	13
1. Arjunan kriisin jooga _____	25
2. Tiedon jooga _____	31
3. Toiminnan jooga _____	45
4. Pyhän tiedon jooga _____	54
5. Toiminnasta luopumisen jooga _____	65
6. Meditaatio-jooga _____	71
7. Pyhän tiedon ja erotuskyvyn jooga _____	81
8. Häviämättömän Brahmanin jooga _____	89
9. Tietoisuuden ja pyhän mysteerin jooga _____	97
10. Ilmennyksen jooga _____	104
11. Universaalisen muodon näkemisen jooga _____	110
12. Antaumuksen ja rakkauden jooga _____	122
13. Kentän ja sen tuntijan erottamisen jooga _____	127
14. Kolmen gunan jooga _____	133
15. Korkeimman hengen jooga _____	138
16. Vapauttavien ja sitovien ominaisuuksien jooga _____	142
17. Shraddhān kolmen tason jooga _____	146
18. Luopumisen kautta vapautumisen jooga _____	153

Lyhyt johdanto Mahābhārata-sotaan	168
Tohtori Ravi Ravindrasta	179
Ravi Ravindran kirjoja suomeksi	180
Usein käytettyjä sanskritin ja paalin kielen sanoja	181
Tekijänoikeudet	187
Viitteet	187

SUOMENTAJAN ALKUSANAT

Tri Ravi Ravindra on ollut jo lapsesta saakka tekemisissä sanskritin-kielisen intialaisen kirjallisuuden kanssa. Vertailevana uskontotieteilijänä hän on myöhemmin laatinut useita tutkielmia hindulaisista, buddhalaisista, juutalaisista, islamilaisista ja kristillisistä näkemyksistä. Ravindra on syntynyt v. 1938 ja kiertää yhä maailmalla opastamassa etsijöitä erilaisten henkisten perinteiden yhtäläisyyksien ja syvimpien merkitysten löytämisessä.

Bhagavad Gita on lähes 2500 vuotta vanha intialainen kirjoitus, joka on osa Mahābhārata-eposta. Jälkimmäinen on kuvaus suuresta taistelusta, edellinen muodostuu lähinnä Krishnan ja Arjunan keskusteluista, jotka todellisuudessa liittyvät yleisinhimilliseen elämän taisteluun ja sen ylevimpiin tarkoitusperiin.

Sanskritin kielen varhaisin tunnettu muoto on 3000 vuoden takaa. Sen 400-luvulla eKr. luotu kieliooppi on niin tarkka, ettei siihen ole ollut tarvetta tehdä juuri lainkaan muutoksia. Suurin osa Intian klassisesta kirjallisuudesta on kirjoitettu sanskritiksi, joka muistuttaa suomenkieltä (muutamien yksittäisten sanojen lisäksi) siinä, että sen puhuttu ja kirjoitettu muoto ovat hyvin lähellä toisiaan (ovat säilyttäneet foneettisuutensa).

Sanskritia on käytetty tuhansia vuosia henkisten perinteiden kuvaajana ja säilyttäjänä. Lukemattomat viisaiden sukupolvet ovat luoneet valtavan määrän mitä erilaisimpiin elämänilmiöihin – ulkoisiin ja sisäisiin – liittyviä käsitteitä. Länsimaisista kielistä vastaavat käsitteet näyttävät joko kadonneen, tai sitten niitä ei ole koskaan laadittu tai julkisesti käytetty.

Tässä suomennoksessa olen käyttänyt tekstipohjana Ravindran uusinta, lokakuussa 2018 ilmestynyttä kirjaa, ”Bhagavad Gita, Navigointiopas Elämän Taisteluun”, (ISBN 9781611806397) johon olen lisännyt Gitan sanomaa valaisevia otteita hänen edellisen vuoden laitokseen (ISBN 9781611804102) laatimista kommentaareista. Kommentit erottuvat varsinaisesta tekstistä pohjaväriyksellä.

Ravi Ravindra toteaa, että on hyödyllistä tutkia erilaisia perinteitä voidakseen vapautua yhdestä ainoasta kapeasta tavasta ilmaista sel-laista, joka periaatteessa ylittää kaikki ilmaisutavat.

Henkisinä etsijöinä ja pyhiinvaeltajina meidän tulisi vapautua yhä enemmän omasta pienuudestamme, jossa me pääosin askartelemme oman minä-minä -näkemysksemme puitteissa. Syventyminen suuriin näkemyksiin voi vapauttaa meidät kilpailuhenkisyydestä tai ”jostakin pitämisen tai ei-pitämisen” synnyttämistä sisäisistä kahleista – eh-dollistumistamme.

Elämä on taistelua. Kukaan meistä ei voi välttyä elämän taistelulta. Kysymys on siitä, miten toimia taistelussa hyvänä soturina oivalta-en ja yhdistyen samalla oman olemuksemme syvyyksissä Krishnaan, Kristukseen tai johonkin muuhun sellaiseen olemukseen, joka on kai-ken taistelun yläpuolella.

Bhagavad Gita antaa varsin lohdullisen kuvan elämän mahdollisuuk-sista kirjoittaessaan: ”Vaikka olisit mitä alhaisin kaikista pahanteki-jöistä, sinä voit ylittää kaikki pahuudet pyhän tiedon veneessä.”

Toivoisin, että tämä kirja voi osaltaan auttaa lukijoita etsimään ja löy-tämään oman, itselleen ominaisen tiensä henkisten ydinasioiden pa-rissa.

Olen äärettömän kiitollinen saadessani tohtori Ravindralta luvan kääntää tämän hienon kirjan suomeksi ja julkaista sen e-kirjana va-paasti luettavaksi.

It was a great privilege and honor for me to have the permission of Ph. D. Ravi Ravindra to translate and publish his marvelous work as free E-book on the internet.

Isossakyrössä 2018

Kalervo Mielty

RAVI RAVIDRAN ESIPUHE

Olin yhdentoista vuoden ikäinen, kun isäni esitteli minulle kallisarvoisen helmen. Hän rakasti runoutta ja luki sitä usein ääneen kaikille, jotka sattuiivat hänen seuraansa. Hänen tapansa viettää lomaa oli istua ulkona auringossa, pino runokirjoja vieressään, ja lukea sitten niin kauan kuin vain jaksoi.

Erään kerran isäni luki minulle jotakin Bhagavad Gitasta, mutta silloin en ollut siitä lainkaan kiinnostunut, koska en tuntenut – enkä välittänytkään tuntea sitä. Kuuntelin kuitenkin kohteliaana isäni lukemista, enkä silloin edes kuvitellut kuulevani jotakin, joka pysyisi minussa lopun elämäni.

Hän luki minulle sanskritiksi lauseen, joka löytyy seitsemännen luvun yhdennessätoista kappaleessa (shlokassa), ja käänsi sen minulle seuraavasti: ”Useiden syntymien jälkeen viisas ihminen tulee minun luokseni. Hän oivaltaa, ettei muuta ole olemassa kuin Krishna (Vasudeva). Tällainen ihminen on suuri sielu ja hyvin harvinaislaatuinen.”

Sen jälkeen isäni kääntyi puoleeni ja sanoi niin vakavana, että se syöpyi sydämeeni: ”Niinpä, Ravi, minä voin kyllä kertoa sinulle sen, mitä näissä sanoissa on, mutta en tiedä, mitä ne todella tarkoittavat. Toivoisin sinun löytävän sellaisen opettajan ja opin, joka auttaa sinua ymmärtämään sanojen todellisen merkityksen.”

Kuulemani lause teki minuun suuren vaikutuksen pääosin juuri isäni siihen sisällyttämän syvän tunnelatauksen johdosta. Sen jälkeen elämäni mittaiseksi projektiksi on muodostunut sen oivaltaminen, että ”kaikki on vain Krishnaa”. Aina kun luen jotakin Gitasta, isäni näyttäisi istuvan lähellä muistuttamassa minua siitä, etten pelkästään lausu näitä sanoja, vaan todella tunnen ne olemukseni syvyyksissä.

Olen hyvin kiitollinen rouva Louise Welchille, joka rohkaisi minua suuresti tutkimaan vakavasti Bhagavad Gitaa. Olin syntynyt ja kasvanut Intiassa kuunnelleen monia ihmisiä, erityisesti pappeja, jotka siiteerasivat usein Gitaa. En kuitenkaan tullut vakuuttuneeksi siitä, että kirjan tekstit olisivat muuttaneet heidän elämäänsä.

Rouva Welch ehdotti, että minun pitäisi painiskella Krishnan kanssa löytääkseni tekstin sisältämät viisaudet. Hän oli itse ollut A. R. Orogen, New Age -kirjan loistavan toimittajan oppilas, jota toimittaja T. S. Elliot piti aikansa parhaana kirjallisuuden kriitikkona.

Bhagavad Gita oli rouva Welchin elämässä kaikkein olennaisin ja pysyvin vaikutteiden antaja. Kuuluisa kuvanveistäjä, Eric Gill, kaiverusi Orogen hautakiveen lainauksen Gitasta: ”Viisas ei sure eläviä eikä kuolleita. Minä en koskaan ole ollut olematon, etkä sinä tai nämä inhimilliset ruhtinaat. Emme liioin me lakkaa milloinkaan olemasta. Epätodellisella ei ole olemassaoloa, eikä todellinen voi koskaan lakata olemasta.”¹

Kohtasin rouva Welchin ensi kertaa v. 1968. Muutaman vuoden jälkeen hän kutsui minut puhumaan jotakin Gitasta kokoukseen, johon osallistui vakavia Gurdjieffin opetusten tutkijoita. Myöhemmin työskentelin varsin läheisesti Jeanne de Salzmannin ja hänen Michel poikansa kanssa. Jeanne oli Gurdjieddin läheisin oppilas, ja hän rohkaisi minua todella paljon puhumaan Gitasta.

Suunnilleen samaan aikaan kohtasin J. Krishnamurtin ja kuulin usean kerran hänen opetuksiaan. Hän näytti yleensä sivuuttavan kaikki perinteiset tekstit – mukaan lukien Bhagavad Gitan. Eräässä keskustelussa hän kysyi minulta: ”Herra, mitä vikaa sinun mielestäsi on Intiassa?” Katsoin häntä toivoen hänen vastaavan kysymykseen itse. Hän sanoi: ”Ongelma on siinä, että bramiinit ovat unohtaneet perinteen.” Uskon, ettei Krishnamurti vastustanut perinteitä. Hän oli surullinen ja kauhistunut siitä, että perinteitä esitettiin muodoissa, jotka eivät olleet todellisen perinteen mukaisia.

Maailmassa on aina jännitteitä perinteiden virallisten ylläpitäjien ja niiden välillä, jotka tahtovat toteuttaa ja täyttää perinteiden opetukset. Silloin kun ei ole saatavilla sellaisia perinteiden todellisia mestareita kuin hiljattain esiintyneet: Ramakrishna, Vivekananda, Raman, Aurobindo tai Krishnamurti – joutuu etsijä itse kamppailemaan perinteisten klassisten tekstien kanssa.

Intialaisessa perinteessä Bhagavad Gita on erityinen teksti, sillä se kattaa vakavasti etsivien ihmisten kaikki tarpeet: toiminnan, tiedon,

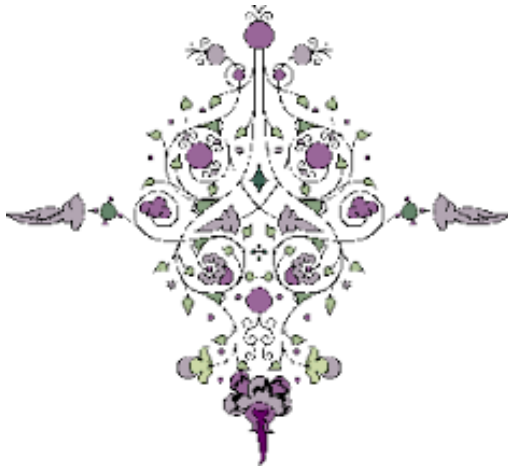
meditaation, rakkauden ja tietoisuuden eri olemisen tasoilla. Kaikkien opetusten tapaan myös Krishnan Gitassa esittämä oppi saattaa olla vaarallista, mikäli etsinnän seurauksena ei ole koko olemuksen asteittainen muutos.

Olen kiitollisuuden velassa useille ystäväilleni ja hyväntekijöilleni – ennen muita Priscilla Murreylle. Olen luottanut hänen apuunsa. Hän on todellisuudessa tämän kirjan toinen laatija, eikä ilman hänen apuaan sitä olisi voitu edes kirjoittaa. Muiden muassa K. Harish ja K. N. Sundaresan ovat tehneet työtä edistäviä ehdotuksia.

Kiitän Teosofista Seuraa siitä, että se on tarjonnut puitteet Bhagavad Gitaa koskeville kursseille Krotona School of Wisdomissa, Kalifornian Ojaissa. Kurssien aikana jotkut oppilaat ovat nostaneet esiin kysymyksiä, jotka ovat auttaneet selkiyttämään monia ajatuksia.

Kiitän Mary Redman Foundationia saamastani avustuksesta.

Ravi Ravindra

ERIKOISMERKEISTÄ (DIAKRIITTISISTÄ MERKEISTÄ)

Vokaalit *a*, *i* ja *u* kirjoitetaan sekä erikoismerkin kera että ilman sitä riippuen sanan lausumisesta asiayhteydessään:

Ilman erikoismerkkiä: *a* (lausutaan kuten englannin sanassa *cut*. Esim. *dharma*), *i* (lausutaan kuten englannin sanassa *sit*. Esim. *vidyā*), ja *u* (lausutaan kuten englannin sanassa *put*. Esim. *yuga*).

Diakriittisen merkin eli tarkkeen kera: *ā* (lausutaan kuten englannin sanassa *bar*. Esim. *dhritarāshtra*), *ī* (lausutaan kuten englannin sanassa *need*. Esim. *Bhīma*) ja *ū* (lausutaan kuten englannin sanassa *soon*. Esim. *sūrya*). Poikkeuksellisesti sana *Gītā* kirjoitetaan lukuisan esiintymisensä johdosta aina muotoon *Gita*.

Muut sanskritin sanat kirjoitetaan mahdollisuuksien mukaan foneettisesti. *Kṛṣṇa* kirjoitetaan *Krishna*, *Bhīṣma* kirjoitetaan *Bhīma*, *Śhiva* kirjoitetaan *Shiva*, *Śhruti* kirjoitetaan *Shruti* jne.

BHAGAVAD GITA

JOHDANTOA

Bhagavad Gita on luultavasti yksi tärkeimmistä Intiassa syntyneistä kirjoituksista. Sitä luonnehditaan joskus ikuisen filosofian ja perinteisen viisauden luotettavaksi lähteeksi. Useat viisaat ja pyhät ihmiset niin Intiassa kuin muuallakin ovat saaneet siitä vaikutteita.

Henry David Thoreau²

”Aamulla kylvätin järkeäni ällistyttävässä, kosmologisessa Bhagvat Geetassa, jonka laatimiseen on kulunut jumaliltakin vuosia. Sen rinnalla meidän nykyinen maailmamme ja kirjallisuutemme näyttävät mitättömiltä ja alkeellisilta. Epäilen, ettei tuota filosofiaa voida edes liittää muuta kuin edeltäneen olemassaolon tilaan – niin kaukana se on hienoudessaan meidän näkemyksistämme.”

Rudolf Steiner³

”Mitä länsimainen kulttuuri tiesi itäisestä ennen kuin tuli tuntemaan *Bhagavad Gitan*? Vasta viime vuosisadalla esiin tulleiden lisäksi ei kovin paljon. Länsimaisella sivistyksellä ei ole – joitakin salaisia suuntauksia lukuun ottamatta – juuri lainkaan suoraa tietoa tämän suuren runon keskeisistä hermoimpulsseista. Kun lähestymme sellaisia asioita, me tunnemme, kuinka vähän inhimillinen kieli, filosofia ja jokapäiväistä elämää koskea ajattelu voivat siinä auttaa. Niistä ei ole paljonkaan apua kuvattaessa ihmisen henkisen elämän korkeuksia. Me tarvitsemme aivan toisenlaisia kuvauksia antamaan ilmauksen siitä, mikä loistaa meille henkisen ihmisyyden esiin tulosta.”

Sri Aurobindo⁴

”Arjuna ja Krishna, inhimillinen ja jumalallinen, eivät kohtaa rauhanomaisen mietiskelyn yksinäisyydessä, vaan kunnian kentän taistelijana ja hallitsijana sotavaunuissa, viuhuvien nuolien keskellä. Gitan opettaja ei ole pelkästään Jumala ihmisessä, joka tuo itseään esiin tiedon maailmassa. Hän on se, joka liikuttaa koko toiminnan maailmaa, jonka kautta ja jota varten koko ihmiskunta on olemassa, taistelemassa ja työskentelemässä – ja jota kohden kaikki inhimillinen elämä pyrkii ja kehittyy. Hän on kaiken tekemisen ja uhrausten salainen mestari sekä ihmisten ystävä.”

Aldous Huxley⁵

”Bhagavad Gita on yksi kaikkien aikojen ikuisen filosofian selkeimmistä ja kattavimmista koosteista. Sillä on pysyvää arvoa koko ihmiskunnalle eikä vain Intialle.”

Bhagavad tarkoittaa ”autuasta”, Gita tarkoittaa ”laulua”. Bhagavad Gita on siten *Autuaan Laulu*, vaikka se usein käännetäänkin *Siunatun Herran Lauluksi*, missä viitataan Krishnaan, korkeimman jumaluuden inkarnaatioon. Otsikko kirjoitetaan sanat yhdistäen myös muotoon Bhagavadgītā.⁶

Hindulaisessa perinteessä Bhagavad Gitaan viitataan pikemminkin käsitteellä *smṛiti* (se mitä muistellaan) kuin sanalla *śruti* (se mikä paljastetaan). Tästä syystä sitä ei pidetä niin täydellisenä auktoriteettina kuin vedaa ja upanishadeja. Näin tulisi ollakin, sillä jokaisen pitää mieluummin muodostaa oma suhtautumisensa siihen kuin tyytyä puhdasoppisen perinteen liialliseen arvostamiseen.

Rationaalisesti ajatellen intialaisessa ajattelussa mikään ei ole kuitenkaan suoraviivaista. Bhagavad Gitaa kutsutaan myös *Gītopanishad* ja *Yogopanishadiksi*, jotka viittaavat sen asemaan upanishadina. Gita

luetaan smriti-teksteihin, sillä se osa Mahābhārataa. Upanishadina sillä on kuitenkin myös Shrutin asema. Bhagavad Gitaa kutsutaan upanishadien upanishadiksi siitä syystä, että se on tiivistelmä niiden opetuksista.

Joskus sanotaan, että upanishadit kuvaavat lehmää, jolta Krishna paimenena lypsää maitoa Arjunan ollessa vasikkana läsnä. Tällöin maito symboloisi Bhagavad Gitaa. Gitaa kutsutaan lisäksi *mokshashātraksi*, vapautuksen kirjoitukseksi, sillä se koskettelee absoluuttia ja opettaa mittaamatonta vapautuksen tietä.

Hindulaisessa perinteessä Bhagavad Gita on yksi kolmesta perustavasta laatua olevasta kirjoituksesta (*prashāna trayi*, sananmukaisesti ”kolme irrottautumisen kohtaa”). Muut ovat *Brahma-sūtrat* (tunnetaan *vedanta-sūtrina*) ja upanishadit. Näitä käsittelevän opettajan (*āchāryan*) täytyy osata kirjoittaa kommentaareja tullakseen otetuksi vakavasti.⁷

Eräs tunnettu länsimainen tutkija, R. C. Zaehner, on huomauttanut: ”Gitalle ei voida – useiden muiden uskonnollisten tekstien tapaan – määrittää mitään tarkkaa syntyajankohtaa. Näyttää varmalta, että se on kirjoitettu myöhemmin kuin klassiset upanishadit. Poikkeuksena on Maitrī upanisadi, joka on buddhalaisuutta nuorempi. Ajallinen määrittäminen ei varmaan olisi kaukana oikeasta, jos se asetettaisiin viiden- ja toisen esikristillisen vuosisadan väliin.”⁸

Hindulaisen perinteen mukaan Bhagavad Gitan opetus annettiin dvāpara-yugan lopussa ja nykyisen kali-yugan alussa.

Juan Mascaro tekee auttavan huomautuksen: ”Tutkijat ovat eri mieltä Bhagavad Gitan ajoituksesta, mutta koska tämän suuren runoelman juuret ovat ikuisuudessa, on sen ilmestymisen ajallinen määrittely henkisessä mielessä varsin merkityksetöntä.”⁹

GITAN ASETELMA

Bhagavad Gita muodostaa osan suuren Māhābharata-epoksen kuudennessa kirjasta.

Kauravan ja Pāndavan perheiden välistä, valtakunnan hallinnasta syntyvää taistelua ei voitu välttää. On täysin mahdollista, että taustana on todellinen historiallinen tapahtuma, jonka vasta kirjoittaja on muuntanut opetuksen muotoon. Toisaalta koko taistelu saattaa olla kirjallisen mielikuvituksen tuotetta.

Kaikki taistelukentälle kokoontuneet sankarit olivat siellä joko vallanhalusta tai kostamassa aikaisempia nöyryytyksiään – tai sitten pelkästä uskollisuudesta niitä kohtaan, jotka ylläpitivät heitä – huolimatta siitä, että he olivat väärällä puolella.¹⁰

Kaikki Kauravan suvun tärkeimmät sankarit surmattiin Krishnan antaman ovelan neuvon avulla, mikä asiana ei lukeutunut tavanomaisten sosiaalisten normien määrittämän reilun pelin puitteisiin. Ainoastaan kahdeksantoista päivää kestäneen sodan lopussa kaikki ritarillisuuden ja kunniallisen taistelun muodot olivat hylätty kummallakin puolella. Sadoista tuhansista taistelukentän sotilaista ainoastaan kymmenen selvisi hengissä hirvittävästä verilöylystä.

Kun sotaa ei voitu vanhimpien parhaista yrityksistä huolimatta enää välttää, niin eri osapuolia edustavat Duryodhana ja Arjuna vierailivat Krishnan luona pyytämässä tämän apua taisteluun. He tapasivat Krishnan lepäämässä ja ilmaisivat omat asennoitumisensa siten, että Arjuna meni istumaan Krishnan jalkojen juureen, kun taas Duryodhana seiso i lähellä hänen päätään.

Krishna antoi heidän valita. Arjuna aloitti, koska Krishna oli huomannut hänet herätessään ensimmäisenä. Valinnan vaihtoehdot olivat sellaiset, että toinen saisi Krishnan armeijan sotavaunuineen, hevosineen, elefantteineen ja aseineen, kun taas toinen voisi ottaa ainoastaan Krishnan itsensä. Lisäksi Krishna lausui, ettei hän ottanut käteensä ainuttakaan asetta eikä osallistuisi taisteluun.

Arjuna valitsi puolelleen Krishnan antaen koko hänen armeijansa Duryodhanalle. Arjuna ja Duryodhana olivat iloisia saamistaan apuvoimista: toinen valitsi laadun, toinen luotti määrään. Arjuna pyysi Krishnaa toimimaan sotavaununsa ajajana ja neuvonantajana taistelussa, mikä kuvasi hengen kutsumista psyyken vartijaksi.

Intiassa kaikki suuret opettajat ovat tulkinneet Gitan taistelun sisäiseksi – ihmisessä vaikuttavien *āsuristen* (demonisten) ja *daivisten* (jumalallisten), *pravrittisten* (ulkoisten, keskipakoisten) ja *nivrittistien* (sisäisten, keskihaluisten) vetovoimien väliseksi taisteluksi.

Taistelu suoritetaan ihmisen koko psykosomaattisen moninaisuuden hallinnasta, joka on *prakritin* valtakunnan pienoismalli. Me kutsumme sitä inhimilliseksi olennoiksi – ovat siinä ilmenevät vetovoimat siten luonteeltaan jumalallisia tai demonisia.

Ahneuden ja vallanhimon lisäksi myös sukupolvien ajan jatkuva koston kierre on juurtunut syvään ja toimii mitä voimakkaimpana sodan motiivina. Sitä puolustellaan usein taisteluna oikean dharman ja järjestyksen puolesta.

Asioiden taiteellinen ilmaus vaatii sitä, että sisäiset, hienot todellisuudet muunnetaan ulkoisiksi ja esitetään kuvien, symbolien, kertomusten ja kielikuvien muodossa. Tällainen ulkoistaminen on tarpeen myös kulttuurin välittämisessä sukupolvelta toiselle. Vaara on siinä, että nämä muodot tulkitaan kirjaimellisesti, jolloin henkiset todellisuudet ymmärretään aineellisesti.

Henkisesti suuntautuvilla ihmisillä kaikkialla maailmassa on täysin toisenlainen taipumus: he näkevät henkistä ja hienoa mitä tavallisimmissa aineellisissakin asioissa. Mikäli me hyväksymme erilaisten todellisuuden tasojen olemassaolon – mikä on kaiken uskonnollisen ajattelun perusolettamus – tulee symbolinen tulkinta välttämättömäksi. Symboliikan ei kuitenkaan tarvitse olla ristiriidassa todellisten historiallisten asioiden kanssa. Syvimmän ja pinnallisimman olemuksemme välistä vuorovaikutusta on mahdotonta kuvata maalauksin tai veistoksia. On välttämätöntä, että näitä kahta itsen tasoa kuvataan metaforin ja kertomuksin – kuten tässä Krishnan ja Arjunan vuoropuhelussa tehdään.

Sitten kun tärkein vertauskuva on valittu, elävöitetään kaikki mukaan tulevat tekijät, mutta aivan kaikella tai kaikille esiintyville nimityksille ei kuitenkaan ole tarpeen etsiä symbolisia merkityksiä. Sielun matkaa saatetaan kuvata vuorelle kiipeämisenä, jolloin jääpiikit ovat olennaisia, mutta eivät veneen airot. Mikäli tärkein metafora on meren ylittäminen, niin airot ovat tietenkin tarpeelliset. Tässä taistelukertomuksessa kaikki tapahtumat, aseet tai sankarien nimet eivät ole sisäisesti kovin merkittäviä. Ne kuitenkin voivat auttaa laajentamaan ymmärrystämme, mihin meidän tulee kaikin keinoin pyrkiä.

Bhagavad Gita on Intian suunnattoman pyhän kirjallisuuden piirissä ainutlaatuinen. Krishna opettaa siinä rakasta oppilastaan Arjunaa elämäntaistelun keskellä. Siinä toistetaan jatkuvasti pikemminkin osallistumista taisteluun kuin sen välttämistä tai vetäytymistä yksinäisen meditaation tai antaumuksen tilaan.

Mahābhāratassa Krishna lausuu, ettei kukaan voi valita *sodan* ja *sen välttämisen* välillä – ainoa valinta tapahtuu kamppailun tasojen välillä. Ihmisen on pakko osallistua johonkin kamppailuun tai taisteluun. Valinta on ainoastaan siinä, mihin tiettyyn taistelun tasoon hän osallistuu, ja millä tavoin hän siihen vastaa.

Jokainen on itsensä kaltainen sotilas. Jotkut taistelevat itsensä, toiset Jumalan puolesta. Jotkut taistelevat aineellisten asioiden toivossa, toiset hakevat voittoa sieluilleen. Jotkut taistelevat saadakseen valtaa toisten suhteen, toiset yrittävät alistaa itseään. Jokainen on kuitenkin mukana jossakin kamppailussa – toiset tietoisesti tai tiedostamattaan, toiset heikosti tai vahvasti, jotkut muut syvällisesti tai pinnallisesti.

Asia on aina näin: aina tulee olemaan jonkinlaista taistelua, sillä ristiriidat ja kamppailut kuuluvat olennaisina osina elämään. Mahābhārata-epos kertoo ihmiskunnasta. Suuret myytit puhuvat totuuksista, jotka eivät ole historiallisia, vaan kuvaavat ihmisyyden tilaa.

Rouva de Salzmänn¹¹ totesi: ”Ei ole olemassa kamppailuvapaata elämää. Minä syön ja minut pitää syödä. Minä joudun ruokkimaan ja puolustamaan itseäni. Kamppailu on hirvittävä koettelemus. Aina ei ole kyse voittamisesta, vaan siitä, että tietää sen, miten on tullut tais-

teltua. Ilman taistelua ei kerry kokemuksia. Munkki ja sotilas saavat kumpikin kutsun sotavoimiin. Ihmisen on soveliasta kutsua apuun korkeampia voimia. Kaikkia sotia ei voida arvostella samalla mitalla. On vaikeata olla samaan aikaan munkki ja sotilas tietäen, miten laskea aseensa rukoillakseen ja miten taistella vain sen verran kuin on tarpeen. Juuri tuo asia on äärimmäisen vaikeata, ja ainoastaan munkki voi tietää, milloin hänen täytyy taistella.”¹²

Brihadāranayaka-upanishadin (I. 4.6.) mukaan: ”Koko tämä maailma on ruokaa ja sen syöjää.” *Ruoka*-sanaa ei tässä tule ymmärtää kirjaimellisesti. Kaikki todellisuuden tasot osallistuvat vastavuoroiseen ravitsemiseen ja ylläpitoon. Me emme voi kätkeä itseemme elämää tai energiaa, kykyjä tai resursseja, vaan niitä kaikkia käytetään johonkin tarkoitukseen – ja samalla meitä syödään kaiken aikaa.

”Mitä minä sitten ravitsen?” Kateus, viha, pelko tai jokin niitä hienompi asia kuluttaa minua. Minä voin kuitenkin palvella sitä hyvin pyhää impulssia, joka tuli *minuksi* kutsumaani organismiin – ei kuitenkaan vain tämän organismin, vaan oman itsensä takia. Bhagavad Gitassa Krishna puhuu ”ruumiissa asuvasta häviämättömästä” (14.5), joka ottaa kehon haltuunsa luodakseen persoonallisen ihmisen.

Meidän kaikkien on syytä kysyä: ”Miten tämä soveltuu minuun? Mikä on tuo kehooni tullut hieno energia, ja missä tarkoituksessa se on tullut? Voiko minun organismini – keho, järki ja tunteet – palvella tuota energiaa muuten kuin sisäisten ristiriitojen kautta?”

Me emme voi palvella mitään hienoa välttämällä taistelua – meidän pitää tarttua kiinni elämään. Samalla meidän tulee varmistua siitä, etteivät elämän kamppailut sinänsä saa meitä unohtamaan hienoja energioita, jotka ovat asettuneet organismiimme määrättyssä tarkoituksessa.

Bhagavad Gitan ensimmäinen säe (1.1) nostaa esiin tämän asian. Dhritarāshtra kysyi: ”Sanjaya, mitä minun ja Pāndun pojat tekivät, kun he olivat kokoontuneet Kurukshetraan taistelemaan dharman kentällä?”

Olemmeko me itse kiinnostuneita muinaisesta sodasta ja jonkun kauan sitten taistelukentällä antamasta opetuksesta, vai olemmeko huo-

lestuneita siitä, ymmärrämmekö omassa elämässämme ja psyykes-
sämme kaiken aikaa tapahtuvaa kamppailua?

Mikäli teksti kertoo ihmisten tilanteesta, niin sen kysymykset kos-
kettavat myös meidän elämäämme. Mikä on tämän sisäisen sodan-
käynnin tarkoitus? Onko minun elämänenergiani tarkoitettu tuh-
lattavaksi ristiriitoihin, vai voisiko se palvella jotakin jalompaa kuin
vain taistelukenttänä toimivaa psyykeä? Enkö minä olekin tuo kyse-
lijä, Dhritarāshtra, joka on sokea oman sisäisen valtakuntansa suh-
teen – ja kaiken lisäksi myös ajomies Sanjaya, joka saa tilapäisenä
lahjana kyvyn nähdä ja kuulla kaukana tapahtuvia, hienoja asioita?
Enkö minä ole myös näiden kahden kohtaavan armeijan taistelukent-
tä? Voinko minä nähdä vastakkaiset puolet itsessäni?

Olenko minä, Dhritarāstrana, oman persoonallisen valtakuntani ja
koko itseni nimellinen kuningas? Dhritarāstra on kuitenkin sokea,
kun taas hänen sata poikaansa johtavat näytöstä Duryodhanan olles-
sa päällikkönä. Heidän sanotaan olevan *durbuddhin* (1.23) johtamia,
koska heidän ajattelunsa on harhautunut. He ovat täynnä ahneutta,
himoja, haluja, vihaa ja kateutta. Silloin minuus kuvittelee olevansa
itsensä todellinen kuningas ymmärtämättä sitä, mitä minä tai itse to-
dellisuudessa ovat.

Kuka minussa oleva on tämän valtakunnan hallitsija? Näyttäisi sil-
tä, että valtakuntaa johtavat monet ”minä-minä-minän” demoniset
(äsuriset) voimat. Minuus on kiinnittynyt näihin taipumuksiin ja voi-
miin, eikä se kykene niitä hallitsemaan. Profeetta Jesaja totesi: ”Me
(jumalattomat) olemme kuohuvan meren kaltaisia. Sellainen ei voi le-
vätä, jonka päälle meren aallot heittävät mutaa ja likaa.” (Jes. 57:20)
Ranskalaisen fyysikon, Blaise Pascalin mukaan: ”Me emme ole muuta
kuin valhetta, kaksinaamaisuutta ja ristiriitoja – me piilotamme ja sa-
laamme itsemme itseltämme.”¹³

Olenko minä Arjuna, joka on jossakin määrin tietoinen itsessään ole-
vista erilaisista tasoista, jotka vaativat erilaatuista huomioimista? Nii-
nä hetkinä, kun olen hereillä, olen syvästi pettynyt kulkemaani tiehen.
Ehkä tuo tyytymättömyys johtuu siitä jumaluuden kipinästä, jonka
perinteet kertovat löytyvän kaikista olennoista. Tämä tekijä haluaa
yhdistyä alkuperäänsä, lähteeseensä ja olla vedojen sanoman mukai-

sesti yhtä Brahman, *Satyamin* valtakunnan, *Ritamin* ja *Jyotin* – to-
tuuden, järjestyksen ja valon kanssa.

Todellisuuteen pohjautuvat ja sitä etsivät daiviset (jumalalliset) voi-
mat ja taipumukset ovat āsurisesti suuntautuvien vastakohtia. Mikäli
(ja kun) otan itseni todella vakavasti, olen silloin halukas käymään
taistelua dharman kentällä ylläpitääkseni itsessäni sisäistä ja ulkoista
oikeaa järjestystä.

De Salzmänn muistuttaa meitä: ”Jos näen itseni omana vihollisena-
ni, niin kaikki, mistä olen vakuuttunut tai jotka olen kieltänyt, tulevat
pikemminkin yhteen kuin hajautuvat omille tahoilleen – ja siitä voi
koitua jotakin hyvää.”¹⁴

Silloin kun havaitsen selkeästi oman sisäisyyteni ristiriitaisuudet,
voi minussa herätä tahto nousta kamppailemaan sisäisen ykseyden
saavuttamiseksi. Me emme voi välttyä kamppailemiselta, mutta me
voimme valita taistelevamme korkeampien palkkioiden takia – tai
käydä korkeampaa taistelua sisäisen vihollisemme kanssa, joka pitää
meidät kahlittuina todellisuuden pintakerrostumiin.

Voimme havaita Paavalin tarkoittavan juuri tätä sisäistä taistelua kir-
joittaessaan: ”Me emme paini lihaa ja verta vastaan, vaan hallituksia
vastaan, valtoja vastaan, tässä pimeydessä hallitsevia maailmanval-
tiaita vastaan, pahuuden henkiolentoja vastaan korkeuksissa.” (Ef.
6:12)

Bhagavad Gita ei kerro sotien lopettamisesta tai aloittamisesta. Se ei
liioin puhu ristiriitojen välttämisestä tai voiman käytön lopettami-
sesta, vaikka sen sanoma selkeästi kehottaakin rauhanomaisuuteen
ja ystävyyteen. Bhagavad Gita kertoo pikemminkin periaatteellisesta
muutoksesta sotilaassa. Tämän tulisi kyetä tietoisesti osallistumaan
taisteluun eikä vain pakonomaisesti ja reagoiden. Hänen pitäisi käyt-
tää voimaa ilman väkivaltaa ja taistella puolueettomasti – voittaes-
saan vapaana turhamaisuudesta, hävinneenä vailla katumusta.

Meidän kiinnostuksemme kohteena on Bhagavad Gitan muutokseen
tähtäävä opetus – sen jooga. Tämän opetuksen kautta sotilaat voivat
yhdistyä sisäisesti ja havaita oma oikea suhteensa universumin ener-
gioiden eri tasoihin sekä oma oikea paikkansa kosmisessa järjestyk-

sessä. Meitä ei kiinnosta osallistuminen oppisuuntien tai eri lahkojen välisiin väittelyihin, sillä me haluamme asettaa itsemme – niin selkeästi kuin ymmärryksemme sallii – Gitasta itsestään lähtevään valoon. Me emme epäröi tuoda esiin sellaisia tutkijoiden tai asiaan paneutuneiden huomioita, jotka ovat laajentaneet arvostustamme tämän valon suhteen.

Kaikki henkiset perinteet ovat säilyttäneet tiedon siitä, että on olemassa useita sisäisiä ja ulkoisia todellisuuksia. Omaksi itseksi kutsuttu olemus sisältää periaatteessa koko todellisuuden maailman karkeimmasta ja itsekeskeisimmästä kaikkein hienoimpiin, joita upanishadien viisaat ovat nimittäneet Brahmaniksi. Suuri filosofi Plotinus huomauttaa oivallisesti, että meidän psyykemme on luonnostaan amfibinen (voi toimia eri elementeissä) – se voi upota aineeseen tai kohota siihen yhteen ja ainoaan.

Dharman toiminnan taso ja laatu riippuvat yksilön tietoisuuden kehityksestä. Ensimmäisessä Bhagavad Gitan kappaleessa koko Krishnan ja Arjunan pyhä keskustelu koskettaa *dharmaa* ja on sen inspiroima – kuten Krishna itse toteaa sen loppupuolella. (18.70) Dharma tarkoittaa tässä yhteydessä suunnilleen samaa kuin *Rig-vedassa*: kaiken olemassa olevan keskinäisen järjestyksen ylläpitoa. Minun vastuuni (samoin kuin kaikkien muidenkin) järjestyksen ylläpidossa on minun dharmaani eli *svadharmaa*.

Vähintään viisituhatta vuotta jatkunut hindulainen perinne kuvaa itsensä *sanātana dharmaksi* sen nojalla, että se perustuu ikuiseseen (*sanātana*), ajattomaan ja siten aina pätevään järjestykseen (dharmaan). Meidän tulkintamme ja suhtautumisemme siihen saatavat tietenkin vaihdella aikojen saatossa.

Sanātana dharma ei ole kenenkään persoonan tai deevan laatimaa. Se edeltää niitä ja toimii kaiken luodun järjestävänä tekijänä ja tukena, ilmennyksen ensimmäisenä ja korkeimpana prinssiippinä (perusolemuksena).

On olemassa dharman ylläpitoa edistäviä vetovoimia ja toisia, jotka sitä vastustavat. Koko kosminen näytelmä tapahtuu näiden kahden suuren virtauksen välillä. Jokainen voi valita, missä virtauksessa hän

on mukana, mutta yksikään ilmennyksen voimiin (*māyāan*) sidostunut ei voi välttää tästä pelistä – ovat voimat sitten laadultaan karkeita tai hienoja.

Tämä erilaisten tasojen välinen dharma hämmensi legendaarisen Arjuna-soturin toimintakyvyttömään tilaan kahden taistelevan armeijan välillä. Ongelman ratkaisu olisi ollut löydettävissä ainoastaan syvältä omasta olemuksestaan. Arjuna kääntyi Krishnan, eli oman sisimmän olemuksensa, puoleen saadakseen asiaan valaistusta. (2.4–9)

Tiivistäen ilmaisten Krishnan vastaus Arjunan toimintakriisiin on – ettei mikään toiminta itsessään ole oikeata, ellei myös toimija ole oikea. Mikäli toimija on oikea, niin ulkonaisesti jopa kauhistuttavalta näyttävä toiminta on oikeaa. Tämän jälkeen Krishna opettaa Arjunaa olemaan oikea toimija. Kertomuksen tässä vaiheessa Gita muodostuu klassiseksi jooga-tekstiksi ja Krishna itse *yogeshvaraksi* eli joogan herraksi.

Oikea tekeminen kuuluu dharman piiriin, kun taas jooga on persoonan oikeaksi toimijaksi muuttamisen tiedettä. Arjuna tarvitsee muutoista Krishnan opettaman monitahoisen joogan kautta. Vasta sen myötä hän voi ymmärtää, mitä eritasoinen dharma todella on – persoonalliselta aina kosmiselle tasolle saakka – ja kamppailla sitten elääkseen sen todeksi.

Dharman edellyttämä oikea toiminta vaatii joogan kurinalaistamaa oikeaa toimijaa. Krishnan mukaan joogaa ei kuitenkaan voida toteuttaa ilman *yajñaa* – eli ilman ihmisen ja deevojen välistä yhteistyötä, joka vuorostaan vaatii uhriksi sisäistä luopumista tavanomaisesta olemisen tasosta.

Ihmiselle on kyllä mahdollista vapautua kaikista eri dharmoista, mikäli hän kykenee samastamaan itsensä täydellisesti korkeimpaan *puruṣhaan* (henkeen). Silloin persoona ei enää ole alempien tai ylempien asioiden vallassa, vaan osallistuu Krishnan omaan olemukseen, joka elää ehdottoman vapauden tilassa (*mokshassa*). Tämä on dharman loppu ja inhimillisten olentojen tavoite. (18.65–66) Sen toteuttaminen on kuitenkin mahdollista ainoastaan opetuksen tuottaman muutoksen ääripisteessä. Silloin etsijä voi päästää irti dharmasta

– kaikista apuneuvoista ja laeista – ja astua ykseyteen kaikkein korkeimman kanssa. Apostoli Paavali kirjoitti, ”Kristus on lain loppu”, (Room. 10:4) ja, ”jos olet hengen johtama, niin et ole lain alainen.” (Gal. 5:18)

Vedottuaan toistuvasti Arjunan sisäiseen luontoon ja sotilaan dharmaan, Krishna tiivistää opetuksensa lausumalla täysin muuttuneelle Arjunalle: ”Hylkää kaikki dharmat ja turvaudu ainoastaan minuun.” (18.66)

ARJUNAN KRIISIN JOOGA

EI OLE OLEMASSA ELÄMÄÄ ILMAN KAMPPAILUA

Dhritarāshtra kysyi:

Sanjaya, mitä minun poikani ja Pāndun pojat tekivät, kun he olivat kokoontuneet Kuruksen kentälle taistelemaan dharman taistelutentillä? (1.1)

ELÄMÄNTAISTELUN VOIMAT

Sanjaya lausui:

Nähtyään Pāndavoiden armeijat, Duryodhana lähestyi opettajaansa [*Dronaa*] sanoen: ”Katso, oi opettaja, tätä Pāndavoiden suunnatonta armeijaa, jota sinun lahjakas oppilaasi Drupadan poika johtaa.” (1.2–3)

Taistelussa on mukana Bhīman ja Arjunan vertaisia sankareita ja suuria jousimiehiä: Yuyudhāta, Virāta ja mahtava soturi Drupada, Dhṛishtaketu, Chekitāna ja urhea Kāshin kuningas. Samoin siellä olivat Purujit ja Kuntibhoja sekä Shibisin kuningas, joka oli kuin härkä ihmisten keskellä. Lisäksi olivat rohkea Yudhāmanyu, sankarillinen Uttamaejas, Subhadran poika sekä Draupadin pojat – kaikki uljaita sutureita. (1.4–6)

Huomatkaa te parhaat kahdesti syntyneistä, jotka erottaudutte meidän joukostamme. Minä tulen nimeämään teille armeijani johtajat:

sinut, itse herran ja Bhīshman, Karnan ja monet taistelut voittaneen Kripan. Lisäksi Ashvatthāmān, Vikarnan ja Somdattan pojan sekä monia muita sankareita, joilla on paljon aseistusta ja taitoa taistella minun puolestani aina kuolemaan saakka.

Bhīshman johtaman armeijani voima on rajaton, kun taas heidän Bhīman johtama armeijansa voima on rajallinen. Tästä syystä sinun ja kaikkien miestesi tulee ennen muuta tarkkailla kaikissa strategisissa liikkeissänne Bhīshmaa.

Silloin Bhīshma, mahtava ja suurenmoinen ylimys ja Kuruksen esikoispoika, päästi valtavan leijonan karjaisun ja puhalsi simpukankuoreen, mikä ilahdutti Duryodhanan sydäntä. (1.7–12)

Ravindran kommentteja

Dhritarāhtran ajomies Sanjaya kuvaa sokealle kuninkaalle taistelukenttää, jolla Duryodhana tarkastelee Pāndavan armeijoita, joita vastaan hänen täytyy taistella.

Arjuna on Pāndavoiden huomattava soturi, jolle Krishna suuntaa opetuksensa Bhagavad Gitassa. Veljiensä Yudhishthiran ja Bhīman tapaan hänkin oli henkiseltä syntyperältään lähtöisin Kuntista, ylimmän deevan, Indran, synnyttämä. Arjuna merkitsee sananmukaisesti ”valkoista, selkeää ja kirkasta” – mikä antaa viitteitä hänen *toimintansa puhtaudesta*.

Duryodhanan omahyväisyys käy ilmi, kun hän viittaa useisiin sankareihin, jotka ovat valmiita antamaan henkensä hänen puolestaan. He palvelevat häntä pelon, kunnianhimon tai koston vuoksi vailla korkeampaa dharman olemusta.

Bhīshma ei epäile Pāndavoiden oikeuksia, vaan toivoo heidän voittoa. Hän on kuitenkin velkaa Kauravoille oman elantonsa ylläpidosta, mistä syystä hän joutuu taistelemaan heidän puolellaan. Mahābhāratassa hän lausuu: ”On totta, että ihminen on vaurauden orja ja että vauraus ei ole kenenkään alainen: vauraus on pitänyt minua Kauravoiden orjuudessa.” (Mahābhārata 6.64.41:30–44)

SISÄINEN JA ULKOINEN TAISTELUKENTTÄ

Simpukankuoret, patarummut, helistimet, sarvitorvet, symbaalit ja trumpetit synnyttivät yhdessä valtavan pauhinan. Sen jälkeen Mādhava [Krishna] ja Pāndun poika [Arjuna] puhalsivat suuressa valkoisten oriiden vetämässä sotavaunussaan jumalallisiin [divya] simpukankuoriin. Hrishikesha [Krishna] puhalsi Pāñchajanyaan ja Dhananjaya [Arjuna] Devadattaan. Suden-vatsainen, hirmu-tekoinen Bhīma puhalsi suureen Paundra-simpukankuoreen, Kuntin poika ja Yudhishtiran kuningas puhalsi Anantavijayaan, Nakula ja Sahadeva puhalsivat Sughoshaan ja Manipushpakaan. Kāshin ylivertainen jousimies-kuningas ja Shikhandi suurissa sotavaunuissaan sekä Dhishtadyumna, valloittamaton Virāta, Satyaki, Draupada ja Draupadin sekä hyvin aseistettu Subjhadrān poika puhalsivat hekin omilla tahoillaan simpukankuoriinsa. Voi sinua, maailman herraa! Valtava meteli kaikui kaikkialle maassa ja taivaalla särkien Dhritarāshtran poikien sydämet. (1.13–19)

Aseiden kalske oli alkanut, ja apina-lippua kantava Arjuna kohotti jousensa lausuen Krishnalle: ”Oi sinä järkkymätön [*achyuta*], pidä minun vaununi kahden armeijan välissä, niin että näen nämä taistelua haluavat ihmiset, jotka minun täytyy kohdata tässä sotapelissä. Minä tahdon nähdä heidät, jotka ovat kokoontuneet tänne valmiina taistelemaan ja miellyttämään pahantahtoisen [durbuddhi] Dhritarāshtran poikaa.” Oi Bhārata [Dhritarāshtra], kuultuaan Arjunan sanat Krishna johdatti parhaat sotavaunut kahden armeijan väliin Bhīshman, Dronan ja kaikkien tämän maan ruhtinaiden eteen sanoen: ”Katso, oi Prithān poika, tässä on koolla Kuruksen joukot.” (1.20–25)

ARJUNAN KRIISI

Silloin Arjuna näki vastapuolen armeijassa setiä ja isoisiä, opettajia, serkkuja, poikia ja pojanpoikia, tovereita, appeja ja hyväntekijöitä. Arjuna joutui säälin valtaan nähdessään kaikki nämä heimolaisensa.

Hän lausui surullisena: ”Oi Krishna, nähdessäni omaiseni valmiina taisteluun, jäseneni herpaantuvat, suuni kuivuu, ruumiini vapisee ja tukkani nousee pystyy. En voi pysyä rauhassa, ja mieleni käy levottomaksi. Näen pahaenteisiä merkkejä enkä havaitse mitään hyvää koituvan heimolaisten surmaamisesta taistelussa. Oi Krishna, en minä kaipaa voittoa, valtaa tai nautintoa, sillä mitä hyötyä on meille valtakunnasta, nautinnosta – tai edes koko elämästä?

Ne, joiden takia me haluamme voittaa valtakunnan, omaisuutta ja nautintoa, ovat kokoontuneet tänne taistelemaan – valmiina uhraamaan elämänsä ja vaurautensa: opettajat, isät, pojat, samoin isoisät, sedät, apet, pojanpojat, kälyt ja muut sukulaiset. (1.26–34)

Oi sinä Madhun tappaja, vaikka he surmaisivat meidät, en minä halua surmata heitä edes kolmen valtakunnan hallintaoikeudesta – saati tämän maailman takia. Oi Krishna, mitä iloa meille koituu Dhitarāshtran poikien surmaamisesta? Pelkkä pahuus valaisisi meitä, mikäli tappaisimme tämä vihamiehet.

Tästä syystä meidän ei tulisi surmata Dhitarāshtran poikia, omaa heimoamme. Oi Krishna, kuinka voimme olla onnellisia tappaessamme omaa väkeämme, vaikka he ahneuden valtaamina eivät näekään mitään pahaa tai rikollista tuhotessaan vihapäissään perheitämme. Oi Krishna, miksi ei sitten meidän tulisi välttää tätä syntiä, kun kerran näemme sen pahat ja tuhoisat seuraukset perheillemme. (1.35–39)

Perheen tuhon myötä tuhoutuu myös sen ikuinen dharma, ja dharman tuhon kautta epäjärjestys valtaa koko perheen. Oi Krishna, perheen naiset ajautuvat harhaan ja turmeltuvat, josta seuraa kastien sekaannus. Tällainen sekaannus johtaa perheiden tuhoajat ja perheet itsekin helvettiin. Heidän esi-isänsä kaatuvat, koska he ovat luopuneet uhrauksista ja velvollisuuksista.

Silloin kun perheen tuhoajat aiheuttavat kastien sekaannuksen, niin myös kastin ja perheen ikuinen dharma tuhoutuu. Oi Krishna, olemme kuulleet, että ne, joiden perheen perinteet tuhoutuvat, ovat tuomitut jatkuvasti elämään helvetissä.” (1.40–44)

Kun Arjuna nyt oli taistelukentällä lausunut nämä sanat ja hylännyt jousensa ja nuolensa, hän istuutui surullisena sotavaunujen perälle. (1.47)

Ravindran kommentteja

Arjuna havaitsee surukseen, että kaikki taistelun osapuolet ovat hänen sukulaisiaan – sitä osaa hänestä, jota vastaan hänen täytyy taistella myös itsessään. Hän tuntee sääliä vastustajiaan kohtaan ja kauhistuu kuvitellessaan omien toimiensa seurauksia.

Suuri soturi on nyt halvaantuneessa tilassa, kun hänen dharmansa vaatii yhtä asiaa, eikä hänen sydämensä voi sitä hyväksyä. Arjuna on joutunut ristiriitaisten vastuiden ja halujen verkkoon eikä kykene päättämään, mikä on oikein ja mikä väärin, vaan näkee kaikesta seuraavan pelkkää pahaa epäjärjestyttä.

Arjuna päättää olla surmaamatta ketään, vaikka se merkitsee hänen itsensä varmaa surmatuksi tulemistä. Arjunan kriisi ei kuitenkaan ole luonteeltaan pelkuruutta. Huolimatta siitä, ettei vastapuoli näe perheiden tuhon ja ystävien pettämisen tuottamia pahoja seurauksia – miksi ei hän itse, seuraukset oivaltaneena, vetäytyisi sodasta? Miksi hänen tulisi johtajuuden ja mukavuuden takia osallistua tällaiseen kauheuteen? Mikä oikeuttaisi sukulaisten ja opettajien joukkomurhan, koko yhteisön ja lisäksi myös hienompien maailmoiden saattamisen sekasortoiseen tilaan?

Arjunan kriisi on luonteeltaan yleismaailmallinen. Hän tahtoo toteuttaa dharmaa, mutta havaitsee, että kaikkien valintamahdollisuuksien seuraukset ovat turmiollisia. Mekin koemme usein dharmen kriisejä. Väsynyt vanhempi tai opettaja kamppailee oman levon ja lasten hyvän välillä. Yrityksen johtaja saattaa joutua punnitsemaan yrityksen osakkeen arvon kasvattamisen ja ympäristön huomioon ottamisen välillä. Kristityt puhuvat jännitteestä ”Sinun tahdon” ja ”minun tahtoni” välillä, jolloin on kyseessä dharman eri tasojen välinen ristiriita, jollaisia voidaan ratkaista ainoastaan oman itsemme syvempien olemusten puitteissa. Kriisit ovat tarpeen juuri siitä syystä, että me lähestyisimme syvempiä olemuk-

siamme. Muussa tapauksessa me toimimme itsekeskeisesti ja vain tavanomaisten, arkisten asioiden parissa.

Me voimme havaita todella tärkeät asiat vain harvinaisina selkeyden hetkinä, jolloin tajuntaan ei nouse minkäänlaista ristiriitaa. Krishnamurti totesi tästä: ”Me emme ole vapaita, mikäli me olemme valinnan edessä.”

Meidän tilanteemme on siten sama kuin Arjunalla. Kysellessämme oman elämäntaistelumme tasoa ja luonnetta, meidän on syytä kysyä myös sitä, mikä meissä on Arjunaa ja kuka on meidän Krishnaamme. Mikä meissä käy ristiriitaista kamppailua, ja kenen puoleen me käännymme opastuksen toivossa?

Krishna tarkoittaa sanana ”pimeää, mystistä ja syvyyksistä puhuvaa”. Sanan juuret ovat käsitteessä karshati, joka tarkoittaa ”vetämistä tai vetovoimaa”. Krishna vetää meitä sielumme syvyyksiin. Bhagavad Gitassa hän paljastaa asteittain omaa todellista luonnettaan eli korkeinta purushaa (purushottamaa) tai Brahmania (15.18), joka asustaa kaikkien olevaisten ydinolemuksessa. (13.17, 15.15, 18.61) Arjuna ja Krishna ovat molemmat meissä – he ovat me.

TIEDON JOOGA

KÄÄNTYMINEN SISÄÄNPÄIN

Sanjaya lausui:

Krishna, Madhun tappaja, puhui säälin [*kripān*] vallassa olevalle Arjunalle, jonka silmät vuosivat kyyneleitä ja sydän oli surun täyttämä. Oi Arjuna, mistä tuo heikkous on tullut? Se ei tuota lainkaan kunniaa. Se ei sovi jaloille hengille eikä johda taivaaseen. Älä vaivu pois miehisyydestäsi, sinä Prithan poika, sellainen ei ole sinun arvoistasi. Karista pois tämä mitätön heikkoutesi ja nouse, oi vihollistesi kauhu [*parantapa*]! (2.1–3)

Arjuna kysyi:

Miten tulee minun taistella nuolineni kunnianarvoisia Bhīshmaa ja Dronaa vastaan, oi Madhun ja Vihollisten surma? On parempi elää tässä maailmassa almujen varassa kuin surmata nämä suuret ja jalot opettajat. Kaikki aistinautintoni tulisivat veren makuisiksi, jos surmaisoin nämä opettajat.

Me emme tiedä, mikä on meille parasta – voittaako heidät vai antaa heidän voittaa meidät. Emme haluaisi elää, jos tapaisimme edessämme olevat Dhritarāshtran pojat. (2.4–6) Koko olemukseni on säälin virtauksen [*kāṛpanyadosha*] ja heikkouden hengen vallassa. Mieleni on keskittynyt dharmaan, ja pyydän nyt sinulta: kerro minulle, kumpi on paras ratkaisu. Minä olen sinun oppilaasi. Minä olen paennut sinuun, joten opeta minua. Itse en löydä ulospääsyä tästä aistejani polttavasta surusta. Vaikka voittaisin itselleni rikkaan valtakunnan

maan päällä tai tulisin jopa jumalien herraksi, ei se päättäisi tätä surua. (2.7–8)

Sanjaya lausui:

Gudakeshā [Arjuna], vihollistensa kauhu, on julistanut tämän Govindalle [Krishnalle], aistien herralle lisäten, että ”minä en taistele” – sen jälkeen lankesi hiljaisuus. (2.9)

Ravindran kommentteja

Arjunan sääli [*kripā*] on luonteeltaan erilaista kuin se myötätunto [*karunā, daya*], jota Bhagavad Gita suosittelee. (12.13, 16.2) Hänen säälinsä syntyy vastenmielisyydestä tulevia toimia kohtaan ja liittyy siten hänen persoonallisiin suhteisiinsa. Onko se näin ollen sentimentaalista? Krishnaa kutsutaan tässä yhteydessä Madhusūdanaksi, Mahdun tappajaksi. Madhu on erään demonin nimitys, mutta se merkitsee myös hunajaa. Krishna siis pilkkaa Arjunan sentimentaalista säälintuntoa ja kehottaa tätä olemaan mies eikä eunukki. Taistelun välttäminen olisi samalla sotilaan velvollisuuksien ja vastuiden karttamista, mikä ei voisi johtaa taivaalliseen palkkioon. Arjunan pitää muistaa velvollisuutensa ja todellisen luontonsa parantapana, vihollisten kauhuna.

Arjuna on takertunut lujasti käsitykseen, ettei hän voi taistella arvostamiaan opettajia ja sukulaisia vastaan ja lupaa mielummin luopua kaikesta maallisesta. Arjuna on toimintakyvytön, koska hän näkee vaihtoehtojen kauheat seuraukset eikä tiedä, mikä olisi todella oikea toimintatapa.

Me voimme avautua jollekin täysin uudelle asialle ainoastaan täydellisen ei-tietämisen tilassa. Tunnepitoisesti suhtautuen me emme osaa arvostaa kriisejä, jotka horjuttavat meidän psyykkisen rakenteemme näennäisen tasapainon. Eksyksiin joutuessamme meille kuitenkin tarjoutuu mahdollisuus löytää itsemme entistä syvemältä tasolta.

Kriisin kärjistyessä Arjuna kääntyy Krishnan puoleen saadakseen ohjausta. Hän antautuu täydellisesti vasta silloin, kun hänen omat

voimansa ovat lopussa. Vasta ollessaan epätoivoisen avuttomuuden tilassa, hän voi kuolla tavallisen itsevarman minuutensa suhteen – ja vasta tässä vaiheessa Krishnasta tulee Arjunan todellinen opettaja – tähän saakka Krishna oli ohjannut Arjunan sotavaunuja, nyt hän alkoi ohjata Arjunaa.

Arjunan ensimmäinen taistelu käydään hänen ehdollistuneen, rationaalisen puolensa ja hänelle itselleenkin vielä tuntemattoman, mutta kuitenkin hämärästi aistittavan puolen välillä.

LAAJEMPI NÄKEMYS

Oi Dhritarāshtra! Krishna hymyili ja lausui epätoivoiselle soturille kahden armeijan välissä näin: sinä puhut viisailta näyttäviä sanoja, mutta suret sellaisia asioita, joita sinun ei tulisi surra. Viisaat eivät sure kuolleita eivätkä eläviä. (2.10–11)

Ei ole koskaan ollut aikaa, jolloin minä tai sinä tai nämä ruhtinaat eivät olisi olleet olemassa. Sellaista aikaa ei tulekaan, että me lakkaisimme olemasta. Aivan samoin kuin inkarnoituva olemus [*dehī*] kulkee lapsuuden, nuoruuden ja vanhuuden kautta, samoin se myös siirtyy toiseen kehoon. Viisas ei tällaisesta innostu. Oi Arjuna, fyysiset asiat, jotka tuottavat kylmää ja kuumaa, nautintoa ja tuskaa, tulevat ja menevät sitten ohi. Ne ovat ohimeneviä, joten opettele sietämään niitä, oi Bhārata [Arjuna]. Oi sinä parhain ihmisistä, viisaat, joille onni ja onnettomuus ovat yhtä ja samaa, eivät järkyty näistä, koska he (viisaat) kuuluvat ikuisen elämän piiriin [*amritattvaan*]. (2.12–15)

Todellinen ei voi lakata olemasta, eikä epätosi voi olla olemassa. Näkijät havaitsevat kummankin oikean tilan. Tietäkää, että häviämätön on levittäytynyt tähän kaikkeen, eikä kukaan voi sitä hävittää. Ikuisuudesta inkarnoitunut voidaan hävittää, mutta Ikuinen Itse on häviämätön ja mittaamaton. Tämän takia, oi Bhārata [Arjuna], sinun tulee taistella. (2.16–18)

Jokainen, joka ajattelee Ikuisen olevan tappaja tai tapettavissa, käsittää väärin. Se ei tapa, eikä sitä voi surmata. Se ei ole syntynyt, eikä se kuole – ja koska se on ollut olemassa, se ei milloinkaan lakkaa olemasta. Syntymättömänä, ikuisena ja iankaikkisena tämä alkuperäinen ei voi kuolla ruumiin surmaamisen yhteydessä. Sellainen, joka tuntee tämän olevan häviämätön, ikuinen, syntymätön ja katoamaton – miten hän voisi surmata, oi Partha [Arjuna] tai edes aiheuttaa kenenkään surmaamista?” (2.19–21)

Ruumiissa asuja hylkää kuluneen kehonsa ja pukeutuu uuteen aivan samalla tavoin kuin joku vaihtaa kuluneen vaatteensa uuteen. Aseet eivät voi sitä vahingoittaa, eikä tuli polttaa. Vesi ei sitä kastele, eikä tuuli kuivata. Sitä ei voi leikata tai polttaa, kastella tai kuivata. Se on ikuinen, kaiken kestävä, pysyvä, liikkumaton ja alkuperäinen. Se on ilmentymätön, ei ajateltavissa oleva ja muuttumaton. Tämän tiedostaessasi sinun ei enää pitäisi surra. (2.22–25)

Vaikka ajattelet sen alituisesti syntyvän ja kuolevan, niin sinun ei tulisi surra, oi mahtava-aseinen. Syntyneelle kuolema on varma asia, ja jälleensyntymä on varma asia kuolleelle. Sinun ei pitäisi surra sellaista, jota ei voi välttää. Oi Arjuna, kaikkien olentojen alku ja loppu ovat ilmenemättömässä. Ainoastaan niiden väliset tilat kuuluvat ilmennyksen piiriin. Mitä tässä on surtavaa? (2.26–28)

Oi Arjuna, jokaisen olennon kehoon inkarnoitunut olemus on ikuinen ja häviämätön. Vain harvoin joku näkee tai kuulee sen tai puhuu siitä – eivätkä kuullessaankaan todella tunne sitä. Tämän takia sinun ei pitäisi surra. (2.29–30)

Oman dharmasi suhteen sinun ei tarvitse vavista, koska soturille ei ole dharman vaatimaa taistelua suurempaa hyvää. Oi Arjuna, onnellisia ovat ne sotilaat, jotka osallistuvat tällaiseen taisteluun siinä vaiheessa, kun taivaan portit avautuvat. (2.31–32)

Jos et käy tätä dharma-sotaa, niin hylkää oman dharmasi, kunniasi ja teet syntiä. Ihmiset kertovat lisäksi ikuisesti arkuudestasi, ja arvostetulle persoonalle häpeä on pahempi asia kuin kuolema. Suuret soturit ajattelevat sinun paenneen pelkuruuden takia, ja sinua suuresti arvostaneet alkavat väheksyä sinua. Arvostelijasi lausuvat lukemat-

tomia sopimattomia herjauksia sinun voimistasi. Mikä voisi ollakaan tätä tuskallisempaa? (2.33–36)

Jos sinut tapetaan, niin voitat itsellesi taivaan, mikäli olet voitokas, saat nauttia maallisesta hyvästä. Joten nouse, oi Arjuna, ja taistele päättäväisesti! Kun osallistut taisteluun sitomatta itseäsi iloon tai suuruun, voittoon tai tappioon, et tee syntiä. (2.37–38)

Ravindran kommentteja

Arjuna kuului soturi-kastiin, josta ovat lähtöisin myös hänen velvoitteensa [svadharmansa] osallistua oikeutettuun taisteluun.

Krishna antaa Arjunalle kolmentasoisia motiiveja taisteluun ryhtymiseen: kosmologisia, korkeimpaan henkeen liittyviä, henkisiä eli yksilölliseen henkeen kuuluvia sekä sosiaalisia, jotka juontuvat hänen maallisesta syntyperästään ja asemastaan. Nämä asteet vastaavat käsitteitä: paramātmā dharma, jīvātmā dharma ja mānava dharma.

Arjunan svadharma vastaa hänen svabhāvaansa, eli sitä hänen luonnollista tasoaan, joka voidaan ainakin periaatteessa muuntaa vastaamaan Krishnan olemusta. Muutoksen vaiheesta riippuen Arjunan svadharma voi vastata joko paramātmā-dharmaa, jīvātmā-dharmaa tai mānava-dharmaa.

Tässä tulee esiin yksilön sosiaalinen kunnia tai häpeä, mutta asia ei ole kovin tärkeä, sillä merkittävintä on Arjunan velvollisuus ylläpitää kosmista järjestystä, josta hän itse ei tosin tässä vaiheessa ole tietoinen.

Arjunan tulisi tiedostaa, ettei hän tiedosta asioiden kokonaiskuvaa. Mikäli hän tuntisi, ei hän haluaisi kieltäytyä taistelusta tai yleensäkin toiminnasta. Miten Arjuna voisi sitten koota osittuneen olemuksensa ja löytää oikean näkemyksen? Toisin sanoen: miten hän voisi nähdä ja toimia puolueettomasti ja vapaasti Krishnan tapaan?

BUDDHI-JOOGA

Oi Arjuna, se mitä sinulle on julistettu, on teoreettista viisautta. Kuuntele nyt tietoisuuden joogaa [*buddhi yoga*]. Sitten kun olet kurinalaistanut itsesi sen kautta, sinä olet vapaa toiminnan luomista sidoksista [karmabandhanoista]. Tällä polulla mikään ponnistus ei mene hukkaan eikä mitään ikävyyksiä ilmenny. Vähäinenkin dharman harjoitus suojaa ihmistä suurelta vaaralta. Oi Arjuna, periksi antamaton tietoisuus on ykseyttä, ja päättämättömyyden tunnistaminen on loputonta hajaantumista [bahushākhā]. (2.39–41)

Ravindran kommentteja

Ellei ymmärrys inkarnoituvan olemuksen (dehīn) ikuisesta ja häviämättömästä luonteesta ilmene kehon ja elämän kautta, se jää teoreettiselle tasolle. Tällainen tieto on hyödyllistä ainoastaan silloin, kun se auttaa henkisessä kurinalaistamisessa (*joogassa*) yksilöä sisäisessä muutoksessa ja vapautumisessa. Krishna esittää tässä lyhyesti asian teoreettiset perusteet ja jatkaa sitten Arjunan opettamista, että tämä ei vain kuulisi Krishnan näkemyksiä, vaan oppisi lisäksi itse näkemään samoin.

Intialaisessa perinteessä korostetaan toiminnan sitovaa luonnetta (karmabandhanaa). Bhagavad Gita ilmentää itsestään selvyytensä usein toistuvaa ajatusta toiminnan (karman) sitovuudesta. Henkinen vapautuminen inhimillisen olennon korkeimpana tavoitteena on vapautumista toiminnan luomista sidoksista. Monet intialaiset ovat pyrkineet tähän vapauteen välttämällä toimintaa ja antautumalla pelkkiin henkisiin harjoituksiin. Bhagavad Gitan tärkeän opetuksen mukaan toimettomuus ei vapautua toiminnan luomista sidoksista.

Olennaisin asia tässä on ajallisista vaikutuksista vapaan ja tuoreen toiminnan vaikeus. Karman laki voidaan esittää seuraavin lausein: mitä ihminen on, siten hän toimii, ja miten ihminen toimii, sellaiseksi hän tulee. Menneisyyden koostunut tieto ja kokemukset vai-

kuttavat ihmisen toimintaan. Ihmisen psyyke muovautuu koko ajan kohtaamiensa virikkeiden myötä. Voimakkaimpien impulssien vaikutukset ylittävät jopa fyysisen kuoleman rajat ja siirtyvät seuraavaan inkarnaatioon.

Vapaa toiminta on lähtöisin tästä hetkestä eikä ole pelkkää reagoivaa seurausta menneistä kokemuksista. Tarvitaan henkistä kurinalaistamista, jotta ei langettaisi menneisyyden synnyttämiin psyykkisiin kaavoihin ja luotaisi jännitteitä omaan tai toisten tulevaisuuteen. Tästä syystä Krishna opettaa, etteivät mitkään ponnistukset mene hukkaan ja että vähäinenkin oikean dharman osuus vapauttaa pakonomaisten reaktioiden pelottavasta pimeydestä. Henkinen kehitys on siirtymistä reaktioista oikeaan vastineeseen.

Ensimmäinen karman osio on reaktio. Nykyinen minuuteni on menneisyyteni toimintojen ja niiden synnyttämien seurausten (reaktioiden) tulosta, joiden nojalla minä reagoin tilanteisiin.

Toinen karman osio on vastineen laki. Mikäli tulen tietoiseksi omista reaktioistani ja kykenen vapautumaan niiden pakonomaisuudesta, niin minä voin todella vastata tilanteisiin – ja vastineeni saattaa muuttaa minuuttani. Asian ihmeellisyys piilee mahdollisuudessa olla täysin tietoinen tässä hetkessä.

Krishna opettaa buddhi-joogaa, joka yhdentää järjen tai tietoisuuden. Juuri buddhi on keskeinen tekijä Bhagavad Gitassa, ja siitä Krishna kehottaa Arjunaa hakemaan turvansa. (2.49) Buddhi on järjen ja hengen, yksilöllisen ja kosmisen yhdistävä viisaus. Se on tahtoa, joka suuntaa inhimillistä olemusta hengen valoa kohden, ohjaten samalla myös järkeä ja aisteja.

Oi Arjuna, ylösnousemattomat ihmiset tyytyvät kirjoitettuun sanaan [vedoihin] ja kauniisiin sanoihin, suorittaen samalla monenlaisia seremonioita tyydyttääkseen itsekkäitä halujaan [*kāmāatman*] ja päästäkseen taivaaseen. He sanovat: ”Mitään muuta ei ole olemassa.” Tällaisten toimien hedelmä on jälleensyntymä. Sellaisten ihmisten tietoisuus ei ole juurtunut kontemplaatioon [*samādhiin*], joiden sydän on sanojen ja voiman-tunteen vallassa. (2.42–44)

Arjuna, pyhien kirjoitusten [vedojen] alue rajoittuu kolmen gunan puitteisiin, mutta sinun pitää kohota näiden gunien yläpuolelle. Ole itsesi omaisuutta, vapaa vastakohtaisuuksista, alituisesti totuuteen suuntautuva ja ilman ahneutta. Kaikki kirjoitukset [vedat] ovat henkisen arvostelukyvyn omaavalle samanarvoisia kuin vesi lähteelle ylitse menevän tulvan aikaan. (2.45–46)

Sinulla on oikeutus ainoastaan toimintaan – ei sen hedelmiin. Älä ajaudu toimettomuuteen, äläkä salli hedelmien tulla toimintasi motiiveiksi. Oi Dhananjaya [Arjuna], suorita työsi joogaan juurtuen ja hyläten kaikki kiinnikkeet. Ole puolueeton sekä menestyksen että epäonnistumisen suhteen, sillä jooga on tyyneyttä [*samatvam*]. (2.47–48)

Oi Dhananjaya, toiminnat ovat paljon vähämerkityksellisempiä kuin buddhi-jooga. Etsi turvaa tietoisuudesta [buddhista]. Sääli niitä, joille seuraukset toimivat motiiveina. Buddhi-joogi jättää taakseen sekä hyvät että pahat teot. Jooga on taito toimia, joten pyri joogiksi. (2.49–50)

Sellaiset viisaat, jotka luopuvat toimintansa tuloksista buddhi-joogan avulla, vapautuvat pakollisesta syntymisestä ja saapuvat suruista vapaaseen tilaan. Silloin kun vapaudut harhojen vyyhdistä, sinusta tulee välinpitämätön sen suhteen, mitä on sanottu tai tullaan sanomaan pyhissä kirjoituksissa. Sitten kun kirjoitusten hämmentämä tietoisuutesi on vakaa ja luja kontemplaatioissa [*samādhissa*], sinusta tulee joogi. (2.51–53)

Ravindran kommentteja

On yllättävää havaita, etteivät papit ole vuosisatojen kuluessa poistaneet jakeita (2.42–46) ja (2.52–53). Nämä kohdat suhtautuvat kriittisesti puhdasoppista ja fundamentalistista vedantaa ja sen seremoniallisuutta kohtaan. Tässä esitetään, ettei sellaiseen tyytyvillä ole arvostelukykä eikä pääsyä *samādhiin*. Krishna väittää, että vedantan tieto koskettaa ainoastaan kolmea prakritin voimiin kuuluvaa gunaa, joiden yläpuolelle Arjunan tulisi päästä vapautumalla kaikesta kaksinaisuudesta ja palkkioiden odotuksista. (2.45)

Todelliset tietäjät kertovat sen, mitä he näkevät – eivät sitä, mitä he ajattelevat tai ovat kuulleet. Ilman selkeää ja korkeaa ymmärrystä kaikista kirjoituksista muodostuu pelkkiä teologisen keskustelun ja väittelyn kohteita.

Asia on paradoksaalinen: pyhät kirjoitukset ovat hyödyttömiä sekä arvostelukyvättömille että ymmärtäville! Ne voivat kuitenkin toimia hyödyllisinä askelmerkkeinä ”pyhiinvaeltajille”, vakaville etsijöille.

Meidän on toimittava, sillä toimimattomuus ei vapauta toiminnan siteistä (2.47), mutta meidän ei saisi kiinnittää huomiota toiminnan hedelmiin, koska sellainen taipumus on peräisin menneistä kokemuksista. Joka ainoa hetki on jonkin uuden ja tuoreen luomus, joten ihmisen tulisi toimia tässä ikuisessa nyt-hetkessä vail-la menneiden kokemusten luomia odotuksia tulevan palkkion suhteen. Tällainen toiminta edellyttää mielen kurinalaistamista joogan avulla, jolloin vasta toiminta voi keskittyä puolueettomasti asiaan itseensä. Yksi ensimmäisistä joogan ominaisuuksista Krishnan opetuksissa on tyyneys [samatvam]. Sen sanotaan kuuluvan joogan ydinolemuksen. (2.48)

Krishna säilyttää dharman ja joogan välisen luovan jännitteen. Toiminnoissa sinänsä ei ole hierarkiaa, sellaista ilmenee kuitenkin toimijoiden laadussa. Ihmisen viisautta ei voi suoraan määrittää hänen toimiensa nojalla – persoonan laatu tulee esiin hänen asennoitumisessaan ja suhtautumisessaan toimintaan. Yhdentynyt huomio johtaa siihen, ettei ihmisen mieli kuvittele teoistaan itselleen tulevia palkkioita.

Irrottautuminen toiminnan hedelmistä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että ihminen luopuisi kaikesta suunnittelusta ja tulevien toimiensa mahdollisten seurausten punnitsemisesta. Kyse on siitä, että mieli ei saa harhautua toiminnasta alkamalla kuvitella sen tulevia tuloksia.

Hedelmistä vapaa toiminta ei enää keskity siihen, mikä on hyvää tai pahaa. Ymmärryksen yhdentyneeseen tilaan saattanut persoona ei toimi egonsa mukaan vaan tekee täysin luonnostaan sen, mikä on

kosmisen järjestyksen mukaista. Tällainen tietoisuuden aste voitaisiin käsittää myös väärin: niin että kyseessä olisi itsekäs tila, jossa ei välitetä tekojen seurauksista. Asian ydin on kuitenkin siinä, että oikea toiminta ei ole lähtöisin toimijan itsekkäistä motiiveista tai henkilökohtaisen edun tai tappion huomioimisesta. Persoonan sisäisen toiminnan laatu on tärkeämpää kuin ulkoiset toimet.

Joogan harjoittaminen merkitsee ennen muuta yhteyttä oman itsensä – pelkojen ja mielitekojen – yläpuolella olevaan järjellisyyden ja energioiden lähteeseen. Jeesus Kristus antaa tästä hyvän esimerkin sanoessaan: ”Itse minä en tee mitään — minä en etsi omaa kunniaani — lausumani sanat eivät ole minun: minussa oleva Isä suorittaa omaa työtään.” (Joh. 8:28, 8:50, 14:10)

Jooga on tehnyt tehtävänsä sitten, kun tietoisuus on yhdentynyt ja vakiintunut *samādhissa*. Vaikka siinä tilassa havaittu olisi ristiriidassa kirjoitusten kanssa, ei sellainen häiritse, koska nyt on mahdollista nähdä asiat suoraan ja selkeästi ilman sanojen ja ajatusmuotojen välitystä. Tunnettu intialainen filosofi, Shankara, toteaa: ”Silloin kun herääminen on tapahtunut, kirjoitukset kadottavat auktoriteettiasemansa.”

Kansanomaisessa ajattelussa samādhi käsitetään usein transsitolaksi, jossa harjoittaja ei ole tietoinen itsestään ja ympäristöstään. Tällainen saattaa johtaa maailmasta erottautumiseen. Krishna suhtautuu vakavasti myös maailmaan ja siinä toimimiseen – että oikea järjestys voitaisiin palauttaa.

Krishnan opetus edellyttää kykyä astella ”veitsen terällä” – taistelukentällä, jossa yksikin väärä liike voi johtaa kuolemaan. Pyrkijän tulee oppia erottamaan *kiintymättömyys välinpitämättömyydestä*. Samaan aikaan hänen pitää taistella taitavasti, pysyen kuitenkin sen yläpuolella ja puolueettomana tuloksen suhteen.

Samādhi ei siten kohdan (2.53) mukaan ole pakoa tästä hetkestä, vaan koko olemuksen täysin tietoista ja harmonista osallistumista toimintaan. Arjuna kyselee tällaisesta persoonasta Gitan seuraavassa jakeessa.

MITEN SELKEÄN SISÄISEN NÄKEMYKSEN OMAAVA PERSOONA KÄVELEE?

Arjuna kysyi:

Oi Keshava [Krishna], mikä on tunnusmerkki sellaisessa henkilössä, jolla on luja sisäinen näkemys ja joka on samādhissa? Millä tavoin vakaan tietoisuuden saavuttanut viisas puhuu, istuu ja kävelee? (2.54)

Ravindran kommentteja

Arjunan kysymys osoittaa sitä, ettei hän ajattele kyseisen persoonan olevan transsitilassa tai muuten maailmasta irrallaan. Arjuna on käytännön ihminen, joka haluaa tietää kuinka tuollainen ihminen konkreettisesti käyttäytyy.

Intian Varanasissa on Krishnamurti-koulu, jossa satuin vierailla silloin, kun hänen odotettiin saapuvan paikalle muutamaksi päiväksi. Koulun kokki oli hyvin innostunut Krishnamurtin tulosta, ja minä kysyin häneltä: ”Miksi sinä olet noin tohkeissasi? Krishnamurtihan puhuu englantia, jota sinä et edes osaa.” Kokki vastasi minulle: ”Herra, mitä tekemistä kielellä on asian kanssa? Katsokaa vain häntä – sitä, miten hän istuu –”

Siunattu lausui:

Oi Prithān poika [Arjuna], kun ihminen jättää taakseen sydäimestä nousevat itsekkäät halut [*kāman*] ja tyytyy Itseen itsessään, silloin hänen sisäisen näkemyksensä sanotaan olevan vakaa.

Sellaisella persoonalla on vakaa ymmärrys, jonka mieli ei häiriinny surusta tai ilosta ja joka on vapaa kaikista vaatimuksista eikä enää kaipaa, pelkää tai paheksu mitään. Sisäinen näkemys on lujittunut sellaisessa, joka ei ole ahne, vaan hyväksyy kaiken – tulee se sitten hyvänä tai pahana, miellyttävänä tai epämiellyttävänä. (2:55–57)

Sisäinen näkemys lujittuu, kun ihminen vetää aistinsa pois niiden kohteista kuten kilpikonnan jalkansa. Aistien kohteet loittonevat sellaisesta, joka kieltäytyy niistä ruokkimasta. Kohteista jää kuitenkin jäljelle maku, mutta sekin lakkaa silloin, kun korkein on tullut havaittavaksi. (2.58–59)

Oi Kuntin poika, melskeiset aistit vievät mielen pakonomaisesti harhaan myös sellaisella viisaalla, joka pyrkii täydellisyyteen. Hänen tulisi pysyä kurinalaisena ja irrottautua kaikista aisteistaan, suunnaten sitten ainoastaan minuun. (2.60–61)

Silloin kun ihminen suuntautuu aistikohteisiin, syntyy niihin sidos. Halu syntyy kiintymyksestä ja viha halusta. Harha muodostuu vihasta ja harhasta syntyy muistin vääristymistä. Vääristymistä muodostuu arvostelukyvyn [buddhin] heikkeneminen – ja kun se on kadotettu, on myös koko ihminen hukassa. (2.62–63)

Silloin kun ihminen on irrottautunut itsestään ja on Itsen hallinnassa, vapaana kaikesta miellyttävästä [*rāgasta*] ja epämiellyttävästä [*dve-shasta*], hän säilyttää mielensä selkeänä myös ollessaan aistikohteiden ympäröimänä. Tässä selkeydessä kaikki suru katoaa, sillä selkeämielisen ihmisen tietoisuus on nopeasti palautettavissa. (2.64–65)

Kurittomalla ihmisellä ei ole arvostelukykä tai mahdollisuutta kontemplaatioon, jota ilman rauhaa ei voi saavuttaa. Miten voisi olla iloa ilman tyyneyttä? Muuttuvien aistimusten mukana kulkeva mieli kadottaa arvostelukykynsä samalla tavalla kuin tuulten armoilla oleva laiva. Oi mahtava-aseinen, aisteista irtautuneen ihmisen ymmärrys on vakaa. (2.66–68)

Ravindran kommentteja

Krishnan vastaus sisältää lukuisia viisaan persoonan ominaisuuksia, jotka tosin kaikki ovat sisäisiä eivätkä välttämättä ole sillä tavoin ulkoisesti havaittavissa jota Arjunan kysymys edellytti. Ensimmäinen ominaisuus on irrottautuminen itsekkäistä haluista [kāmasta]. Tällainen irrottautuminen on mainittu jo joogan yhteydessä. (2.48)

Hindulaisessa perinteessä erotetaan selvästi toisistaan yksilöllinen itse ja ylipersoonallinen Itse. Ihmisen henkisen kehityksen tason määrittää se, mille itsen tasolle hän samastaa itsensä. Ihminen voi samastaa itsensä kehoon, jolloin hän olettaa kuolevansa sen mukana. Toinen samastaa itsensä ajatteluun, tunteisiin tai johonkin muuhun yksilöllisyyden piirteeseen.

Kehityksen merkittävä askel on siinä, kun ihmisen samastuminen kehoon ja mieleen (sharīraan ja dehaan) alkaa heiketä ja siirtyä inkarnoituvaan olemukseen (dehiin). Krishnakin korostaa inkarnoituvan, häviämättömän ja aineettoman luonnon tärkeyttä, joka ei kuole kehon ja mielen kera.

Selkeän sisäisen näkemyksen omaava persoona tyytyy Itseen itsensä. Mitkään ulkoiset tekijät eivät horjuta hänen tilaansa. Tyytyväisyys on yksi intialaisen perinteen perushyveistä. Etsijän on tärkeä ponnistella pikemminkin jonkin hyväksi kuin jotakin vastaan, sillä hienommille tasoille samastuminen on omiaan loitontamaan meitä alemmista vetovoimista. Sitten kun korkein on saavutettu, katoaa myös ulkoisen kiitoksen tarve. (2.59)

Tavallisen ihmisen aistit hallitsevat mieltä ja kiinnittävät sen aistittaviin kohteisiin, joita ihminen sitten haluaa omakseen. Halujen esteeksi tulevat asiat synnyttävä suuttumusta, joka vuorostaan aiheuttaa hämmennystä ja läsnäolon heikkenemistä.

Itsensä kuriin saattanut ihminen on hereillä silloin, kun muilla olennoilla on yö. Silloin kun muut ovat hereillä, näkemyksen omaavalle viisaalle on yö. Sellainen saavuttaa tyyneyden ja pysyy muuttumattomana, johon kaikki halut laskeutuvat kuin vedet aina täynnä olevaan mereen. Halujen perässä juokseva ei saavuta rauhaa. Kaikista haluista ja vaatimuksista luopuva löytää rauhan kiinnittymättä minäkään asian omistamiseen tai itseensä. Oi Prithān poika, tämän jumallaisen tilan saavuttamisen jälkeen ihminen ei enää ole ymmällään. Jokainen tähän tilaan – vieläpä vasta kuolinhetkellään – päässyt saavuttaa nirvānan Brahmanissa. (2.69-72)

Ravindran kommentteja

Joogin osalla tavallinen maallinen järjestys ilmenee käännettynä: muiden yö on heidän valvetilaansa, toisten valvetila on viisaan yötä. (2.69) Viisaat toimivat äärettömyyden (Brahman) valtakunnassa ja todellisuudessa. Heidän huomionsa on kiinnittynyt sinne, eikä se horju pelon tai vaatimusten myötä, koska he eivät ole egonsa johtamia. He voivat kuitenkin lähettää aistinsa nauttimaan kohteista, mutta pysyvät kuitenkin vapaina minä- ja minun-käsitteistä.

TOIMINNAN JOOGA

TOIMINNAN YLITTÄVÄ TOIMINTA

Arjuna lausui:

Oi Krishna, sinä miesten niittäjä, jos sinä pidät ymmärrystä korkeampana kuin toimintaa, niin miksi kehotat minua suorittamaan tämän kauhean teon? Keshava, sinä hämmennät mieltäni sekavilla puheilla. Kerro minulle siitä yhdestä asiasta, jonka kautta minä voin saavuttaa korkeimman hyvän. (3.1–2)

Siunattu lausui:

Oi sinä virheetön, jo kauan sitten minä julistin tämän maailman kaksinaista tietä: pyhää tietoa [*jñāna-joogaa*] kontemplaation suuntautuville ja toiminnan tietä [*karma-joogaa*] niille, jotka pyrkivät kurinalaiseen toimintaan. Kukaan ei voi vapautua toiminnasta [*naishkarmyasta*] pelkästään siitä pidättäytymällä, eikä kukaan voi lähestyä täydellisyyttä pelkän kieltäytyksen avulla. Kukaan olemassaoleva ei ole hetkeäkään täysin toimimatta, jokainen osallistuu pakonomaisesti johonkin toimintaan luonnollisten [*prakritin*] voimien [gunien] vaikutuksesta. (3.3–5)

Toiminnasta pidättäytyvä joutuu harhan ja teennäisyyden valtaan, mikäli hänen mielensä samaan aikaan kiinnittyy aistikohteisiin. Oi Arjuna, sellainen ihminen on pitkällä, jonka mieli hallitsee aisteja ja asennoituu kurinalaiseen toimintaan – odottamatta innokkaasti tuloksia. (3.6–7)

Suorita välttämättömät asiat, sillä toiminta on parempaa kuin toimettomuus. Kehoakaan ei voida ylläpitää ilman toimintaa. Oi Kun-

tin poika, maailma on itsekkään toiminnan orjuudessa, joten suorita sinä itsetöntä, sidoksista vapaata pyhää toimintaa [*yajña-karmaa*]. (3.8–9)

Ravindran kommentteja

Erityisesti suorittavissa asemissa oleville ihmisille on tyypillistä, että he haluavat tietää tarkasti, mitä tulee tehdä. He eivät siedä epävarmuutta siitä, miten tulisi toimia hetkestä toiseen. Kontemplatiivinen mieli kykenee kyllä olemaan tietoinen useista asioista samaan aikaan, mutta saattaa joskus lamaantua niin, ettei voi tehdä päätöksiä.

Krishna ei anna mitään tarkkaa vastausta Arjunan esittämään kysymykseen, koska hän ei ole kiinnostunut toiminnasta toiminnan itsensä takia, vaan viittaa aina toimintaan, joka syntyy toimijan tietoisuuden heräämisestä. Krishna opettaa yhä uudelleen, että oikea toiminta edellyttää oikeaa toimijaa. Dharma liittyy oikeaan toimintaan, jooga liittyy oikeaksi toimijaksi tulemiseen.

Tietoisuuden kasvuun ja kontemplatiiviseen elämään suuntautuviin, ja niiden kesken, jotka saavat tyydytystä toiminnallisesta elämästä, on aina jännitteitä. Bhagavad Gitan erityinen piirre on siinä, että se ottaa huomioon kaikenlaiset ihmiset ja tiet, joita kulkien ihmiset pyrkivät todellisuutta kohden. Jokaiselle ja kaikenlaiselle aloitteellisuudelle löytyy oma sijansa, ja meidät on kutsuttu löytämään kullekin asennoitumiselle oma paikkansa.

Krishna on opettanut sekä pyhän tiedon teitä että toimintaa, jotka kumpikin tulee ottaa huomioon, mutta ei kuitenkaan toistensa vastakohtina. Krishna kuvaa näitä kahta tämän maailman kaksinaisena tienä, mutta ei mainitse antaumuksen, palvonnan ja rakkauden joogaa [*bhakti-joogaa*]. Se tulee esiin vasta kuudennen luvun viimeisessä kappaleessa, jonka jälkeen sitä korostetaan monin tavoin. Syynä saattaisi olla se, että rakkauden ja palvonnan korostaminen, ennen kuin välttämätön erotuskyky ja oikea toiminta ovat vakiintuneet, johtaisi todennäköisesti uskontojen piiristä löytyvien useiden

esimerkkien mukaan lähinnä sentimentaalisuuteen tai fanaattisuuteen.

Krishna puhuu korkeimpana ihanteena *naishkarmyasta*, väistämättömän toiminnan suorittamisesta toiminnasta ja ego-lähtöisyydestä vapautuneessa tilassa. Kukaan ei voi vapautua täysin toiminnasta ja sen tuottamasta karmasta, mutta toimintaan tulee antautua tahtoperäisesti. Ihmisen pitää keskittyä pikemminkin siihen, miten hän toimii kuin siihen, toimiiko hän vai ei. Kiinalaiset ilmaisevat saman periaatteen: ”Viisas ei tee mitään, mutta mikään ei kuitenkaan jää tekemättä.”

Toiminta sinänsä on karman luovana voimana välttämätöntä. Krishnakin osallistuu siihen, sillä ilman sitä kaikki maailmat häviäisivät. Kaikki olevainen riippuu oikeasta, pyhästä ja itsettömästä toiminnasta [*yajña-karmasta*], joka edellyttää vakavilta etsijöiltä sitä, etteivät he joudu toiminnan sitomiksi.

Krishnamurti puhuu vapautumisesta kaikesta pyrkimisestä tarkoitamatta kuitenkaan toimimattomuutta. Pyrkimyksellä hän tarkoittaa ego-johtoista toimintaa, joka ei nojaa siihen, mikä todella on. Vasta tässä hetkessä olevan hyväksyminen sellaisenaan voi johtaa pyrkimysten lakkaamiseen.

Kaikki toimintamme, *yajña* karmaa lukuun ottamatta, johtavat väistämättä karmabandhanaan eli karmallisiin sidoksiin ja niistä tuleviin seurauksiin, ellei ihminen kykene toimimaan vapaasti ja tuoreesti ilman menneisyydessä syntyneitä ehdollistumia.

YAJÑA KARMA: PYHÄ TOIMINTA

Alussa Prajāpati, luotujen herra, loi kaikki olennot *yajñan* [uhrin] kautta ja sanoi: *yajñan* avulla te voitte lisääntyä, ja se olkoon runsautenne lähde, jonka avulla te voitte ravita deevat, ja nämä voivat ravita teidät. Tällä tavoin toisianne raviten te voitte saavuttaa korkeimman

hyvän. Yajñan ravitsemina deevat lahjoittavat teille sen ilon, jota kaipaatte. Sellainen, joka nauttii deevojen antimista antamatta takaisin mitään, on todellisuudessa varas. (3.10–12)

Yajñan seurauksista nauttivat hyvät ihmiset vapautuvat kaikista synneistään, mutta omaa hyväänsä hakevat pahat ihmiset saavat nauttittavakseen omaa epäpuhtauttaan. Olennot kasvavat ruuan avulla. Ruoka tarvitsee sadetta, sade tulee yaiñasta, joka on syntyisin toiminnasta. Toiminnan alku on Brahmassa ja Brahman alku häviämättömyydessä. Tämän vuoksi kaikkea ylläpitävän Brahman perusta on ikuisesti läsnä yajñassa. (3.13–15)

Oi Arjuna, jos joku ei noudata maailmaan kuuluvaa kosmista järjestystä, hän elää huonolla tavalla tyydyttäen aistillisia halujaan – ja siten turhaan. Toisaalta sellaisen ihmisen suhteen, joka tyytyy vasta saavuttaessaan todellisen Itsensä, ei tarvitse tehdä mitään. Hänellä ei ole enää mitään voitettavaa toiminnan tai toimimattomuuden kautta, eikä hän kaipaa tavoitteidensa saavuttamiseen yhtään ainoata olentoa. (3.16–18)

Osallistukaa tarvittaviin toimiin kiinnittymättä niihin. Sillä tavoin toimiva ihminen saavuttaa korkeimman. Janaka ja muut saavuttivat täydellisyyden toiminnan kautta. Lisäksi teidän tulee toimia ainoastaan ylläpitääksenne maailmaa [*loka sangrahaa*]. (3.19–20)

Sitä mitä jalo ihminen tekee, tekevät myös muut, sillä ihmiset seuraavat asetettua mallia. Oi Arjuna, näissä kolmessa maailmassa ei minulle ole enää mitään tarpeellista tehtävää tai saavutettavaa asiaa. Tästä huolimatta minä antaudun toimintaan, koska jos en sitä kaiken aikaa tekisi, niin ihmiset seuraisivat esimerkkiäni. Jos minä en toimisi, niin kaikki maailmat kaatuisivat ja häviäisivät ja minusta tulisi sekasorron ja kaikkien olentojen häviämisen aiheuttaja. (3.21–24)

Ravindran kommentteja

Mitä on *yajña*? Sana käännetään melkein aina ”uhraukseksi”, joka ei ole täysin väärä ilmaus, mutta kuitenkin puutteellinen. Yajña ei tietenkään tarkoita pelkkiä riittejä ja seremonioita, jollaiseksi se Intiassa usein kuvitellaan.

Bhagavad Gitan näkemys yajñasta on sopusoinnussa vedojen ja upanishadien tulkintojen kanssa. Yajña on sisäistä toimintaa, johon ei tarvita ulkoisia, inhimillisiä pappeja. Se on toimintaa, joka tapahtuu hienompien tasojen (deeva-tasojen) ja inhimillisen olemuksen välisenä, molempia ravitsevana vuorovaikutuksena, jossa tärkein voima on rakkaus. Rakkautta ei voi harjoittaa ilman uhrauksia. Tämän vuoksi rakkaus ja yajña liittyvät läheisesti toisiinsa. Koko universumi osallistuu yajñan toimintaan vastavuoroisuuden periaatteen nojalla.

Yajña on ”lanka”, joka sitoo yhteen deevojen ja ihmisten sielut. Shri Aurobindon mukaan se kuvaa inhimillisen alituista uhraamista jumalalliselle – ja jumalallisen jatkuvaa laskeutumista inhimilliseen.

Yajña-karma on yajñan hyväksi suoritettavaa pyhää, epäitsekästä toimintaa, joka tapahtuu yhteistoiminnassa hienompien voimien, deevojen kanssa. Siinä toiminta tapahtuu pikemminkin toimijan välityksellä kuin hänen itsensä toimesta. Sellainen toiminta ei synnytä sidoksia.

Krishna korostaa dharman, joogan ja myös yajñan tärkeyttä. Dharman ylläpito edellyttää oikeaa toimintaa, jota voidaan toteuttaa ilman karmallisia seurauksia ainoastaan pyhän toiminnan eli yajña-karman avulla. Sellaista ei kuitenkaan synny muuta kuin kurinalaisen joogan harjoittamisen kautta – niin että toiminta tapahtuu yhteistyössä korkeampien energioiden (deevojen) kanssa ilman minä-kytköksiä.

Ihminen, joka kykenee täysin itsettömään toimintaan, voi toistaa mukaelmaa Paavalin Galatalaiskirjeen (2:20) sanomasta: ”Minä toimin, en enää minä, vaan Krishna (Kristus) toimii minussa.”

Bhagavad Gitasta ei löydy tukea ajatukselle, että meidän pitäisi vetäytyä maailmasta ja välttää elämän sisältämää kamppailua. Gita korostaa taistelun tärkeyttä ja samalla pysyttäytymistä sen yläpuolella – oman osani suorittamista, sallien Krishnan suorittaa osansa minun kauttani.

TOIMINTA ILMAN TOIMIJAA

Oi Bhārata, tietämättömät toimivat samastuen toimintaansa, viisaiden tulisi toimia maailman [*loka sandrahan*] hyväksi samastumatta mihinkään. Heidän ei pitäisi hämmentää toimintaan samastuvien, tietämättömien mieliä, vaan rohkaista näitä iloitsemaan kaikesta kuralaisesta toiminnasta. (3.25–26)

Silloin kun toiminta tapahtuu kokonaan gunien [*luonnonvoimien*] pakosta, egoistinen mieli kuvittelee, että hän itse on tekijä. Oi mahava-aseinen, he, jotka tuntevat gunien todellisen perustan ja toiminnan [*gunakarmavibhāgan*], oivaltavat, että ne toimivat toistensa vaikutuksesta kiinnittymisen myötä. Gunien vallassa olevat ovat sidoksissa niiden toimintaan. Tämän tietävien ei tulisi hämmentää tietämättömien mieliä. (3.27–29)

Anna kaikki toimintasi uhrina minulle tietoisena syvimmästä Itsestäsi ja taisteile ilman mitään odotuksia ja omahyväisyyttä. (3.30)

Ne, jotka aina harjoittavat tätä minun opetustani luottavaisina [*shraddhā*] ja virheettömästi, vapautuvat toiminnan luomista siteistä. Niitä ivaavat ja välttävät ovat hukassa ja kaiken oppimansa suhteen mielettömän hämmennyksen tilassa. (3.31–32)

Kaikki olennot, viisaat mukaan lukien, seuraavat omaa luontoaan. Mitä saadaan aikaan alistamalla? Aistikohteista pitäminen [*rāga*] ja niiden välttäminen [*dvesha*] sisältyvät kaikkeen kokemiseen ja muodostavat kaksi suurta estettä, joiden ei saisi antaa johtaa ihmistä harhaan. (3.33–34)

On parempi toteuttaa omat velvollisuutensa [svadharman] vaikka epätäydellisestikin, kuin jonkun toisen velvollisuuden täydellisesti. Parempi on kuolla oman velvollisuuden täyttämisen yhteydessä. Toisten velvollisuuksiin sekaantuminen on vaarallista. (3.35)

Ravindran kommentteja

Kaikki ihmiset osallistuvat toimintaan. Tietämättömät ehdollistuvat siihen, viisaat pysyvät samastumatta, mutta eivät kuitenkaan jätä vähäistäkään tekemättä. Heidän tulee kaikesta täysin tietoisina rohkaista jokaista nauttimaan toiminnasta. (3.25–26) Luonnonvoimat [gunat] toimivat luonnollisten lakien mukaan, joiden puitteissa kaikki tapahtuu.

Omahyväiset ihmiset kuvittelevat kuitenkin olevansa itse tekojen suorittajia. Toisinaan on hyvä tiedostaa universumin suunnattomuus ja sen sisältämän aineen ja energian käsittämätön suuruus ja suhteuttaa näkemys siihen, että oma minuus on vain yksi miljardeista tämän planeetan olennoista. Se ei ole luonut itseään eikä laita organismiaan hengittämään tai sulattamaan ravintoa.

On vaikeata välttää esittämästä kysymystä: ”Kuka minä olen ja mikä on minun todellinen olemukseni?” Krishna on korostanut, että kaikkein syvimmällä tasolla minuus on syntymätön ja kuolematon henki – sellainen tämä minuus ei tosin kuitenkaan ole eläessään ja toimiessaan tässä maailmassa tai toisten ihmisten silmissä.

Ihminen näkee itsensä yleensä mielen ja kehon sekoituksena ja tekijänä, joka ei kuitenkaan tunne sitä, mihin minä todellisuudessa viittaa, tai mikä on sen suhde kehon ja mielen yhdistelmään.

Itsensä uhraaminen korkeimmalle on karma-joogan olennaisin osa. Taistelusta ei tule luopua, mutta se pitää suorittaa täysin kiihottomasti ja pyyteettömästi – tietoisena ainoastaan syvimmästä Itsestä. Kaikissa toimissa tulisi antautua Krishnalle – ei kuitenkaan Krishnaksi kutsutulle mahtavallekaan persoonalle, vaan omassa olemuksessa asuvalle ydinolemukselle, sydämen korkeimmalle herralle, joka asustaa sydämen kaikkien halujen yläpuolella.

TOIMIMINEN OMAA TAHTOA VASTAAN

Arjuna kysyi:

Oi Krishna, mikä pakonomaiselta vaikuttava voima panee ihmisen toimimaan väärin ja vastoin omaa tahtoaan? (3.36)

Siunattu lausui, rājas-gunan tuotteet: halu [kāma] ja viha [*krodha*] pakottavat ihmisen siihen. Sinun on syytä tietää, että nämä ovat ahnaita ja vahingollisia vihollisia. Ymmärrys hämärtyy halun myötä samaan tapaan kuin tuli peittyi savussa, peili huurussa ja sikiö kalvojen alle. (3.37–38)

Oi Arjuna, tämä ikuinen vihollinen voi halujen kyltymättömässä tullessa hämärtää jopa viisaan ihmisen tietoisuuden. Sen kerrotaan asustavan aisteissa, alemmassa [manaksessa] ja korkeammassa järjessä [buddhissa], joissa se hämärtää tietoisuutta eksyttäen samalla ruumistuneen olennon. Oi Arjuna, vetäydy täten ensiksi aistimusten piiristä ja surmaa sitten tuo paha demoni, tiedon ja erotuskyvyn tuhoaja. (3.39–41)

Aistien sanotaan olevan suurenmoisia, mutta manas on niiden yläpuolella ja buddhi on manasta korkeampi. Ruumistuva ydinolemus on buddhinkin yläpuolella. Oi Arjuna, sitten kun olet oppinut tuntemaan buddhia korkeamman olemuksen ja nojaat itsesi Itseen, niin surmaa tuo vaikeasti voitettava vihollinen, joka toimii halujen kautta. (3.42–43)

Ravindran kommentteja

Kaikki luonnolliset olennot ovat syntyisin ja kasvavat halun voimasta. Sitä ei tule vastustaa, koska vastaan asettumalla me emme voi vapautua mistään. Meidän pitää oivaltaa halun asema universumissa ja löytää sen energioiden virtauksille kelvolliset kanavat.

Voi ilmetä myös halua pyrkiä totuuteen tai nirvānaan. Se tosin saat-
taa olla luonteeltaan itsekästä, niin että vain minä pääsen sellaiseen tilaan – toisten osoittaessa suosiotaan. Johtaako sen laatuinen

nirvānan kaipuu sitten dukkhaan (kärsimyksiin, päinvastaiseen tilaan)? Monet buddhalaiset opettajat ovat vastanneet, että meidän on tarpeen aloittaa asiaan kuuluvat harjoitukset, vaikka nirvānaan pyrkimyksemme motiivit olisivat vielä täysin itsekeskeisiä. Harjoitus itsessään on omiaan puhdistamaan motiiveitamme.

Lopulta jopa kaikkein jaloimmistakin haluista ja ajatusmuodoista täytyy luopua, koska niissä on yhä mukana oman ymmärryksemme ja ajattelumme piirteitä, jotka sekaantuisivat kaiken ajattelun ylittävään mysteeriiin. Suuri kristillinen mystikko, Mestari Eckhart, totesi: ”Jos olisi olemassa sellainen Jumala, josta minä voisin saada käsityksen, minun ei olisi syytä pitää häntä Jumalana.”

Me voimme tässä yhteydessä havaita, että tavallisella inhimillisen kāman, itsekkään halun tasolla löytyvät miltei kaikki eri puolten sankarit kokoontuneina Kurukshetran kentälle taistelemaan sellaisten itsekkäiden halujen motivoimina kuten: viha, ahneus, kosto, kateus ja himo – jotka ovat todella kauheita vihollisia.

Krishna lausuu myöhemmin: ”Hän, joka kykenee voittamaan itsekkään halun ja vihan voimat täällä maan päällä ennen fyysistä kuolemaansa, on saavuttanut kurinalaisuuden ja onnen.” (5.23)

Jokainen, joka voittaa itsekeskeisyyden vihollisen ja jonka itseys yhdistyy ja keskittyy itsensä yläpuolella oleviin hienoihin energioihin, voi osallistua pyhään toimintaan, yajña-karmaan. Toimintaa eivät silloin motivoi henkilökohtainen kunnianhimo, hyväksytyksi tulemisen tarve tai menestymisen toive, vaan ihminen alistaa kaikki toimensa Krishnalle ja toimii täysin kiihottomasti.

PYHÄN TIEDON JOOGA

AJALLISESSA OLEVA AJATON

Siunattu lausui:

Minä julistin Vivasvatille tätä häviämätöntä joogaa, jota hän opetti Manulle ja tämä Ikshvākulle. Kuninkaalliset näkijät tunsivat tämän perinteenä kulkevan joogan. Oi sinä vihollisten polttaja, tässä maailmassa tämä jooga on ollut pitkään kadoksissa. Nykyisin minä opetan sinulle samaa muinaista joogaa, sillä sinä olet ystäväni [*sakhā*] ja omistautunut [*bhakta*] minulle. Tämä on todella suurin mysteeri. (4.1–3)

Arjuna sanoi:

Vivasvat on syntynyt muinaisina aikoina, mutta sinä olet syntynyt vasta nyt. Miten voisin ymmärtää, että sinä olet opettanut hänelle tätä joogaa jo alusta saakka? (4.4)

Siunattu lausui:

Arjuna, minulla ja myös sinulla on ollut useita syntymiä. Minä tunnen ne kaikki, mutta sinä et niitä tunne, oi vihollisten polttaja. Vaikka minä olen syntymätön ja itsessäni häviämätön ja kaiken olemassaolon herra, niin minä hallitsen omaa luontoani ja inkarnoidun oman maagisen voimani [*māyān*] kautta. (4.5–6)

Ravindran kommentteja

Krishna opettaa muinaista joogaa, joka oli lähtöisin myyttisten aikojen Vivasvatilta. Tämä aurinko-deeva oli opettanut sitä ihmisrodun alkuun saattaneelle Manulle, ensimmäiselle täysin oikeamieliselle (vanhurskaalle) ihmiselle. Manu vuorostaan opetti sitä Ikshvākulle, muinaisen Intian kahden kuninkaallisen dynastian perustajalle.

On mielenkiintoista huomata, että Krishna uskoi joogansa opetuksen Ksahtriyan viisaille kuninkaille (tässä Ikshvākulle), eikä bramiineille, joita Intiassa yleensä pidetään henkisen viisauden välittäjinä. Krishna oli pitänyt kuningas Janakaa esimerkkinä sellaisesta, joka oli kurinalaisen joogan avulla saavuttanut täydellisyyden.

Kaikki vakavat opetukset saattavat aikojen saatossa turmeltua, joten niitä pitää aika ajoin uudistaa. Mitään vakavaa opetusta ei tapahdu muuta kuin rakkauden puitteissa. Osallistumisemme yajñaan – kestävän pyhän tiedon opiskeluun ja rakkaudelliseen pyrkimykseen totuutta tai Krishnaa kohden – ovat mahdollisia ainoastaan silloin, jos niiden myötä onnistutaan herättämään Krishnan rakkaus meitä kohtaan.

Kristus lausui: ”Jolla on minun käskyni ja joka ne pitää, hän on se, joka minua rakastaa, mutta joka minua rakastaa, häntä minun Isäni rakastaa, ja minä rakastan häntä ja ilmoitan itseni hänelle.” (Joh. 14:21)

Krishna luovuttaa korkeinta opetusta ja syvimmän mysteerin ainoastaan niille, joita hän rakastaa. Meidän tulee suorittaa oma osamme, mutta me emme voi herättää totuutta millään omilla toimillamme – koska totuus on aina toiselta puolelta tulevan armon asia.

Arjuna ihmettelee Krishnan mahdollisuutta toimia jo muinaisen Vivasvatin opettajana. Hän ei tiedä, että ikuinen ei ole ajallisen katoavuuden alainen, vaan siinä ovat tässä hetkessä läsnä sekä mennyt että tuleva. Buddhan valaistuttua hänestä tuli sekä *kāla vimukta* (ajasta vapautunut) että *trikāla darshi* (kolmen ajan näkijä: menneen, nykyisen ja tulevan).

Patañjali toteaa jooga-suttrissa (3.54, 4.32–33), että tietoisuuden korkein taso, kaivalya, on vapaa ajallisesta peräkkäisyydestä (*kramasta*).

Tavallinen ajattelu ei käsitä ajatonta, mikä tulee esiin myös Jeesuksen kohdalla. Hän lausui: ”Totisesti, totisesti minä sanon teille: ennen kuin Aabraham syntyi, olen minä ollut. Silloin he poimivat kiviä heittääksensä häntä niillä.” (Joh. 8:58–59)

INKARNOITUMINEN DHARMAN VUOKSI

Oi Bhārata, aina kun dharma on häviämässä ja sen vastakohtat kukoistavat, minä itse ilmestyn suojelemaan hyviä ja hävittämään pahantekijöitä, sillä minä olen syntynyt dharman ylläpitäjäksi kaikkina aikoina. (4.7–8)

Oi Arjuna, sellainen, joka todella tuntee minun syntymäni ja jumalalliset tekoni, ei enää ruumiinsa jätettyään synny uudelleen, vaan tulee minun luokseni. Monet ovat saavuttaneet minun olemukseni tilan [*madbhāvan*] vapauduttuaan kiintymyksistä, pelosta ja vihassa sekä turvaututtuaan pyhän tiedon tulella puhdistautumisen jälkeen minuun. (4.9–10)

Ravindran kommentteja

Hindulaisessa perinteessä, etenkin vedalaisuudessa, ajatellaan Brahmanin edustaman äärimmäisen todellisuuden olevan täysin erillään kosmoksen toiminnasta. Ajan, tilan ja syysuhteiden tasolla, ilmennyksen piirissä, korkeimman tietoisuuden tason sanotaan toimivan kolminaisuutena, joka muodostuu Brahmasta, Vishnusta ja Shivasta. Nämä kolme edustavat feminiinisine vastineineen (Sarasvati, Lakshmi ja Shakti) luomisen, säilyttämisen ja muutoksen

voimia. Brahmanin ja trimurtin (kolminaisuuden), olemisen ja tulemisen, välillä on selvä kuilu.

Krishna ei kuitenkaan suosi opetuksissaan kumpaakaan. Hän hyväksyy sekä ilmennyksen että ilmenemättömän, tulemisen ja olemisen, prakritin (aineen) ja purushan (hengen), trimurtin (kolminaisuuden) ja Brahmanin (äärimmäisen todellisuuden).

Kun Arjuna oli muuttunut sisäisesti jonkin verran, hän kykeni näkemään selkeämmin ja toteamaan Krishnalle: ”Sinä olet ylin Brahman, äärimmäinen asumus, ylin puhdistaja, ikuinen, jumalallinen purusha, alkuperäinen deeva, syntymätön ja kaikkea ylläpitävä.

Vahvan hindulaisen, puhdasoppisen perinteen mukaan Krishna on Vishnun inkarnaatio. Vishnun tärkein toiminta on dharman ylläpito, jonka myös Krishna on sanonut olevan syynä aika ajoin tapahtuvaan inkarnoitumiseensa. Krishna on kuitenkin myös yogeshvara, joogan herra, joka on Shivalle omistettu toiminto. Krishna on siten sekä Vishnun että Shivan ilmentymä, joka syleilee koko trimurtia ja sen takana olevaa Brahmania.

Krishna inkarnoituu suojellakseen hyviä ja hävittääkseen pahat. Voidaankin aina kysyä, onko nykyinen maailmantilanne riittävän paha, että hänen pitäisi taas inkarnoitua? Kuinka paljon pahemmaksi tilanteen pitää muuttua – ja miten kauan aikaa siihen menee?

Krishna toteaa, että hänet todella tunteva ja pyhässä tulessa puhdistunut päätyy hänen olemukseensa eikä enää inkarnoidu – joten miksi siis inkarnoituminen olisi huono asia? Emmekö ole tässä kehossa ja planeetalla juuri pitämässä sitä omalta osaltamme yllä? Krishna puhuu pyhästä toiminnasta, jossa ei enää ilmene mitään odotuksia tulevan varalle.

Miten dharmaa voitaisiin ylläpitää ilman oikeaa toimintaa, ja miten voisi henki toimia ilman sharīraa, mieltä ja kehoa? Īshvarakrishna (Sānhyakārikān kirjoittaja) on todennut: ”Prakriti (aine) ilman purushaa (henkeä) on sokea, mutta purusha ilman prakritia on toimintakyvytön.”

Korkein herra asustaa yhtäläisesti kaikissa olennoissa eikä häviä näiden hävitessä. Krishna näyttölee mystistä osaa asustaen sekä sydämissämme että kehoissamme. Hän myös elävöittää kehomme toimimaan hänen hyväkseen ja synnyttää sydämiimme kaipauksen häntä kohtaan.

MONET TIET JOHTAVAT ABSOLUUTTIIN

Minä palkitsen ihmisiä välittämättä siitä, mitä tietä kukin heistä lähestyy minua. Oi Prithān poika, ihmiset seuraavat kaikkialla juuri minun polkuani. He, jotka haluavat töidensä tuottavan hedelmää, suoriuttavat ne uhrina deevoille. Maallista menestystä syntyy työn kautta varsin nopeasti. (4.11–12)

Minä kehitin ihmisille nelinkertaisen järjestyksen, joka perustuu gunien jakautumaan ja toiminnan laatuun [gunakarmavibhāgan]. Minä olen ikuinen ja mitään tekemätön huolimatta siitä, että loin heidät kaikki. Toiminta ei voi minua saastuttaa, enkä minä kaipaa sen hedelmiä. Tässä suhteessa minut tunteva on hänkin toiminnasta vapautunut. Tämän tietäen viisaat ja vapautusta etsivät toimivat jo nuorena. Sinunkin pitää esi-isien tapaan olla toimielias. (4.13–15)

Ravindran kommentteja

Ihmisten jakaminen gunien ja karman mukaisesti ymmärretään Intiassa tavallisesti jyrkäksi kastijaoksi. Etenkin Gitassa todetaan, että ihmisen todellisen luonnon ilmentymä riippuu lapsen syvistä, sisäsyntyisistä taipumuksista. Niihin vaikuttavat lisäksi syntymähetken astraaliset ja planetaariset tekijät.

Kastia kuvaava sana on varna, joka tarkoittaa väriä. Ajatus on siinä, että syntymässä jokin tietty ”väri” lyö sen hetkisten kosmisten olosuhteiden nojalla koko elämän kestävän leiman persoonaan. On olemassa neljä erilaatuista perusluontoa (svabhāvaa): bramiinit

(opettajat, tutkijat), kshatriyat (hallitsijat, aatelisto, sotilaat), vais-hhyat (porvaristo, kauppiaat) ja shudrat (työläiset, köyhälistö). Jokaisella ihmisellä on joitakin sisäsyntyisiä tai syntymän ajankohdan aiheuttamia taipumuksia.

Taipumuksia tulisi toteuttaa harmonisella tavalla (svakarmana), niin että hallitsevat pyrkivät taistelemaan oikeuden puolesta, bramiinit etsien totuutta ja auttaen toisia sen etsimisessä, porvariston tulisi hankkia yhteisölle tarvittavia tavaroita ja työläisten keskittyä palvelemaan.

Lisäksi on olemassa toisenlainen jako, joka kuvaa synnynnäistä tapaa vastata sisäisen olemuksen haasteisiin. Nämä ominaisuudet jakautuvat kolmeen pääryhmään eli gunaan: *sāttvaan*, *rājasiin* ja *tāmasiin*. Yksilöt voivat ydinolemuksiltaan kuulua bramiineihin, mutta osa heistä vastaa kutsumukseensa varsin laiskasti (*tāmasisesti*), toiset aktiivisesti, mutta kiihkoillen (*rājasisesti*), kun taas kolmannet vastaavat asioihin tietoisesti viileästi (*sāttvisesti*).

Tiettyyn kastiin määräytyminen ei kuitenkaan riipu vanhempien kastista. Bramiini-isä saattaa saada shudra-pojan. Intiassa on kuitenkin syntyvien lasten kastit määritelty satojen vuosien ajan sosiaalisin perustein, vanhempien kastin mukaan. Tässä asiassa Krishnan opetukset on ymmärretty väärin. Sekä hänen joogansa että hienommat opetukset ovat aikojen saatossa kadonneet. Krishna toteaa hyvin selkeästi, että ihmisen synnynnäisestä luonnosta riippumatta ketään ei estetä tulemasta Krishnan luo.

Bhagavad Gita esittää, ettei kukaan voi todella vapautua, ellei hän seuraa omaa sisäistä kutsumustaan (svabhāvaa), omaa yksilöllistä dharmaansa (svadharmaa). Sillä ainoastaan omaan sisäiseen olemukseen kuuluvien taipumusten toteuttaminen voi johtaa täydellistymiseen ja vapautumiseen.

TOIMIVA TOIMIMATTOMUUS

Viisaatkin ovat hämmentyneitä siitä, mikä on toimintaa ja mikä toimimattomuutta. Tämän vuoksi minä kerron sinulle sellaisesta toiminnasta, joka vapauttaa sinut kaikesta pahasta. Pitää osata erottaa toisistaan toiminta, väärä toiminta ja toimimattomuus. Toiminnan laatu on tärkeitä. Sellainen ihminen, joka oivaltaa toimimattomuuden toiminnassa ja toiminnan toimimattomuudessa, suorittaa kaikki työt joogan tilassa ja on siten ihmisten keskuudessa viisas. (4.16–18)

Viisaat kutsuvat tietäjäksi sellaista, joka toimii ilman itsekkäitä haluja ja motiiveita ja jonka toimet ovat palaneet pyhän tiedon tuleessa. Sellainen, joka on hylännyt kaiken samastuksen toiminnan tuloksiin, ollen tyytyväinen katumatta mitään, ei todellisuudessa tee mitään, vaikka osallistuisikin toimintaan. (4.19–20)

Silloin kun mieli ja itse ovat hallinnassa ja ahneus sekä odotukset poissa, ei pelkkiin kehon toimintoihin osallistuva ihminen tee mitään väärää. Sellainen ihminen ei joudu toimintansa sitomaksi, joka tyytyy kateudesta vapaana kaikkeen saamaansa – menestykseen tai epäonnistumiseen. Vapautuneen henkilön työ on loppuun suoritettu silloin, kun hän jättää taakseen kaikki kiinnostukset pyhään tietoon keskittyen – eläen todeksi yajñaa. (4.21–23)

Ravindran kommentteja

Kukaan ei voi välttyä toiminnasta. Krishna korostaa jatkuvasti, että vain pyhä toiminta (yajña karma) ei johda sidoksiin (karmabandhanaan). Karmaa tuottamattoman toiminnan oppiminen karmajoogan avulla on vaikeata. Sitä ei voi saavuttaa toimimattomuuden kautta, vaan taitavan toiminnan, josta ei odoteta vastineeksi minäkäänlaisia hedelmiä. Toiminnan suorittajia ovat silloin gunat – joogi itse ei suorita mitään.

Kuuluisa pianisti, Glen Gould, totesi erään ihastusta herättäneen konserttinsa jälkeen, ettei hän itse soittanut siinä, vaan piano soitti itsekseen. Nuorena Gould oli harjoitellut kerrostalossa yötä päivää

niin, että naapurit olivat valittaneet häiriöstä. Nyt hän oli kuitenkin päässyt tilaan, jossa piano soitti hänelle.

Vapaus nojaa lakeihin eikä todellakaan ole niiden vastainen asia. Ymmärtääksemme toimijatonta toimintaa, meidän ei saa pitää toimintaa ja toimimattomuutta toistensa vastakohtina. Hiljaisuus ei ole ääntä sisältävän tilan vastakohta. Metsässä voi kuulla lintujen laulua ja tuulen huminaa puissa, mutta vähitellen myös hiljaisuus saattaa laskeutua meihin.

Sisäinen hiljaisuus ja liikkumattomuus kuuluvat eri tasoille kuin aistittavat äänet ja liike. Vastaavasti karmaa tuottamaton toiminta ei ole toiminnan puutetta, vaan järjestynyttä, eheytynyttä ja itse-töntä toimintaa, jonka lähtökohta ei ole egossa. Tällainen toiminta on uhraus Krishnalle – ja siten hänen tekoaan.

Kristus lausui: ”Kun olette ylentäneet Ihmisen Pojan, silloin te ymmärrätte, että minä olen se, joka minä olen, ja etten minä itsestäni tee mitään, vaan puhun tätä sen mukaan, kuin minun Isäni on minulle opettanut. Ja hän, joka on minut lähettänyt, on minun kanssani; hän ei ole jättänyt minua yksinäni, koska minä aina teen sitä, mikä hänelle on otollista — Minä en puhu itsestäni; ja Isä, joka minussa asuu, tekee teot, jotka ovat hänen.” (Joh. 8:28–29, 14:10)

PYHÄN TIEDON TULI

Brahman on sekä uhri että velvollisuus, Brahmanille uhrataan Brahmanin tullessa. Brahmanin voi saavuttaa sellainen, joka näkee kaikissa toimissa ainoastaan hänet. (4.24)

Jotkut joogit suorittavat yajñaa deevoille. Toiset harjoittavat sitä sen itsensä myötä Brahman tullessa. Jotkut suorittavat uhreja äänen muodossa, toiset uhraavat tuleen aistittavia esineitä, kun taas jotkut uhraavat kuulon kaltaisia aisteja kurinalaisuuden tullessa. Jotkut muut

uhraavat kaikki aistilliset ja energiset [*prana*-] toimintonsa pyhän tiedon synnyttämässä itsehallinnan tuleessa. (4.25–27)

Oi joitakin, jotka harjoittavat yajñāa uhraten aineellisia tavaroita, toiset taas suorittavat ankaria ponnistuksia harjoittaen joogaa yajñana. Lisäksi on sellaisia, joiden valaehtoinen yajña koostuu itsetutkiskelusta [*svādhyāyasta*] ja pyhästä tiedosta [*jñānasta*]. (4.28)

Jotkut keskittyvät elinvoiman [*prānan*] hallintaan ja harjoittavat yajñāa sisään- ja uloshengityksen hallinnan avulla, toiset keskittyvä ainoastaan sisäänhengitykseen hallittuaan sitä ennen ravinnon saantiaan. Kaikki nämä tuntevat yajñan ja ovat hävittäneet huonot ominaisuutensa sen avulla. Elämää tuottavista yajñan seurauksista nauttivat saavuttavat alkuperäisen Brahmanin. Oi Kurulaisista parhain, ei edes tämä maailma kuulu sellaiselle, joka ei harjoita yajñāa, miten sellaiselle sitten kuuluisi mikään muukaan maailma? (4.29–31)

Brahman eteen asettuu monenlaista yajñāa. Ne ovat kaikki syntyisin toiminnasta, joten niiden tunteminen voi vapauttaa sinut. Oi sinä viholliset kauhu, pyhä tieto on suurempaa kuin aineellisiin asioihin liittyvä yajña. Oi Pārtha, kaikki toiminnot kulminoituvat pyhässä tiedossa [*jñānassa*]. (4.32–33)

Sinun pitää opiskella pyhää tietoa nöyrästi kysellen ja palvellen. Asiat oikein näkevät viisaat antavat sinulle siinä opastusta. Oi Pāndava, kun sitten olet oppinut tämän, et enää koskaan joudu harhaan, koska silloin sinä näet kaikki olennot poikkeuksetta itsessäsi ja minussa. (4.34–35)

Vaikka olisit mitä alhaisin kaikista pahantekijöistä, sinä voit ylittää kaiken pahan pyhän tiedon veneessä. Oi Arjuna, aivan samoin kuin tuli muuttaa puut tuhkaksi, niin myös pyhän tiedon tuli polttaa kaikki teot tuhkaksi. Mikään maailmassa ei puhdistu yhtä hyvin kuin pyhä tieto. Joogassa täydellistyneet löytävät sen aikanaan itsestään. (4.36–38)

Pyhään tietoon antautunut, aistejaan hallitseva, shraddhān [uskova, luottava] ihminen saavuttaa sen ja saapuu pian perimmäisen rauhan tilaan. Tietämätön ja vähän shraddhāa omaava, epäuskoinen ihminen

joutuu perikatoon. Itseään epäilevä ihminen ei löydä tätä tai mitään muutaakaan maailmaa eikä liioin onnellisuutta. (4.39–40)

Oi sinä vallan voittaja, sellaiset, jotka ovat hylänneet tekonsa joogan avulla ja hallitsevat itseään hävitettyään kaiken epäilyn pyhän tiedon avulla, eivät enää joudu toiminnan sitomiksi. Oi Bhārata, tämän vuoksi nosta pyhän tiedon [jñānan] miekkasi ja iske hajalle tämä epäily, joka on noussut tietämättömyydestä [ajñānasta] ja täyttänyt sydämesi. Ole luja joogassa ja nouse! (4.41–42)

Ravindran kommentit

Joogi havaitsee kaiken Brahmanina: uhrin, tulen ja uhraajan, samoin myös toiminnan. Tätä toteuttaessaan joogi kulkee Brahmani kohden. Intialaisessa henkisyudessa korostetaan sitä, että Brahman on kaikessa ja kaikki. Tavallinen kristillinen näkemys lähtee siitä, että Jumala on luonut kaiken ja pysyttäytyy sitten sen ulkopuolella. Brahman ei sitä vastoin luonut mitään, siitä vain tuli maailma – joten kaikki on Brahmania.

Itsensä tunteminen, tutkiminen, havainnointi ja toteuttaminen korostuvat intialaisissa perinteissä, kuten jooga-suttrissa. Kaikki inhimilliset ilmaukset kelpaavat itsetutkiskelun kohteiksi. Ne voivat paljastaa meille itsestämme yhä enemmän ja vähentävät samalla sisäisiä jännitteitämme. Itsetutkiskelu voi alkaa varsin persoonallisista, miellyttävyyttä ja epämiellyttävyyttä koskevista asioista, mutta pian saatamme havaita, että kohteena onkin koko inhimillinen olotilamme.

Mitä syvemmälle tutkimus suuntautuu, sitä enemmän me lähestymme kaikkia koskevaa inhimillistä tilaa. Tutkittaessa joudumme tarkastelemaan sitä, mitä itsen tasoja tunnetaan sekä sitä, miltä tasolta tämä tunnistaminen tapahtuu. Vastaukset saattavat vaihdella suuresti tutkimisen tasojen mukaan.

Alussa keräämme tietoa itsestämme havaiten erilaisia kaavamaisuuksia käyttäytymisessämme. Samalla tulevat tietoisiksi omat mielihalumme ja pelkomme, jotka ovat yleensä syntyneet omista

ehdollistumisistamme. Asteittain alamme huomata, että pelkomme ja itsekkäät halumme ovat yleisinhimillisiä ominaisuuksia, jotka tosin ilmenevät yksilöllisissä muodoissa. Me tajuaamme, että palkkiot, rangaistukset ja muut vastakkaiset voimat juoksettavat koko ihmiskuntaa.

Alamme myös nähdä, että pelon ja kunnianhimon pintakerroksen alla on pyrkimys yhdistyä koko elämän lähteeseen ja tarkoitukseen. Sisäisen oivalluksen hetkinä me voimme havaita, että olemme sekä etsijöitä että etsintämme kohteita. Krishnan sanoin – lopulta Itse tuntee Itsensä Itsessään. (6.20, 13.24)

Kristillinen mystikko, Jakob Böhme kirjoitti: ”Ei se minä, joka minä olen, tunne näitä asioita, vaan Jumala tuntee ne minussa.”

Kaikkien intialaisten tietäjien mukaan meidän kaikkien vaikeuksien perussy on *avidyā*, *ajñāna* eli tietämättömyys. Krishna toteaa samoin, että Arjunan ristiriita oli syntyisin tietämättömyydestä. (4.42) Buddhan mukaan tietämättömyys on suuri häpeä. Patañjali kutsuu *avidyā*ä asiaksi, joka aiheuttaa kaikki esteet henkiselle herraamiselle. Ellemme kykene vapautumaan tietämättömyydestä, me emme koskaan tunne todellista Itseämme, joka on Brahman ja Krishna.

Tämä näkemys on hyvin erilainen kuin yleinen kristillinen käsitys, jossa ongelmat ovat lähtöisin tottelemattomuudesta Jumalaa kohtaan. Se alkoi Adamin toimista Edenin puutarhassa, ja sen seuraukset ovat jatkuneet kaikkiin jälkipolviin. Intialainen ratkaisu ongelmaan on siinä, että pyritään eroon tietämättömyydestä suuntautumalla suoraan puhtaaseen tiedostamiseen, *jñāna*an tai *vidyā*an, joka on jaloudessaan ja hienoudessaan aivan muutu kuin mitä tiedolla tavallisesti tarkoitetaan.

Sisäisen havaitsemisen selkiyttäminen joogan avulla on tärkeitä. Ritambharān, täydellisen järjestyksen tilassa saavutettu tieto on luonteeltaan täysin erilaista kuin kirjojen tai perinteisten näkemysten kautta saatava. Se on kohteen ydinolemuksen suoraa ja välityksetöntä tiedostamista.

Täydellistyneet joogit löytävät pyhän tiedon itsessään – eivät missään muualla – ja oivaltavat kaikkien olentojen ykseyden havaiten ne erotuksetta itsessä ja Krishnassa. (4.35)

TOIMINNASTA LUOPUMISEN JOOGA

LUOPUMINEN JA TOIMINTA

Arjuna lausui:

Oi Krishna, sinä julistat luopumista toiminnasta, ja kuitenkin sinä ylistät kurinalaista toimintaa. Selvitä nyt minulle tarkkaan, kumpi näistä on parempi. (5.1)

Siunattu vastasi:

Sekä toiminnasta luopuminen että kurinalainen toiminta johtavat korkeimpaan hyvään, mutta näistä kahdesta kurinalainen toiminta on parempi asia. Sellainen, joka ei takerru mihinkään eikä hyljeksi mitään ja joka on vapaa kaikista vastakohtaisuuksista, on ikuinen luopuja [sannyāsi]. Oi voimakas-aseinen, hän pääsee helposti irti kaikista sidoksista. (5.2–3)

Lapselliset ihmiset puhuvat sänkhyasta ja joogasta eri asioina – viisaat eivät tee niin. Mikäli joku harjoittaa jompaakumpaa tosissaan, niin molempien hedelmät saavutetaan. Sänkhyan harjoittajien saavuttamat asemat avautuvat myös joogan harjoittajille. Jokainen, joka harjoittaa sänkhyaa tai joogaa yhtenä asiana, tulee näkemään oikein. (5.4–5)

Oi voimakas-aseinen, luopumisen tilaa on vaikea saavuttaa ilman kurinalaista toimintaa. Joogassa lujittunut tietäjä saavuttaa pian Brahmanin. Sellainen, joka on lujittunut joogassa ja puhdistunut sekä hallitsee aistinsa – ollen yhtä kaikkien olentojen Itsen kanssa – ei voi harhautua toiminnan takia. (5.6–7)

Ravindran kommentteja

Ajattelu kummalta tahansa näkökannalta todistaa sitä, että mieli on yhä dualistinen. Arjuna haluaa kuitenkin yksiselitteisen vastauksen. Krishnan näkökulma on Brahmanissa, siinä äärettömässä, jossa kaikilla, kaikella ja kaikilla poluilla on oma sijansa.

Suurin osa älyllisistä ristiriidoistamme on seurausta sen unohtamisesta, että on olemassa lukuisia todellisuuden ja itsen tasoja, jotka ovat - tai haluavat olla - yhteydessä toisiinsa. Se, mikä on oikein ja hyvää jonkin ymmärryksen tason puitteissa, ei välttämättä ole sitä toisen tason näkökulmalta. Pienten lasten käyttäytyminen ja asennoituminen eivät ole soveliaita aikuisille. Arjunalle kyseisessä kehitysvaiheessa annettava vastaus ei enää hänessä tapahtuvan muutoksen jälkeen olisi oikea.

Opetuksen alkuvaiheissa Krishna kehottaa Arjunaa suorittamaan dharmansa sotilaana, mutta opetuksen loppuvaiheissa häntä voidaan pyytää luopumaan kaikesta dharmasta, mikäli hän on täysin sisäistynyt Krishnan olemukseen. (18.66)

Tavanomaisesta intialaisesta linjasta poiketen Krishna opettaa, että sannyāsan korkeampi aste ei tarkoita maailman ja ulkoisen toiminnan hylkäämistä, vaan se muodostuu maallisuuden hylkäämisestä ja toiminnan suorittamisesta siten, ettei siitä synny sidoksia, karmabandhanaa.

REAGOINTI, VASTATOIMI JA TOIMINTA ILMAN TOIMIJAA

Lujana joogasta totuuden tuntija oivaltaa – totisesti minä en tee mitään (5.8).

Näkemällä, kuulemalla, koskettamalla, haistamalla ja maistamalla, nukkumalla ja hengittämällä, puhuen, ottaen, jättäen tai avaten ja sulkien silmät joogi oivaltaa, että juuri aistit kiinnittyvät aistittaviin kohteisiin.

Sellainen, joka toimii ilman kiintymyksiä tarjoten toimintansa Brahmanille, on vailla pahuuden saastutusta – samalla tavoin kuin lootuksen lehti pysyy vedestä vapaana. Sellainen joogi, joka suorittaa toimia ruumiin, mielen, aistien tai tietoisuuden [*buddhin*] kautta, luopuu kiintymyksistään puhdistakseen itsensä. (5.9–11)

Itsensä kurinalaistaneet luopuvat toimiensa hedelmistä ja saavuttavat täydellisen rauhan, mutta kurittomat ja itsekkäiden halujen vallassa olevat kiinnittyvät ja tulevat kahlehdituiksi tekojensa hedelmiin. Sitten kun ruumistunut [*dehī*] on mentaalisesti hylännyt kaikki toimensa, hän istuu onnellisena mestarina yhdeksän porttisessa kaupungissa – toimimatta ja aiheuttamatta toimintaa. (5.12–13)

Ravindran kommentit

Meidän toimmemme ovat yleensä reaktioita ulkoisiin ärsykkeisiin ja liittyvät aikaisempiin kokemuksiimme. Ehdollistumien laatu ja määrä on suuri. Me samastumme perheeseen, yhteisöön, kulttuuriin, uskontoon, ympäristöön ja koulutukseen. Nykyinen minuuteni on koko menneisyyteni tulosta, ja minä reagoin asioihin omien biologisten, emotionaalisten ja mentaalisten ehdollistumieni pohjalta.

Mikäli kuitenkin kykenen tiedostamaan oman ehdollistuneen tilani ja vapautumaan riittävästi toimimaan niistä poiketen – antaen pikemminkin vastineen kuin vain reagoiden – saatan päästä karman

toiseen vaiheeseen, vapautta kohden vievän muutoksen lain piiriin, missä ”ihminen tulee toimintojensa kaltaiseksi.”

Siirtyminen reagoinnista vastineen antoon merkitsee suurta henkistä muutosta. Klassinen esimerkki tällaisesta löytyy Kristuksen elämästä. Hirvittävien tuskien keskelläkään hän ei reagoinut, vaan vastasi sanoen: ”Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä, mitä he tekevät.” (Luuk. 23:34)

Toimijattomassa toiminnassa joogi ei tee mitään, sillä toiminta tapahtuu joogissa itsessään tai hänen kauttaan, jolloin se tapahtuu reagoinnin ja myös vastineen tuolla puolen. Kysymyksessä on yksilön oman tahdon luovuttaminen Krishnan tahtoon.

Silloin kun ihminen osallistuu toimintaan kiintymyksistä vapaana, hän lähestyy samastumista ruumiissa asuvan hengen kanssa, joka [dehī] on täysin eri asia kuin keho [deha]. Keho on ”yhdeksän porttinen kaupunki”. Silmät, korvat, sieraimet, suu sekä ulostus- ja sukelimet liittyvät toimintaan, mutta kun ihminen on mentaalisesti irrottautunut toiminnoista, ei sellainen enää synnytä lisää toimintoja. (5.13)

ITSETUNTEMUKSEN KAUTTA SAAVUTETTAVA NIRVĀNA

Herra ei luo maallisia toimintoja tai ajatusta toimijana olemisesta, ei liioin kiintymistä toiminnan tuloksiin. Kaikki tapahtuu inhimillisen olemuksen materiaalisen luonnon kautta. Herra ei ota keneltäkään vastaan hyvää tai pahaa. Olennoissa tieto on tietämättömyyden pilven verhoama, ja tästä syystä he ovat hämmentyneitä. (5.14–15)

Niissä, joissa tämä tietämättömyys on hälvennyt Itsen tuntemisen kautta, pyhä tieto saa korkeimman loistamaan auringon tapaan. Ne, jotka kääntävät huomionsa ja koko olemuksensa siihen ja ottavat sen kaiken etsintänsä ja kaipauksensa kohteeksi – he saapuvat sinne, jos-

ta ei ole paluuta, ja pyhä tieto puhdistaa kaikki heidän epäpuhtautensa. (5.16–17)

Viisaat tarkastelevat täysin puolueettomasti oppinutta ja sivistynyttä bramiinia, lehmää, elefanttia, koiraa tai paaria-luokkaan kuuluvaa. Maan päälläkin sellaiset ihmiset pääsevät jälleensyntymisten pakosta, joiden mieli on lujittunut puolueettomuudessa. Koska vain Brahman on virheetön ja puolueeton, täytyy heidänkin olla Brahmaniin juurtuneita. (5.18–19)

Harhoista vapaat Brahmanin tuntijat, jotka kiinnittävät huomionsa häneen ja elävät hänessä, eivät iloitse mukavuuksista eivätkä pahastu kohdatessaan ikäviä asioita. Silloin kun ihminen ei enää ole kiinni ulkoisissa asioissa, hän voi löytää onnen Itsessä. Sellainen ihminen nauttii katoamatonta onnea, joka johtuu yhdistymisestä joogan avulla Brahmaniin. (5.20–21)

Ulkoisten asioiden kautta harjoitettavat nautinnot muodostuvat kärsimyksiä tuottavaksi kohduksi. Sellaisilla on oma alkunsa ja loppunsa. Oi Kuntin poika, heränneessä tietoisuuden tilassa oleva ihminen ei näin ollen tyydy sellaisiin. Hän, joka kykenee ennen kuolemaansa ylittämään itsekkään halun ja vihan voimat täällä maan päällä, on kurinalaistanut itsensä ja onnellinen. (5.22–23)

Sellainen joogi, jolla on sisäinen onnellisuus, lepo ja rauha ja jota sisäinen valo valaisee, tulee Brahmaniksi ja saavuttaa hänessä vapautuksen. Viisaat, joista pahuuden jäljet ovat kadonneet ja epäilyksen solmut rikottu ja jotka hallitsevat itseään, ollen iloisia kaikkien olentojen hyvinvoinnista, saavuttavat Brahmanin vapauden. Brahmanin vapaus ympäröi heidät, joiden mieli on kurinalaistunut ja jotka tuntevat itsensä sekä vapauttavat itsensä lujin ponnistuksin itsekkäästä halusta ja vihasta. (5.24–26)

Asettaen sivuun kaikki ulkoiset yhteydet, keskittäen kaiken huomionsa kulmakarvojen väliin, tasapainottaen sieraimissa ulos- ja sisäänhengityksen, halliten samalla aistinsa, mielensä ja huomionsa – on vapautukseen antautunut, halut, pelot ja vihan taakseen jättänyt viisas ikuisesti vapaa. Hän, joka on tuntenut minut yajñasta ja ponnis-

telusta [*tapas*] nauttivana, mahtavana herrana ja kaikkien olentojen ystävänä, saavuttaa rauhan. (5.27–29)

Ravindran kommentteja

Persoonan kokonaisuus koostuu kahdesta eri tasosta: prakritista (aineesta) ja purushasta (hengestä), ruumiista ja hengestä, dehasta ja dehistä, kentästä ja sen tuntijasta. Kummassakin tasossa löytyy kuitenkin lukuisia erilaatuisia tasoja. Aineellisuuden ääripäässä on kuollut, lähes tiedoton materia, sen toisessa päässä löytyy yhdentynyt älykkyys ja buddhinen tietoisuus. Alimpana henkisellä tasolla on yksilöllinen henki (*jīvātmā*) ja ylimpänä täysin erillistymätön Brahman.

Me voimme samastaa itsemme kehoon tai henkeen. Krishna kutsuu meitä samastumaan erityisesti syntymättömään ja kuolemattomaan henkeen, joka on ikuinen ja yhtä Brahmanin kanssa. Samaan aikaan meidän tulisi käyttää kehoa yksilöllisen hengen välineenä.

Bhagavad Gita korostaa sitä, että ihmisyydessä on aikaan ja aineellisuuteen kuuluva, toimintaan osallistuva osa, joka inkarnoituu karman lain mukaisesti yhä uudelleen. Hänessä on lisäksi toinen osa, ikuinen todistaja, joka ei ole ajallisten tekijöiden alainen.

Arjuna osallistuu kaikin voimin taisteluun. Krishna pysyttäytyy täysin tietoisena sen yläpuolella. Sekä Arjuna että Krishna ovat meissä ja me. Jos emme pidä tätä mielessämme, saatamme luulla, että Krishna kutsuu meitä unohtamaan koko taistelun. Bhagavad Gitan viimeisestä säkeestä (18.78) käy ilmi se, että ilman Krishnaa taistelu ei voida voittaa, mutta että ilman Arjunaä sitä ei voiteta.

Krishna korostaa yhä enemmän sitä, että on välttämätöntä ja tärkeätä päästä kiinni suoraan pyhään tietoon, jñānaan. Sen korkein muoto on Itsen tunteminen, joka puhdistaa kaikki viat ja sallii korkeimman loistaa kurinalaiselle joogille auringon tapaan, jolloin tämä päätyy tilaan, josta ei enää ole paluuta. (5.17)

Tulee olla tarkka siinä, että ei ajattele Krishnan pitävän koko inkarnoitumista ja koko luomistoa pelkkänä virheenä, josta olisi pyrittävä

vä pääsemään eroon niin, ettei tulisi enää uutta syntymää. Krishna korostaa jatkuvasti maailman hyväksi toimimisen tärkeyttä, kun taas Shankaran kaltaiset filosofit ovat kuvanneet maailman pelkkänä illuusiona, josta tulisi vapautua. Krishna suosittelee vapaata toimintaa itsensä tapaan – hän kun inkarnoituu usein vastatakseen tarpeeseen, mutta ei kuitenkaan pakonomaisena reaktiona menneisyyden synnyttämään karmaan.

MEDITAATIO–JOOGA

YSTÄVÄ VAI VIHOLLINEN

Siunattu lausui:

Ainoastaan sellainen, joka suorittaa tehtävänsä odottamatta siitä itselleen hedelmiä, on sannyāsi [vapauttaja] ja joogi. Hän ei ole sellainen, joka kiinnittyy toimintaan eikä sytytä pyhää tulta (6.1).

Oi Pāndun poika, pidä mielessäsi, että sannyāsaksi [vapautukseksi] kutsuttu on todellista joogaa. Kukaan ei tule joogiksi luopumatta omasta tahdostaan [*sankalpasta*]. (6.2)

Toiminta kuuluu joogan mestariksi pyrkivän viisaan tiehen, mutta siinä mestariksi tulleen tienä on toimintojen lopettaminen. Joogan mestarius on saavutettu silloin, kun ihminen ei takerru aistillisiin kohteisiin tai toimintaan ja on lisäksi luopunut omasta tahdostaan. (6.3–4)

Sinun tulisi korottaa itsesi Itsen avulla eikä päästää sitä laskemaan, sillä Itse voi olla sekä itsen ystävä että sen vihollinen. Sitten kun itse on voitettu, voi Itse tulla ystäväksi, mutta sitä ennen Itse voi olla vi-

hollinen ja toimia sen mukaan. Kun ihminen on alistanut oman itsensä ja saavuttanut täydellisen rauhan, ilmaantuu korkein Itse niin lujana, ettei kylmä, kuuma, nautinto, suru, kunnia tai häpeä voi sitä koskettaa. (6.5–7)

Joogi on sellainen, joka tyytyy pyhään tietoon ja erotuskykyyn, on horjumaton, yhdentynyt ja aistiensa herra. Sellaiselle ihmiselle palanen savea, kivi tai kimpale kultaa ovat samanarvoisia. Sellainen ihminen on ylennetty, joka on puolueeton rakastajan, ystävän ja vihollisen suhteen sekä täysin neutraali vihollisten ja oman kansansa, tai pyhimysten ja syntisten parissa. (6.8–9)

Ravindran kommentteja

Krishna korostaa edelleen todellisen sannyāsan ja joogan yhteyttä – edellyttäen, että välttämättömiin toimintoihin osallistutaan kiinnittymättä niiden hedelmiin (täysin pyyteettömästi). Todellinen vapautuminen on vapautumista sankalpasta, omasta tahdosta, haluja sisältävästä mielestä, kuvitelmista ja itsekkäistä motiiveista.

Krishna osoittaa meille (6.3), että joogan vuorelle pyrkivälle ovat tärkeitä eri asiat kuin sille, joka jo istuu vuoren huipulla opettamassa. Pyrkijä hyötyy toiminnasta – oli se sitten ulkoista tai sisäistä. Siddhartha oli opiskellut kahden tunnetun filosofin johdolla ja harjoittanut ryhmässä ankaraa asketismia ennen kuin hän oli valmis istuutumaan boddhi-puun alle syvään mietiskelyyn – suorittamatta mitään näkyvää, harjoittaen ainoastaan sisäistä toimintaa.

Ihmisen voidaan sanoa olevan joogan mestari silloin, kun hän on luopunut sankalpasta (omasta tahdostaan) ja alistanut sen todellisen Itsen tahtoon, joka on samaa kuin Krishna ja Brahman. Vasta silloin Itse on yksilöllisen itsen ystävä, joka voi kohottaa sen olemisen hienommille tasoille – muussa tapauksessa Itse on vielä itsen vihollinen. (6.6)

Joissakin Intian uskonnollisissa suuntauksissa on taipumus väheksyä yksilöllisen eli alemman itsen (egon) merkitystä. Jotkut filosofit ylikorostavat sitä, että koko yksilöllisyys tulisi alistaa universaali-

liin itseen. Kristillisessä perinteessä persoonalliset piirteet säilyvät jopa kaikkivaltiaan edessä, ja vain harvoin esitetään, että yksilöllinen tietoisuus voisi kadota ja sulautua kosmiseen. Kummassakin tapauksessa tärkeintä on huomioida itsen laatu: mitä tarkoitusta kohden se suuntautuu ja pyrkii. De Salzmänn totesi, että yksilöllinen itse (ego) on hyvä palvelija, mutta huono isäntä.

TODELLISEN ITSEN NÄKEMINEN SEN ITSENSÄ KAUTTA

Keskittyköön joogi täydessä yksinäisyydessä, mitään odottamatta tai vaatimatta, lujasti Itseen halliten omaa mieltään ja itseään. Joogin tulee istua vakaana puhtaassa, ei kovin korkeassa tai matalassa paikassa kusha-ruohon päällä, jota peittää peuran talja ja liinavaate. Siinä paikassa hänen tulisi keskittyneesti, mielensä ja aistinsa halliten harjoittaa itseään puhdistavaa joogaa. (6.10–12)

Joogin tulisi istua keho suorana ja liikkumattomana, katse tiukasti suunnattuna nenänpäähän, äärettömään suuntautuneena [*brahmacharya*] ja rauhan hengessä, josta kaikki pelko on karkotettu. Sitten hänen tulisi mieli ja sydän täysin hallittuina antautua minulle. Tällä tavoin mielensä halliten joogi löytää minussa olevan korkeimman nirvānan rauhan. (6.13–15)

Oi Arjuna, tällainen jooga ei ole sellaista varten, joka syö ja nukkuu liian paljon tai luopuu unesta tai ravinnosta. Jooga hävittää surun niiltä, joiden uni ja valvetila, ravinto, huvia ja kaikki toiminnot on saatettu kurinalaiseen tilaan. (6.16–17)

Ihminen on joogan tilassa silloin, kun mieli on täysin hallinnassa ja hiljentynyt Itsessä, ja kun mikään halun kohde ei kiinnitä sydämen huomiota itseensä. Itseen yhdistyvä joogi on liikkumaton kuin liekki tuulettomassa paikassa. (6.18–19)

Kun joogan alistama mieli hiljenee ja Itse havaitsee Itsensä tyyntyen Itsessään, ja kun ihminen tunnistaa ja käsittää aistien takaisen buddhin kautta suuren autuuden ja asettuu siihen tilaan – niin silloin hän ei enää voi kadottaa totuuden ydinolemusta. (6.20–22)

Ravindran kommentteja

Joogille suositellaan tasapainoista syömistä ja lepoa – ei ankaraa asketismia, jollaisen Krishna tuomitsee myöhemmin: ”Sellaiset ovat mielettömiä, jotka harjoittavat ankaraa asketismia teennäisyyden ja itsekkyyden voimien pakottamina, unohtaen opetukset. He kiduttavat kehonsa osia ja samalla minua, joka asustan niissä. Heidän toimensa ovat demonisia.” (17.5–6)

On tärkeätä huomioida, että Krishna on Brahmanin ydinolemukse-
na kaikessa: mielessä, sydämessä ja kehossa. Tämän vuoksi kaikki on periaatteessa pyhää ja vaatii siten asiallista huolenpitoa. Krishna suosittelee tasapainoista ja maltillista suhtautumista – ei hemmottelua eikä liiallista asketismia.

JOOGA MERKITSEE KÄRSIMYKSEEN JOHTAVIEN KAHLEIDEN KATKOMISTA

Jooga on kärsimykseen johtavien kahleiden katkomista. Tällaista joogaa pitää harjoittaa päättäväisesti ja pelottomin mielin. (6.23)

Ihmisen tulisi vähitellen lopettaa kaikki mentaalinen aktiivisuus kiinnittymällä lujasti tietoisuuteen [buddhiin] sen jälkeen, kun hän on hylännyt kaikki itsekkäästä tahdosta syntyneet halunsa ja vetänyt mielensä täysin pois aistien moninaisuudesta. Kun mieli on kiinnittynyt Itseen, ei ihmisen tule enää ajatella mitään. Aina kun rauhaton ja äänekäs mieli pyrkii vaeltamaan jonnekin, se pitää ohjata ja palauttaa takaisin Itsen alaisuuteen. (6.24–26)

Korkein siunaus kohtaa joogia, jossa ei löydy pahuutta. Hän on lisäksi hiljentänyt mielensä täydellisesti ja hallitsee kaikki himojaan. Hänestä tulee Brahman. Joka hetki kurinalaisena, vapaana kaikista vioista, joogi nauttii luonnostaan Brahman kosketusta kokien loputonta autuutta. (6.27–28)

Ravindran kommentteja

Krishna korostaa *jooga-suttrien* tapaan mielenrauhan ja hiljaisuuden merkitystä. Tällainen on keskeinen asia dhyāna-joogassa, jota kutsutaan myös rāja-joogaksi. Se on myös Patañjalin *jooga-suttrien* keskeisin asia, josta todetaan: ”Jooga on kaikkien mielen liikkeiden (*vrittis*) pysäyttämistä.”

On tärkeätä huomioida, että tuollaiset mielen liikkeet saattavat aiheutua sekä väärästä että oikeasta tiedosta. Olennaista ei ole tiedon oikeellisuus tai virheellisyys, vaan sen todellinen taso. Niin kauan kun tieto nojaa pelkkään ajatteluun, se ei ole jñānaa eli pyhää tietoa. Pyhä tieto on hiljentyneen mielen suoraa tiedostamista, joka ei perustu ajatteluprosesseihin.

Viime vuosisadan tietäjistä Krishnamurti on korostanut tätä ehkä enemmän kuin muut. Ajattelu on tietenkin tärkeätä jokapäiväisten asioiden hoidossa, mutta sen kautta ei voida saavuttaa todellista tietoa. Krishnamurtin mukaan filosofia tarkoittaa totuuden rakastamista – ei rakkautta ajattelua kohtaan. Mielen täytyy oivaltaa omat rajansa. Vasta silloin se voi kysyä, mikä on totta ja selkeää?

Asia, joka sitoo meitä eniten minä-minä näkemykseen, on meidän sidostumisemme kärsimyksiin. Krishna on puhunut räga dveshas-ta, jostakin pitämisestä ja jonkin välttämisestä: ”Silloin kun ihminen on irtautunut itsestään ja kaikista mieliteoista vapaana antautuu minun hallintaani, hänen mielensä pysyy selkeänä, vaikka hän toimisikin aineellisten asioiden ja aistien piirissä. Jostakin aistikohteesta pitäminen tai sen välttäminen kuuluvat kokemusten piiriin, ja ne ovat suuria esteitä, joiden orjaksi ihmisen ei saisi jäädä.” (2.64, 3.34)

Rāga on kiinnittymistä nautintoihin. Dvesha on sidostumista kärsimyksiin. On ymmärrettävää, että ihminen pyrkii luonnostaan toistamaan miellyttäviä kokemuksia, mutta on hyvin omituista – tosin totta – että niitä lujemmin me kiinnityimme kärsimyksiin. Nöyryyttävät tilanteet palautuvat mieleemme paljon useammin ja voimakkaammin tuntein kuin sellaiset, joiden myötä olemme saaneet arvostusta. Psykkiset kärsimykset uurtavat mieleemme syviä, itses-tään muistuttelevia jälkiä, joiden hoitamiseen on kehitelty psykoterapiaa ja psykiatriaa.

Krishnan toteamus joogasta ei siten edellisen valossa ole yllättävä: ”Jooga on kärsimyksen siteiden katkomista.” (6:23)

ITSE KAIKISSA OLENNOISSA, KAIKKI OLENNOT ITSESSÄ

Sellainen, joka on joogan kautta kurinalaistanut itsensä, näkee Itsen kaikissa olennoissa ja kaikki olennot yhtäläisesti Itsessä. Hän, joka näkee minut kaikessa ja kaikki minussa, ei joudu minulta hukkaan – enkä minä häneltä. (6.29–30)

Oi Arjuna, ihminen, joka on asettunut ykseyden tilaan [*ekatvam*] ja rakastaa minua, joka olen joka suhteessa kaikissa olennoissa. Hän on minussa sekä tuskassa että onnen hetkinä – ja häntä pidetään korkeimpana joogina. (6.31–32)

Ravindran kommentteja

Krishna on aina halukas antamaan pyrkijöille [*sādhakoille*] toivoa. Esteistä huolimatta vakavan etsijän on mahdollista kurinalaistaa itsensä ja saattaa rauhaton mielensä yhä uudestaan Brahmanin yhteyteen – tullen siten lopulta itsekin Brahmaniksi. Sellainen joogi näkee Itsen kaikissa olennoissa ja kaikki olennot Itsessä, mikä

on samaa kuin nähdä kaikki Krishnassa ja hänet kaikissa. Tämä on kaiken ykseyden toteuttamista. Krishna toistaa yhtä uudelleen, että hän asustaa kaikkien olevaisten sydämissä, mielissä ja kehoissa.

RAKKAUS ON IRROTTAUTUMISEN YDIN

Arjuna lausui:

Oi Madhasūdana, rauhattomuuden takia minä en löydä mitään vaakaata perustaa tälle joogalle siinä ykseydellisessä mielessä, josta sinä puhut. Oi Krishna, mieli on kovin levoton, sekava, voimakas ja itsepintainen. Sitä on yhtä vaikeata hallita kuin tuulta. (6.33–34)

Siunattu lausui:

Oi mahtava-aseinen, mieli on todellakin levoton ja vaikeasti alistettava, mutta jatkuvalla harjoituksella [*abhyāsalla*] ja kiinnittymättömyydellä [*vairāgyalla*] se saadaan kuriin, oi Kuntin poika. Jooga on vaikeasti toteutettavaa sellaiselle, joka ei hallitse itseään, mutta kurinalaiselle se onnistuu, kun hän vain pyrkii oikealla tavalla. (6.35–36)

Arjuna kysyi:

Millainen on sellaisen henkilön loppu, jolla on shraddhā [uskoa, luottamusta], mutta joka ei pyri oikealla tavalla, koska hänen mielensä ei pysy lujana joogassa eikä kykene sen kautta saavuttamaan täydellisyyttä? Oi voimakas-aseinen, eikö tuollainen henkilö menetäkin sekä tämän että toisen maailman, häviten perustan puuttuessa ja Brahman tietä tuntemattomana kuin pilvi taivaalle? Oi Krishna, selkeyttä minulle tämä epäilykseni, itse en löydä ketään muuta sitä hälventämään. (6.37–39)

Siunattu vastasi:

Oi Pārtha, tässä tai toisessa maailmassa ei sellaiselle ihmiselle ole kadotusta. Oi sinä rakastettu, kukaan hyvää tekevä ei voi päätyä pahaan loppuun. Joogasta luopunut päätyy oikeamielisten maailmaan ja vii-

pyy siellä lukemattomia vuosia. Sitten hän syntyy uudelleen hyvään ja maineikkaaseen perheeseen. Sellainen henkilö saattaa toisaalta syntyä viisaan joogin perheeseen, mikä tosin on varsin harvinaista. Oi Kuruksen ilo, näissä puitteissa edellisessä elämässä saavutettu ymmärryksen taso voi avautua uudelleen ja toimia lähtökohtana pyrkimyksissä täydellisyyteen. (6.40–43)

Aikaisemman harjoituksen avulla kyseinen ihminen johdetaan vastustamattomasti eteenpäin. Joogan tiedon etsijä päätyy veda-resitaatioon [*shabda brahman*]. Tarmokkaasti pyrkivä joogi saavuttaa paheista puhdistuttuaan, monien inkarnaatioiden uurastusten jälkeen, korkeimman tavoitteensa. Sellainen joogi on suurempi kuin askeetikko, paljon oppinut tai seremonioita suorittava. Oi Arjuna, tule sinäkin sellaiseksi joogiksi. (6.44–46)

Sellainen shraddhā [uskoa, luottamusta] omaava joogi, joka on sisäisesti omistautunut minulle sekä rakastaa ja palvoo minua, on minun silmissäni kaikkien joogien piiristä päässyt täydellisen ykseyden tilaan. (6.47)

Ravindran kommentteja

Arjuna on hyvin tietoinen mielen häilyvästä luonteesta. Tavallinen mieli ei pysy tässä ja nyt, vaan vaeltelee muualle ja eri aikaan. Jokainen asiaan paneutunut voi yhtyä Arjunan näkemyksiin. Krishnakin myöntää asian, mutta sanoo sen olevan korjattavissa lujan ja oikean harjoituksen (abhyāsan = harjoituksen, ja vairāgyan = kiintymättömyyden) kautta. Harjoitukset ovat samoja kuin Patañjalin *jooga-suttrissa*. Abhyāsa on pyrkimystä pysyä läsnä, kun taas vairāgya on pyrkimystä päästä kaiken nähdyn tai kuullun yläpuolelle. Korkeampi vairāgya syntyy transsendenttisen olemuksen (*purushan*, hengen) oivaltamisesta ja johtaa kaikkien maallisten asioiden halumisen lakkaamiseen. (jooga-suttrat 1.12–16)

Meditaatiossa voimme hyödyntää luonnollisia taipumuksiamme. Häilyvä mieli kulkee asiasta toiseen, mutta kun pyrimme olemaan

lujasti läsnä [abhyāsassa], niin saatamme asteittain irrottautua näistä häiriöistä. Me voimme oivaltaa, etteivät luontaiset taipumukset edusta meidän todellista identiteettiämme, jolloin myös voimme alkaa vapautua niistä. Meditaatiossa kleshojen (häiriöiden) voima heikkenee, kun me harjoitamme kuolemista totunnaisen itsemme suhteen suuntautumalla olemuksemme syvempiin ulottuvuuksiin.

Abhyāsaan voidaan juurtua silloin, kun sitä on harjoitettu riittävän pitkään ja järkevästi. Vairāgya vapauttaa kaikista henkilökohtaisista haluista – olivat ne sitten aineellisen tai taivaallisen palkkion toiveita, joista uskonnoissa usein puhutaan. Vairāgya vapauttaa jopa pelastumisen tai valaistumisen halusta. Se ei ole vapautusta ”tästä tai tuosta”, vaan se vapauttaa kiinnittymisen siihen tekijään minusa, joka sitoo minut omaan kuvaani itsestäni.

Mielen hiljaisuus ei ole mahdollista saavuttaa ilman että mielen liikkeet, vrittit, jotka jatkuvasti kuluttavat sen energioita, saadaan pysähtymään. Vaikka me jatkuvasti epäonnistuisimme, tulee meidän yhä uudelleen huomata mielen häilyvyys ja palauttaa se keskittyneeseen tilaan. Minun huomioimattomuuttani tarkkaileva näkijä – hengen osa – on jossakin määrin yhteydessä siihen, mihin huomioni kiinnittyy.

Hiljaiseen mieleen juurtunut ihminen saattaa oikeutetusti todeta, ettei ole olemassa mitään polkua, kulkijaa – tai että mitään ponnisteltua tai joogaa ei edes tarvita. Rehellisesti itseämme tarkastellen meidän täytyy kuitenkin todeta, ettemme yleensä kykene riittävästi hiljentämään mieltämme, joten me tarvitsemme harjoitusta. Me joudumme aloittamaan siitä, missä olemme. Muutaman kuukauden tai vuoden kuluttua voimme toivoa, että harjoitustemme keskus on muuttunut suhteessa meissä tapahtuneeseen muutokseen.

On tärkeätä pitää mielessä, että vairāgya ei ole passiivinen tila, jollaiseksi sen voisi ajatella, koska se joskus käännetään ”välinpitämättömyydeksi.” Kyse on aktiivisesta huomion kiinnittämisestä, jossa pyritään kiinteästi vapautumaan kaikista tunnetuista ja ajateltavissa olevista kohteista. Siinä voidaan havaita erillisen minuuden vähäpätöisyys ja lopulta vapautua siitä – kuolla sen suhteen. Silloin todellisen minän (ātmanin, purushan) ikuinen läsnäolo tu-

lee havaittavaksi. Mestari Eckhart piti tällaisen tilan saavuttamista korkeimpana hyveenä.

On olemassa kaksi voimaa, jotka voivat irrottaa meidät maailman luomista ja minuuteemme liittyvistä harhoista. Ensimmäinen voima ilmenee vastenmielisyytenä, joka syntyy kaikissa henkisissä etsijöissä heidän huomattaessaan pimeyden ruhtinaan alaisena toimivan maailman, jossa palkkion tavoittelu ja rangaistusten pelko ovat pääasiallisia motiiveja. Tämän havaittuaan etsijät haluavat vapautua maailman otteista tuntiessaan, että ”maailmaa rakastava on toisesti Jumalan vihollinen”. (Jaak. 4:4)

Toinen voima ilmenee vetovoimana jotakin hienompaa, jalompaa ja todempaa kohtaan. Mystinen kirjallisuus on täynnä kuvauksia niiden kärsimyksistä, jotka ovat kokeneet väläyksen rakkaimmasta mutta ajautuneet siitä eroon. He haluaisivat tämän kokemansa suhteen uudistuvan mutta eivät saa siihen enää kosketusta.

Irrottautuminen maailmasta kuuluu alempaan vairāgyaan. Sen korkeampi muoto syntyy purushan (hengen) eli ainoan todellisuuden tiedostamisesta. Sitten kun pyrkijä on tullut kosketuksiin tämän kanssa, hän ei enää voi tyytyä mihinkään heijastumaan – oli se kuinka houkutteleva tahansa. Tällöin koko aineen valtakunta (prakriti) syy-seuraus-suhteineen, näkyvine ja näkymättömine luomistoineen kadottaa otteensa pyrkijään. Ainoa tarvittava asia on sen muistaminen, että todellisuus, Brahman tai Krishna ovat olemassa ja että me olemme hänen katseensa alla. Ainoa muistettava harjoitus on siten Krishnan muistamista – kaikki muu seuraa tästä.

Tuntemattoman kristillisen tekijän keskiaikainen kirjoitus *”Tuntemattomuuden (Tietämättömyyden) Pilvi”* kuvaa hyvin edellistä tilaa, jossa me olemme kuin kahden päällekkäisen pilven, kahden olemisen tilan tai valtakuntamme välissä. Alapuolinen on ”unohduksen pilvi”, jonka pitää kasvaa niin suureksi, että se kattaa koko luomakunnan – kaiken muun paitsi Krishnan. Meidän tulee harjoittaa itseämme niin, että siirrämme yhä enemmän asioita tähän alempaan pilveen – niin että samalla itse kohoamme tuon koosteen yläpuolelle. Lopulta olemme sijoittaneet unohduksen pilveen kaiken, mikä liittyy maailmaan ja meihin itseemme.

”Tuntemattomuuden pilvi” on valtakunta, johon pitää tunkeutua, mikäli joku haluaa tulla Jumalan luokse, joka asustaa tämän pilven toisella puolella tai yläpuolella. Tämä pilvi on todellinen, itse-olevainen ja ikuinen. Meidän ei tarvitse kuvitella sitä – ainoastaan tunkeutua siihen. Tarvittava asennoituminen on ei-tietämistä – ei kuitenkaan tietämättömyyttä, vaan täydellistä vilpittömyyttä. Yksikään maailman suurista älyköistä ei voisi tietää kaikkea, mitä sielä on tiedostettavissa. Avoin mieli etsii jatkuvasti ja tiedostamatta – ollen vapaa aikaisemmasta tiedosta, mutta ei tietämättömänä.

Todellinen uskonnollinen mieli on hiljainen ja vilpitön: peloista, omahyväisyydestä, tietämättömyydestä vapaa – aina valmiina yllätyksiin. Mysteeri syvenee silloin, kun se tunnetaan ja kun sille ei enää löydy tuntijaa.

Tarvitaan radikaali muutos ihmisen olemuksessa ja täydellinen sisäinen, laadullinen irrottautuminen ajallisuuden luomista sidoksista. Sellaiseen harjaannutaan kuitenkin ajan puitteissa, ja vasta harjoituksen kasaantuvat vaikutukset voivat johtaa vapautumiseen ajan kahleista.

Krishna lausuu: ”Kukaan hyvää tekevä ei voi päätyä pahaan loppuun.” (6.49) Tämä ei kuitenkaan näytä pitävän paikkansa tavallisessa maallisessa elämässä: Kristus ristiinnaulittiin, Mahatma Gandhi ammuttiin. Monissa tapauksissa hyvyyden seurauksia joudutaan täten etsimään paljon pitemmistä aikapuitteista, johon viitataan seuraavassa luvussa. (6.41–44)

PYHÄN TIEDON JA EROTUSKYVYN JOOGA

MONET OVAT KUTSUTUT, MUTTA VAIN HARVAT VALITUT

Siunattu lausui:

Kuule, oi Pārtha, millä tavoin voit tuntea minut täydellisesti ja ilman epäilyksen häivää harjoittamalla joogaa minuun kiinnittyen ja turvautuen. Minä puhun sinulle kaiken olennaisen pyhästä tiedosta [jñānasta] ja täydellisestä erotuskyvystä [*vijñānasta*], jonka tuntijalta ei jää mitään tuntematta. (7.1–2)

Tuskin edes yksi tuhannesta ihmisestä pyrkii täydellisyyttä kohden, ja siihen pyrkijöistä ja sen saavuttaneista hyvä jos edes yksi tuntee täysin minun todellisen olemukseni. (7.3)

Ravindran kommentteja

Krishna kehottaa Arjunaa harjoittamaan joogaa kiinnittäen huomionsa Krishnan ydinolemukseen. Samalla käy selville, että vain hyvin harvat tulevat tuntemaan Krishnan todellisen luonnon.

Ihmiskunnan henkiset pyrkimykset ovat varsin vähäisiä ja harvinaisia. Tilanne ei ole uusi, sillä jo Buddhan, Kristuksen ja Krishnan syntyäikoihin ainoastaan harvat ihmiset olivat kiinnostuneita totuuden etsinnästä. Meidän kaikkien on syytä silloin tällöin tarkastella oman totuuden etsintämme laatua.

Totuuden kohtaaminen ei kuitenkaan ole pelkästään inhimillisten ponnistusta asia, siihen tarvitaan lisäksi deevojen armoa. Pyrkijöis-

tä ainoastaan muutamit näyttävät olevan valittuja saavuttamaan totuuden. Asia on aivan sama kaikissa perinteissä ja kaikkina aikoina: ”Sillä monet ovat kutsutut, mutta vain harvat valitut.” (Matt. 22:14)

KRISHNAN KAKSI LUONTOA

Maa, vesi, tuli, ilma, eetteri, järki [manas], ymmärrys [buddhi] ja erillisen itsen tuntemus muodostavat minun kahdeksankertaisen luontoni (7.4). Oi voimakas-aseinen, tämä on vain minun alempi luontoni. Sinun tulee tuntea minun toinen luontoni, joka on täysin erilainen. Se on yliverinen ja sisältää elämän voiman [*jīvaḥ*], jonka varassa on koko universumi. Tämä on universumin kaikkien olentojen kohtu.

Oi Vallan-voittaja, minä olen koko universumin alku ja loppu, jonka yläpuolella ei ole mitään muuta. Kaikki olevaiset on sidottu minuun kuin lankaan pujotetut helmet. (7.5–7)

Oi Kuntin poika, minä olen vesien juoksevuus, auringon ja kuun valo sekä pranava, kaikkien vedojen pyhä tavu OM. Minä olen kaikkien äänien ja ihmisten elinvoimaisuuden lähde. Minä olen maan puhdas tuoksu, tulen kirkas loimu, kaikkien olevaisten elämä ja askeettien autuus. (7.8–9)

Oi Pārtha, tunnista minut olemassaolon ikuisena siemenenä. Minä olen tietäjien tietoisuus ja kaiken loistavan ylittävä loiste. Minä olen niiden vahvojen voima, jotka toimivat ilman itsekkäitä motiiveita ja haluja. Oi sinä Bharātoiden härkä, olennoissa minä olen sellainen halu [*kāma*], joka ei ole yhteen sovittamaton dharman suhteen. (7.10–11)

Olentojen kaikki ominaisuudet: harmonisuus [*sāttva*], innokkuus [*rājas*] ja jähmeys [*tāmas*] ovat peräisin ainoastaan minusta. Minä en kuitenkaan ole niissä – ne ovat minussa. Koko maailma on näiden kolmen, gunien synnyttämän taipumuksen harhan vallassa. Se ei

tunne minua, joka olen niiden yläpuolella ja häviämätön. Minun jumalallinen, gunien aiheuttama mǎyā (harha), on hyvin vaikeasti voitettavissa. Ainoastaan minun puoleeni kääntyvät ja minun luokseni saapuvat voivat sen ylittää. (7.12–14)

Ravindran kommentteja

Ihmisten kahden luonnon periaate on luonteeltaan universaali. Apostoli Paavali kirjoittaa lihallisesta ja henkisestä luonnosta (1. Kor. 15:44–49), Plotinus puhuu alemmasta ja ylemmästä, Krishna määrittää ne āsurisiksi (demonisiksi) ja daivisiksi (jumalallisiksi) luonnoiksi. (16.6)

Tässä Krishna kuvaa alemmaksi luonnoksi sitä, jota me tavallisesti kutsumme luonnoksi (prakritiksi). Sāṅkhyan järjestelmän mukaan siihen kuuluvat: maa, vesi, tuli, ilma, eetteri, manas, buddhi ja *aḥamkāra* (erillisen itsen tuntemus, itsekeskeisyys). Nämä sisältyvät ilmennyksen maailmaan: ajan, tilan, kausaalisuuden ja karman lain puitteisiin.

Krishna määrittelee ylemmäksi luonnokseen tietoisuuden ja elämän voiman. On tärkeätä huomata, että alempi luontokin kuuluu Krishnaan. Sitä ei ole syytä unohtaa, mikäli ihminen haluaa yhdistyä koko Krishnan olemukseen.

Kaikki on Krishnaa – mikään ei ole täysin erillään hänestä. Alempi luonto on peräisin Krishnan ylemmän luonnon kohdusta. Krishna jatkaa liittämällä itsensä myös aineellisen maailman elementtien ominaisuuksiin. (7.8)

Krishna on koko olemassaolon siemen, joka jakaa olemisensa kaikkeen ilmenneeseen samastamalla itsensä kaikkien olevaisten elämään – askeettien autuuteen ja tietäjien tietoisuuteen.

Kun hän puhuu itsestään kāmāna (haluna), me voimme huomata käsitteen laajemman merkityksen. Yleensä se yhdistetään itsekkyyteen haluamiseen, mutta se voi sisältää myös halun oppia ja päästä nirvānaan.

Sättvä, rājas ja tāmas ovat kolme tärkeintä aineellisen tason voimaa, jotka määrittelevät kaikkien ihmisten olemuksellisen tason. Ne ovat kaikki peräisin Krishnasta ja sisältyvät häneen. Ihmiset eivät kuitenkaan yleensä sisällä eivätkä tunnista Krishnan koko luontoa ja todellisuutta. He ovat gunista johtuvan harhan ja voiman [māyān] vallassa.

Ainoastaan sellaiset voivat tulla Krishnan luokse, jotka tekevät täydellisen käännöksen aineellisen maailman keskipakoisten voimien piiristä – niin että keskihakuiset voimat voivat johtaa heidät Krishnaa kohden.

ON OLEMASSA AINOASTAAN KRISHNA

Viheliäiset pahantekijät joutuvat harhaan eivätkä saavuta minua. Heidän tietoisuutensa on māyān (harhan) vallassa, ja he ilmentävät demonista luontoa. (7.15)

Oi Arjuna, hyveellisten, minun puoleeni antaumuksellisesti kääntyvien parissa on, oi sinä Bhāratan härkä, neljänlaisia ihmisiä: ahdistuneita, maallista hyvää etsiviä, tietoa hakevia ja viisaita. (7.16)

Viisaat, täysin antautuneet ja jumalalliseen yhdistyneet ovat näistä parhaita. Minä olen erityisen rakas viisaille, ja he ovat rakkaita minulle. He kaikki ovat jaloja, mutta minä pidän minun ydinolemukseni korkeimmaksi tavoitteeksi hyväksyviä ja siihen yhdistyviä viisaita itseni kaltaisina. (7.17–18)

Useiden syntymien jälkeen viisas ihminen tulee minun luokseni ja toteaa, että on olemassa ainoastaan Krishna [*Vāsudeva*]. Sellainen harvinainen persoona on suuri sielu. (7.19)

Ravindran kommentteja

Kaikki Krishnan puoleen kääntyvät ovat motiiveista riippumatta jaloja ihmisiä, mutta ainoastaan sellaiset, jotka omaavat pyhää tietoa ja ovat yhdistyneet Itseen, kuuluvat Krishnaan itseensä.

Saattaa kulua lukemattomia elämiä siihen, että ihminen saapuu Krishnan yhteyteen ja oivaltaa, ettei muuta ole olemassa. Sellainen henkilö on hyvin harvinainen, suuri sielu.

Tällaisen tilan saavuttamisen sanotaan olevan Intian suurten tietäjien tavoitteena. Kyse ei ole vain asian ajattelusta tai toivomisesta, vaan sen elämisestä todeksi koko olemuksessaan – niin että todella oivaltaa, ettei ole olemassa muuta kuin Krishna, Brahman, Absoluutti tai Se.

”He, jotka kokevat eri tavalla, ovat riippuvaisia muista eivätkä ole vapaita.” (Chāndogya Upanisadi. VII.25.2)

MONOTEISMI – EI MINUN TEISMI

Jotkut itsekkäiden halujen harhauttamat ihmiset ovat tehneet luontonsa mukaisia valoja ja turvautuneet muihin deevoihin [jumaliin]. Huolimatta siitä, millaista muotoa etsijä shraddhāssaan [uskossaan, luottamuksessaan] haluaa palvoa, minä kuitenkin vahvistan tuon shraddhān lujaksi ja pysyväksi. (7.20–21)

Kyseisen shraddhān kurinalaistamana tuollaisia muotoja palvova etsijä saavuttaa halujensa kohteen, ja minä itse totisesti luovutan ne hänelle. Rajallisen ymmärryksen omaavien ihmisten etsinnän tulokset ovat kuitenkin katoavia. Deevojen etsijät löytävät tien deevojen luokse. Minua palvovat tulevat minun luokseni. (7.22–23)

Tietämättömät ajattelevat, että minä olen rajallinen ilmentymä, vaikka olenkin ilmentymätön. He eivät tunne todellista häviämätöntä

ja korkeinta luontoani. Minä olen oman joogani voiman verhoama [māyāssa] enkä siten paljasta itseäni kaikille. Oi Arjuna, harhautunut maailma ei voi tuntea minua, syntymätöntä ja häviämätöntä. (7.24–25)

Minä tunnen kaikki menneet, tässä olevat ja tulevat olevaiset, mutta kukaan ei tunne minua. Vastakohtaisuuksien harha syntyy itsekkäistä haluista ja vihasta. Oi Bhārata, sinä vihollisten surma, harhan vaikutuksesta kaikki luodut on jo syntyessään johdettu harhaan. Vastakaisuuksien harhoista vapautuneet, joista pahuus on poissa, palvovat minua hyveellisesti, varmasti ja päättäväisesti. (7.26–28)

Ne, jotka turvaavat minuun ja pyrkivät vapautumaan vanhuudesta ja kuolemasta, tulevat tuntemaan kaikki toiminnot Brahmana, korkeimpana Itsenä. He tuntevat minut yhdentyneen tietoisuutensa [buddhi] kautta korkeimmaksi olennoksi [*adhibhātaksi*], hienoimmaksi deevaksi [*adhidaivaksi*] ja suurimmaksi yajñaksi [*adhiyajñaksi*]. He muistavat minut jopa poistuessaan täältä. (7.29–30)

Ravindran kommentteja

Krishna on useaan kertaan puhunut itsestään korkeimpana deevana, joka on yhtä Brahmanin kanssa. Tämä näyttäisi viittaavan monoteismiin, joka on abrahamilaisessa perinteessä hyvin korostetussa asemassa. Juutalainen näkemys julistaa: ”Kuule, Israel! Herra, meidän Jumalamme, Herra on yksi. Ja rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi.” (5. Moos. 6:4–5)

Tällä julistuksella on ollut suuri vaikutus kristinuskoon ja myös islamiin. Yksijumalaisuutta pidetään länsimaisten uskonnollisten ihmisten ja tutkijoiden keskuudessa uskonnollisen ymmärryksen huipentumana. Mitkään muut näkemykset eivät ole kuitenkaan saaneet aikaan yhtä tuhoisia seurauksia synnyttämällä kiihkoilua ja fanaattisuutta kuin yksijumalaisuuden nimiin vannovat. Monoteismistä on usein muodostunut minun teismini, joka on johtanut sotiin kaikkia muita uskonnollisia näkemyksiä vastaan. Kukaan ei

kuitenkaan sanoisi, että on vain yksi Jumala, joka ei kuitenkaan ole minun vaan teidän.

Meksikolainen Nobel-kirjailija, Octavio Paz totesi: ”Yksijumalaisuus on synnyttänyt paljon hienoja asioita, katedraaleja ja moskeijoita. Se on myös tuottanut vihaa ja vainoa. Länsimaisen sivistyksen pahimpien syntien – ristiretkien, siirtomaavallan, totalitarismin – juuret voidaan löytää monoteistisista näkemyksistä. Pakanoiden mielestä oli järjetöntä ajatella, että totuus voitaisiin kiteyttää vain yhteen persoonaan tai uskoon.

Krishnan monoteismi ei kuitenkaan ole luonteeltaan poissulkevaa – niin ettei kenenkään saisi palvella mitään muuta Jumalaa. Se on sitä vastoin sisäänsä sulkevaa. Ihminen voi sisäisen tilansa mukaan palvoa mitä deevaa tahansa, koska ne kaikki sisältyvät Krishnaan. Joissakin hindulaisissa lahkoissa on ikävä kyllä päädytty korostamaan Krishnaa kaikki muut pois sulkevana, omana jumaluutena, mutta Bhagavad Gita ei anna tällaiseen tukea.

Ilmenemätön, syntymätön ja häviämätön Krishna ei kuitenkaan paljastu kaikille ihmisille. Suurin osa meistä on vastakkaisuuksien luomien harhojen vallassa. Ne ovat mukana jo syntymästä saakka ja lähtöisin haluista ja vihasta. Tämä voitaisiin tulkita niin, että se viittaa kristilliseen perisynti-ajatuksen. Siitä kuitenkin voidaan vapautua ja päätyä Krishnan luokse, mikäli havaitaan, että kaikki toiminta on Brahmania. (7.29 ja 4.24) Krishnan todellisen luonnon tuntijat muistavat hänet jopa kuolemansa hetkellä ja yhdistyvät häneen.

HÄVIÄMÄTTÖMÄN BRAHMANIN JOOGA

PIDÄ MIELESSÄSI MINUT JA TAISTELE

Arjuna kysyi:

Oi Purushottama, mikä on Brahman, mikä on adhyātma ja mikä on karma? Mitä sanotaan adhibiksi ja mitä kutsutaan adhidaivaksi? Oi Madhusūdana, mikä on sitten adhiyajña ja millä tavoin se liittyy tähän ruumiiseen [dehaan]? Entä miten itsensä jo hallitsevat voivat tunnistaa sinut tästä maailmasta lähtönsä hetkellä? (8.1–2)

Siunattu vastasi:

Korkein Brahman on häviämätön. Svabhāvaa, sisäistä olemusta kutsutaan adhyātmaksi. Karma on luova voima, joka määrittää kaikki ilmenevän elämän olosuhteet. Adhibhūta tarkoittaa muuttuvaiseksi tulemistä. Adhidaiva merkitsee purushaa [henkeä]. Oi sinä ruumistuneita parhain, minä itse olen yajñan perusta [adhiyajña] ruumiillisella tasolla. (8.3–4)

Jokainen, joka poistuu kehosta muistaen samalla minut, saapuu epäilemättä minun olemukseeni. Oi Kuntin poika, joogit saavat sen muodon, jota kohden he ovat pyrkinet elämässään ja jonka he muistavat kuollessaan. Tästä syystä muistele joka hetki minua ja taistele. Jos mielesi ja ymmärryksesi ovat kietoutuneet minuun, niin sinä tulet varmasti minun luokseni. (8.5–7)

Oi Pārtha, joogi saapuu jumalalliseen ja korkeimpaan purushaan kurinalaistamalla jatkuvan harjoituksen kautta tietoisuuttaan, niin että se pysyy liikkumattomana ja yhdistyy henkeen, keskittyen aina siihen. (8.8)

Tämä jumalallinen ja korkein purusha on näkijä ja muinainen. Se on kaikkea hienoa jalompi mestari, järjestäjä ja kaiken olevaisen ylläpitäjä. Hänen muotonsa ylittää kaiken ajateltavissa olevan, ja hänen loistonsa on kuin aurinko pimeään verrattuna. Sellaiset saavuttavat hänet kuoleman hetkellä, jotka ovat hiljentäneet ja kurinalaistaneet mielensä, yhdistyneet rakkauden voimassa [bhaktissa] ja koonneet elinvoimansa kulmakarvojen väliin. (8.9–10)

Ravindran kommentteja

Arjuna ihmettelee Brahman (äärettömän ja ikuisen), *adhiātman* (korkeimman Itsen), karman (toiminnan), *adhibhūtan* (elementeistä saatavan tiedon), *adhidaivan* (korkeimman deevan) ja *adhiyajñan* (suurimman yajñan) merkitystä. Hän myös kysyy hyvin käytännöllisesti, miten ne on ymmärrettävä kehollisen elämän puitteissa.

Krishnan mainitessa aikaisemmin vakaassa samādhi-tilassa olevasta tietäjästä, Arjuna oli kysellyt sitä, miten tuollainen puhuu, istuu ja kävelee? Nyt hän on kiinnostunut siitä, miten tuollaiset tärkeät asiat ilmentyvät kehossa (dehassa).

Gitassa ja lähes kaikissa uskonnollisissa perinteissä korostetaan paljon sitä, että henki on riippumaton ruumiista, eikä se kuole ruumiin mukana. Tästä syystä kehoa myös usein laiminlyödään uskonnollisissa piireissä. On kuitenkin selvää, että kaikki meidän energiamme, toiveemme, päätöksemme, pelkomme ja kysymyksemme ilmentyvät kehon toimintojen kautta.

Tässä yhteydessä keholla tarkoitetaan myös ajattelua ja tunteita. Johanneksen evankeliumissa sanotaan, että ”Sana (*Logos*) tuli lihaksi”, mikä viittaa siihen, että sana on tullut kehon puitteisiin. Inkarnoituminen tarkoittaa ajattelun ja tunteiden (sydämen) kautta ruumiissa olemista. Intiassa löytyy perinteellinen näkemys, että jopa deevat haluaisivat syntyä inhimilliseen kehoon kehittääkseen itselleen korkean henkisyyden. Krishna itsekin sanoo asustavansa jokaisen olennon kehossa. (17.6)

Vakavan henkisen kehittymisen vuoksi kehon ”herättäminen” on yhtä tärkeätä kuin sydämen ja mielen. Kehollinen valmistautuminen on olennaista myös Krishnan näkemyksissä.

Me alamme aistia Krishnaa oman svabhāvamme, sisäisen olemuksemme kautta, jonka on tultava asteittain yhä hienommaksi ja kehittyneemmäksi, että me voisimme lähestyä ja yhdistyä Krishnan olemukseen.

Luvuissa 3 ja 4 on korostettu toiminnan (karman) tärkeyttä. Tässä Krishna nimittää karmaa luovaksi voimaksi, joka määrittää olevaisten elinolosuhteet. (8.3) Koko ilmennys nojaa toimintaan, joten sekä Arjunan että meidän tulee osallistua siihen saadaksemme maailmassa aikaan hyviä asioita.

Elementtien tunteminen [adhibhūta] liittyy Krishnan alempaan luontoon (prakritiin), joka on muuttuva ja katoava.

Krishna julistaa purushnan korkeimmaksi deevaksi, näkijäksi, muinaiseksi, mestariksi, järjestäjäksi ja olemassaolon ylläpitäjäksi, joka on siten prakritin vastakohta. Purusha on samaa kuin Brahman ja korkein Itse, joka taas on sama kuin Krishna. Bhagavad Gita on omaksunut hyvin synkretistisen näkemyksen hyväksyessään useita eri perinteistä tulevia nimityksiä.

Vaikka teksti sanookin jokaisen kuolinhetkellä Krishnaa muistavan saapuvan hänen elintilaansa, täytyy asia ymmärtää siten, ettei kyseessä ole mikään hetkellinen muistaminen, vaan koko elämän ajan kestänyt suuntaus.

Tässä tulee kiinnittää huomio sanaan ”taistele.” (8.7) Opetus tapahtuu keskellä elämän taistelua. Kamppailuiden keskellä meidän pitää aina muistaa Krishnaa, sitä ikuista todistajaa, joka ei osallistu taisteluun. Taisteluakaan ei pidä unohtaa, sillä vaikka ikuisesta lähtöisin olevat inkarnoituneet kehot voidaan tuhota, ei ikui- nen Itse tuhoudu. Taisteluun tulee kuitenkin osallistua taitavasti ja tasapuolisesti säilyttäen mielensä taistelun yläpuolella olevassa Krishnassa.

Bhagavad Gita käyttää tässä ensimmäistä kertaa sanaa *bhakti*, joka voidaan asiayhteydestä riippuen kääntää rakkaudeksi, antaumukseksi, palvonnaksi tai ylistykseksi. Sanan merkitykseen palataan vielä myöhemmässä vaiheessa. Sanalle on kuitenkin vaikea löytää vastineita muista kielistä. Kaikki käännökset sisältävät aina jonkin verran uudelleen tulkintaa.

Bhakti muistuttaa varsin paljon kreikan *agape*-käsitettä. Sitä käytetään Uudessa testamentissa, ja se käännetään useimmiten rakkaudeksi. Kummatkin käsitteet kuvaavat henkistä rakkautta, jossa ei ole itsekkyyttä eikä vastavuoroisuuden odotuksia. Bhakti kuitenkin sisältää lisäksi käsityksen alhaalta ylös rakentuneesta pystysuorasta yhteydestä, jota *agape* ei edellytä.

SYDÄMEEN KESKITETTY MIELI

Minä selitän sinulle lyhyesti polun sitä kohden, jota vedan tuntijat kutsuvat muuttumattomaksi ja johon askeetit päätyvät harjoitettuaan brahmacharyaa ja ohitettuaan kaikki sidoksensa. (8.11)

Ihminen saavuttaa ruumiista erottuaan korkeimman tavoitteensa, kun hän on sulkenut kaikki aistinsa, kiinnittänyt mielensä sydämeensä, koonnut elinvoimansa päähän, juurtunut kurinalaiseen joogaan – ja lausuu sitten minut muistaen Brahmanin yksinkertaista OM-tavua. (8.12–13)

Oi Pārtha, minut saavuttaa helposti sellainen joogi, joka muistaa aina minua ja jonka mieli suuntautuu ja yhdistyy ainoastaan minuun. Minuun tultuaan suuret sielut eivät enää synny uudelleen kärsimysten ja katoavuuden piiriin, vaan saavuttavat korkeimman täydellisyyden. (8.14–15)

Oi Arjuna, sinä Kuntin poika, kaikista maailmoista – aina Brahmān maailmaan saakka – palataan takaisin syntymällä uudelleen, mutta minun luokseni tulleet eivät synny takaisin. (8.16)

Sellaiset ovat päivän ja yön tuntijoita, jotka tuntevat Brahmān tuhatvuotisen päivän ja yön. Päivän koittaessa koko ilmennys syntyy ilmenemättömästä, ja yön tullessa kaikki sulautuu siihen, jota kutsutaan ilmenemättömäksi. Oi Pārtha, yön tullessa kaikki jälleensyntymisten piirissä olevat olennot hajoavat auttamattomasti – syntyen kuitenkin uudelleen päivän koittaessa. (8.17–19)

Ilmenemättömän tason yläpuolella on kuitenkin toinen ilmenemätön ja ikuinen olemisen taso, joka ei häviä kaikkien näiden olentojen katoamisen mukana. Sitä kutsutaan ilmenemättömäksi muuttumattomuudeksi. Siitä puhutaan korkeimpana tavoitteena, johon yltyvät eivät enää palaa takaisin. Tämä on minun korkein olemisen tasoni. Oi Pārtha, tuo korkein purusha saavutetaan antautumalla yksinomaan [bhaktissa] Sille, jossa kaikki olennot ovat ja josta tämä kaikki on peräisin. (8.20–22)

Ravindran kommentteja

Dhyāna-joogan harjoittaminen johtaa joogin muuttumattomaan. Patañjali kutsuu *jooga-suttrissaan* kaikkia aistit sulkevaa tilaa *pratyāhāraksi*. Tällaisessa tilassa kaikki tavalliset ulkoiset aistit käännetään sisään. Se valmistaa joogia meditoimaan ja yhdistämään mielensä sydämeensä, mikä harmonisoi ajattelua ja tunteita.

Tällaista korostetaan myös *Philokaliassa*, joka on kokoelma itäisen ortodoksisuuden keskiaikaisia, munkkien oppaiksi tarkoitettuja kirjoituksia. Nicephorus Yksinäinen kirjoittaa: ”Jumala nousee mieleen sydämessä ensin häntä rakastavana puhdistavana liekkiä, sitten valona, joka valaisee mielen ja tekee siitä Jumalan kaltaisen. Kun mieli sitten yhdistyy sydämeen, niin se täyttyy käsittämättömästä ilosta ja riemusta. Silloin ihminen näkee, että taivasten valtakunta on todellakin meissä.”

Intialaisessa perinteessä OM-tavun värähtelyllä on tärkeä asema. Tässä sitä kutsutaan Brahmanin tavuksi, jota joogin tulee lausua poistuessaan kehostaan. Lisäksi hänen pitää koota elinvoimansa päähän, jossa olevasta aukosta (halkiosta) prānan poistuminen

kuoleman jälkeen on tärkeä asia. Syntyvän lapsen viimeisin sulkeutuvat aukko on päälaella. On ilmeistä, että samassa paikassa on myös aukko, josta elinvoima poistuu kuoleman hetkellä. Sellainen on kuitenkin mahdollista ainoastaan niille joogeille, joiden kohdalla kyseinen aukko on kehittynyt asiaan soveltuvaksi henkisten harjoitusten kautta.

Chāndogya-upanishadi kirjoittaa, että mikäli ihminen on eläessään kurinalainen ja löytänyt Itsensä, niin hän asustaa kuoleman hetkellä sydämessään ja nousee ylöspäin *sushumnāksi* kutsuttua kanavaa pitkin. Lopulta hän poistuu päälaella olevan kruunun, niin sanotun *brahma-randhran* kautta, josta käsin elämä oli hänen kehoonsa alun perin tullutkin. Poistuttuaan sielu nousee auringon säteiden mukana aurinkoon, joka muodostaa oven Brahmān valtakuntaan niille, jotka sen tuntevat, mutta vain pysähdyspaikan niille, jotka eivät sitä tunne. Jälkimmäiset eivät vapaudu, vaan joutuvat yhä syntymään.

Eläville olennoille on olemassa usean tasoisia olemisen tiloja – samoin kuolleille. Brahmān (luovan jumaluuden) valtakuntaan yltäväkin joutuu yhä palaamaan takaisin. Krishna edustaa tätä korkeampaa tasoa, joten hänen tasoonsa kohonneet eivät enää jälleensynny.

Meidän täytyy kuitenkin huomata, ettei Bhagavad Gita pidä syntymistä ja elämää tässä maailmassa täysin kurjana kärsimysten tilana, vaikka maailmassa kieltämättä ilmeneekin kärsimyksiä. Buddhan ensimmäinen jalo totuus on siinä, että on olemassa *dukkhaa*, kärsimystä. Kaikkia Intian tietäjiä kutsutaan pyrkimään *ānanda*-tilaan, autuuteen, iloon ja käsittämättömään rauhaan.

Usein toistetaan, ettei Brahmanista voida todellisuudessa kertoa mitään. Tietäjät sanovat kuitenkin, että Brahman on *sat*, *chit* ja *ānanda* – totuus, tietoisuus ja autuus. Krishnan opetus ei kiistä muutoksia universumissa ja meissä itsessämme – hän ei suosittele jähmeää, staattista elämää, koska ikuinen sinänsä ei kärsi ajallisuuteen liittyvästä katoavuudesta eikä ole ajallisen täysi vastakohta. Ikuinen liittyy aikaan joka ainoa hetki, mutta se ei jätä historiallisia jälkiä tai projektioita, vaan tulee käsitettäväksi ainoastaan ikuis-

sa nyt-hetkessä, jonka me voimme havaita silloin, kun olemme yhdistyneet ikuiseen.

OIKEA AIKA KUOLLA

Oi Bhāratana härkä, puhun nyt sinulle niistä ajoista, jollaisten jälkeen joogit eivät kuoltuaan enää palaa sekä niistä, jotka johtavat vielä paluuseen. Mikäli Brahman tuntijat poistuvat tulen, valon, päivän tai täyden kuun aikaan auringon ollessa puoli vuotta pohjoisessa, he asuvat Brahman piiriin. Jos taas joogit poistuvat savun tai sumun, yön tai pimeän kuun aikaan auringon kaartaessa etelässä, he saavuttavat kuun valon, mutta palaavat takaisin. (8.23–25)

Sanotaan, että valon ja pimeyden tiet ovat aina läsnä. Edellistä kulkeva ei enää palaa, mutta toisen kulkija tulee takaisin. Oi Pārtha, kummatkin tiet tunteva joogi ei voi milloinkaan joutua harhaan. Oi Arjuna, pysy sinä siis kaikkina aikoina joogan tilassa.

Tämän tiedostaen joogi ylittää kaikki vedantan tutkimisella, yajñalla, kieltämyksellä tai hyväntekeväisyydellä saavutettavissa olevien ansioiden hedelmät ja saavuttaa alkuperäisen korkeimman tason. (8.16–28)

Ravindran kommentteja

Syntymän ja kuoleman ajankohtiin on liitetty hyvin paljon astrologisia merkityksiä. Tämä perustuu ajatukseen, että suuri kosmos (*brahmānda*) voi heijastua täydellisesti inhimilliseen olemukseen, joka edustaa pientä kosmosta (*kshudra brahmānda*). Yksilö leimautuu siten syntymääjankohtansa kosmisten olosuhteiden mukaan.

Ruumiin kuolema ei ole persoonallisuuden loppu, vaan pelkkä siirtymä toisenlaiseen olotilaan, joten kosmiset vaikutukset seuraavat persoonaa myös kuoleman hetkellä. Ainoastaan hyvin kehitty-

nyt joogi voi valita poistumisensa ajankohdan seuratakseen täysin oikeaa polkua. Eräs näistä oli ensimmäisessä luvussa esiintynyt Bhīshma, Pāndavoita vastustavan armeijan ylipäällikkö. Hän oli vakuuttunut Pāndavoiden edustavan oikeutettua dharmaa, mutta valitsi kuitenkin itselleen, velvollisuudesta sokeaa kuningasta kohtaan, heidän vastapuolensa. Bhīshma oli suuri joogi, joten hän saattoi itse valita kehosta poistumisensa ajankohdan. Hän haavoitui kahdeksantenatoista taistelupäivänä, mutta makasi sen jälkeen nuolivuoteessa viisikymmentäkahdeksan päivää ennen poistumistaan.

Sielulle on kaksi poistumistietä. Toinen on valoisa auringon tie, joka johtaa evoluutiossa kohoamiseen. Toinen on kuun pimeä polku, joka vie alaspäin uuteen inkarnaatioon. Suurin osa ihmiskunnasta kulkee kuuta kohden, josta he palaavat takaisin – vain harvat persoonat seuraavat valoista tietä eivätkä joudu palaamaan.

TIETOISUUDEN JA PYHÄN MYSTEERIN JOOGA

VASTAANOTTAVAINEN MIELI JA AVOIN SYDÄN

Siunattu lausui:

Koska sinä et väittänyt vastaan, niin minä selitän nyt sinulle suurimman, pyhän tiedon ja erotuskyvyn mysteerin, ja sen tunteminen vapauttaa sinut pahasta. Tämä kuninkaallinen mysteeri on kuninkaallista tietoa. Se on olevaisten oikea laki [dharma], täysin puhdas, ilman välitystä vastaan otettava, häviämätön ja helposti harjoitettava. (9.1–2)

Oi vihollisten surma, he, joilla ei ole uskoa [shraddhā] tähän, eivät saavuta minua, vaan palaavat kuolevaisten maailmaan. (9.3)

Minä olen täyttänyt koko tämän universumin, ja minun muotoni on ilmentymätön. Kaikki olevaiset ovat minussa, mutta minä en ole heissä. Ota sinä kuitenkin huomioon minun jumalallinen joogani, sillä kaikki olevaiset eivät pysy minussa. Minun Itseni on kaikkien olevaisten lähde ja tuki, mutta se ei ole heissä. Ilma on suuri ja kaiken kattava. Sitä on tilassa aina. Olevaiset ovat minussa samaan tapaan. (9.4–6)

Ravindran kommentteja

Yksi tärkeimmistä esteistä korkeamman opetuksen suhteen on mielen alituinen epäily ja suurten teemojen kutistaminen pelkän tavallisen ajattelun puitteisiin. Vaatii paljon, että pystyy myöntä-

mään oman mielensä rajoitukset. Albert Einstein on todennut, että sekä uskontojen että tieteiden piirissä ihmisen kauneimmat ja syvimmmät kokemukset ovat mysteerin kaltaisia. Niitä vaille jäänyt on sokean – tai miltei kuolleen kaltainen.

Arjuna on kuitenkin vastaanottavainen, joten Krishna voi paljastaa hänelle pyhän tiedon mysteerin, jota ei voi ymmärtää ajattelun, vaan ainoastaan suoran havainnon kautta. Asian kuvaaminen helpoksi vaikuttaa hieman yllättävältä.

Samaan tapaan Kristus kuvasi omaa iettään (joogaansa) soveliaaksi ja kuormaansa keveäksi. (Matt. 11:28–30) Asia tulee kuitenkin selväksi, kun lisätään, että suora havainto on helppoa sellaiselle, joka on siihen päässyt – muille se saattaa olla jopa mahdotonta.

Krishna toteaa hieman yllättäen, etteivät ihmiset olekaan hänessä eikä hän heissä. Ristiriita johtuu siitä, ettei mysteeriä voida ilmaista sanoin tai käsittein. Krishna on useasti vakuuttanut olevansa kaikissa olevaisissa, mutta nämä eivät koe häntä omissa sisimmissä olemuksissaan. Häntä etsivätkin hakevat useimmiten ”sieltä tai täältä” – eivät syvältä itsestään. Ainoastaan täydellistynyt joogi voi ”nähdä Itsen kaikissa olevaisissa ja kaikki olevaiset yhtäläisesti itsessä.” (6.29)

Oi Kuntin poika, maailman syklin [*kalpan*] lopussa kaikki palaavat minun luontooni. Syklin alussa minä lähetän heidät taas maailmaan. Oman luontoni mukaan minä lähetän yhä uudelleen tämän olevaisen moninaisuuden, joka on toivottomasti luonnon voimien alainen. (9.7–8)

Oi vallan voittaja, nämä toimet eivät sido minua, sillä minä olen toiminnasta vapaa ja toimin samastumatta siihen. (9.9)

Oi Kuntin poika, minun katseeni alla luonto tuottaa kaiken muuttuvan ja muuttumattoman olevaisen, ja universumi on kiertoliikkeessä tämän johdosta. (9.10)

Järjettömät mielet jättävät minut huomioimatta silloin, kun asustan inhimillisessä muodossa. He eivät tunne minun korkeampaa luontoa kaikkien olevaisten herrana. Heidän toiveensa, toimensa ja tietonsa valuvat hukkaan. Järkeä vailla he ovat harhan ja vihamielisen demonisen luonnon vallassa. (9.11–12)

Oi suuri-sieluinen Parthā, joka asustat jumalallisessa luonnossa. Tunista minut häviämättömänä, josta kaikki olevaiset ovat lähtöisin. Palvo minua yksinkertaisen antaumuksen tilassa. Ylistä aina minua. Ole aina kurinalainen, pyri lujasti ratkaisuihin, kunnioita ja palvo minua antaumuksellisesti. Muut yajñan pyhään tietoon liittyneet palvoivat minua sekä yhtenä että moninaisuutena, joka ilmenee kaikkialla. (9.13–15)

Ravindran kommentteja

Hindulaisessa kosmologiassa kalpa tarkoittaa yhtä Brahmān päivää, joka vastaa nykyisessä aikakäsitteessä suunnilleen 4,32 miljardia vuotta. Jokaisen kalpan alussa Krishna lähettää Brahmā-aspektinsa kautta kaikki olevaiset alemman luontonsa (prakritin) piiriin. Kalpan lopussa Hän vetää koko luomakunnan itseensä.

Tällaiset luomisen ja hajoamisen syklit toistuvat ikuisesti. Krishna kuitenkin pysyy toimissaan vapaana niiden hedelmistä naish-karmya-tilassa, jota hän karma-joogan ydinolemuksena suositteli kaikille.

Järjettömät olevaiset eivät āsurisen luontonsa takia ole tietoisia Krishnan korkeammasta luonnosta, mikä ilmenee koko Mahābharatan kertomuksessa, jossa vain harvat tunnistavat hänet. Monet pitävät häntä vain yhtenä monista pienistä kuninkaista. Ainoastaan jotkut oivaltavat, että sekä ilmenneessä että ilmenemättömässä on olemassa ainoastaan Krishna. (7.19)

TÄMÄN MAAILMAN ISÄ, ÄITI JA JÄRJESTÄJÄ

Minä olen seremonia, yajña, uhri ja lääkeyrtti. Minä olen mantra, kirkas voi, tuli ja uhraaminen. (9.16)

Minä olen tämän maailman isä, äiti, järjestäjä, ylipäällikkö, tietämisen kohde, pyhä OM-tavu. Vedoista minua ovat myös Rig-, Sāma- ja Yajur-vedat. Minä olen päämäärä, pakopaikka ja ystävä, samoin myös syntymä, hajoaminen ja kaiken perusta.

Oi Arjuna, minä olen häviämätön siemen ja aarreaitta. Minä olen kuumuus sekä sateen loppu ja alku. Minä olen kuolema ja kuolematomuus, olevainen ja olematon. (9.17–19)

Somaa nauttivat kolminaisen vedan tuntijat ovat puhdistuneet kaikesta pahasta. He palvovat minua yajñassaan etsiessään tietä taivaaseen. He nauttivat paratiisissa deevojen taivaallista autuutta kohottuaan oikeamielisyytensä johdosta ylimmäisen deevan valtakuntaan. Sitten kun he ovat nauttineet näistä suunnattomista taivaallisista valtakunnista, mikä on heidän hyveittensä ansiota, he palaavat kuolevaisten maailmaan. Kolmen vedan lakia noudattaen he etsivät tyydytystä itsekkäille haluilleen ja joutuvat syntymän ja kuoleman kehään (9.20–21)

Yksinomaan minua palvoville ja kurinalaisille minä luovutan sen, mikä heiltä puuttuu, sekä ylläpidän sitä, mikä heillä on. (9.22)

Oi Kuntin poika, jopa muita jumalia shraddhān kautta palvovat suostuvat sitä myös minulle, mutta eivät kuitenkaan oikean lain mukaan. Minä iloitsen hallitessani kaikenlaista yajñaa, mutta he eivät tunne minun todellista olemustani, joten he lankeavat. (9.23–24)

Deevojen palvovat päätyvät deevojen pariin, esi-isien palvojat kohtaavat esi-isät, elementaaleille uhraavat joutuvat elementaali-henkiin pariin, mutta minulle uhrautuvat tulevat minun luokseni. (9.25)

Ravindran kommentteja

Krishna on kaikki ja kaikessa. Hänessä ovat kaikki yajña-uhrin ai-nekset – sekä tuli että kaikki tuleen laitettava. Aikaisemmin sama asia (4.24) todettiin Brahmasta. Krishnasta lisätään vielä, että hän on maailman isä, äiti ja ylipäällikkö. Hän on myös OM-tavu ja kol-me pää-vedaa sekä universumin alku ja loppu.

Ikuisuuden näkökulmasta kaikki aikaan nojaavat ilmaukset ovat merkityksettömiä. Johanneksen evankeliumin (1:1) sana alku ei tarkoita aika-akselin nollakohtaa, vaan viittaa aivan toisenlaiseen ulottuvuuteen, jota ei voi kuvata ajatuksiin nojaavin käsittein. Rati-onaalinen mieleemme ei voi käsittää kaiken alkua, mutta jos me an-namme mysteerin olla rauhassa ja sallimme mieleemme hiljentyä, niin sydämemme saattaa joskus saada siihen kosketuksen.

Vasta silloin, kun mieli on täysin hiljentynyt ja ihminen on ”Siinain vuorella”, voi kaikkia alkuja syleilevä ajaton alku tulla koettavaksi.

Sekä intialaiset että monet muut kuvaavat soman humalluttavaksi juomaksi, jota vedan tietäjät nauttivat. Vakavasti asiaan perehty-neet sanovat sen kuitenkin olevan jotakin aivan muuta. Muuan ny-kytutkija päättelee sanan tarkoittavan deevaa, eräänlaista suojelu-senkeliä, joka välittää ihmisen olemukseen elämisen iloa.

PUHTAASTA SYDÄMESTÄ KUMPUAVA RAKKAUS

Minä otan vastaan puhtaasta sydäimestä tulevan uhrin jokaiselta – ta-pahtuu se sitten lehden, kukan, hedelmän tai vesikupin muodossa. Oi Kuntin poika, kaikki mitä teet, juot, syöt, uhraat, luovutat tai suoritat – tee se uhrina minulle. Sillä tavoin voit vapautua hyviä ja pahoja seu-rauksia tuottavista toiminnan hedelmistä. Sitten kun sinun itsesi on eheytyntynyt luovuttamiseen johtaneen kurinalaistamisen avulla, sinä vapaudut ja tulet minun luokseni. (9.26–28)

Minä olen puolueeton kaikkia olentoja kohtaan. Minä en rakasta tai ole rakastamatta ketään. Ne, jotka palvovat minua rakkaudessa, ovat minussa ja minä olen heissä. Jopa kaikkein pahin ihminen on suorittanut oikean valinnan, mikäli hän kääntyy minun puoleeni jaksamattoman antaumuksen tilassa. Sellainen persoona ansaitsee tulla kutsutuksi oikeamieliseksi (vanhurskaaksi), ja hänestä tulee nopeasti oikeamielinen sielu, joka saavuttaa ikuisen rauhan. Oi Kuntin poika, ota vaari siitä, että antaumuksen tilassa minun luokseni tullut ei milloinkaan joudu hukkaan. (9.29–31)

Oi Pärtha, kaikki naiset, vaishyat, shudrat tai jopa pahoista kohduista syntyneet, jotka kuitenkin turvautuvat minuun, saavuttavat korkeimman päämäärän. Mitä tulisi näin ollen sanoa pyhistä bramiineista ja kuninkaallisista näkijöistä? Sinä olet tullut tähän katoavaan ja onnettomaan maailmaan, joten luovuta itsesi minulle. Kiinnitä mielesi minuun, ole minun rakastajani ja palvojani, uhraa minulle ja kumarru minun eteeni. Kun olet näin saattanut itsesi kurinalaiseksi ja pitänyt minua korkeimpana tavoitteenasi, sinä tulet varmasti minun luokseni. (9.32–34)

Ravindran kommentteja

Krishnan näkemyksen mukaan mikä tahansa uhri on hänelle kelpo, mikäli se vain suoritetaan rakkaudesta Krishnaan ja hänen suuntautuen. Hän vakuuttaa, ettei hänelle omistautunut voi koskaan joutua hukkaan (9.29)

Kristus julisti ykseyttään Isänsä kanssa todeten lisäksi, että minun lampani kuulevat minun ääneni, ja minä tunnen heidät, ja he seuraavat minua. Minä annan heille ikuisen elämän, eivätkä he joudu kadotukseen, eikä kukaan voi viedä heitä minulta. Isäni, joka on antanut heidät minulle, on kaikkia suurempi, eikä kukaan voi kadota häneltä. Isä ja minä olemme yhtä. (Joh. 10:27–30)

Meidän tulisi kysyä, mitä Krishnan rakastaminen ja ylistämien tarkoittaa? Todellinen rakkaus syntyy kosketuksesta henkeen, purushaan. Silloin kaikki muu voidaan työntää ”unohduksen pilveen.”

De Salzmännin mukaan elämällä ei ole merkitystä, jos se ei ole yhteydessä korkeampiin energioihin eli pysyvään Itseyteen. Tämän yhteyden rakentumiseen täytyy kuitenkin synnyttää hienompia energioita, koska kehon energiat itsessään ovat liian matalia voidakseen olla suorassa vuorovaikutuksessa ylhäältä tulevien kanssa. Mielessä syntyvä yhdistymisen halu on olennainen tekijä hitaassa prosessissa, jota ei voi pakottaa tuottamatta ikäviä tuloksia. Lopulta ihminen tulee tilaan, jossa hän oivaltaa, ettei elämällä ole mitään merkitystä ilman tuota yhteyttä.

On yleinen oletamus, etteivät naiset, shudrat tai vaishyat ole henkisiin asioihin suuntautuneita. Rig-vedan mukaan *rishejä* oli kaikkiaan 400, joista 25 oli naispuolista. Myöhemmin on Intiassa esiintynyt mm. Mira, Euroopassa Hildegard Bingeniläinen ja Avilan Teresa. Shudra-kastiin kuului esim. Valmikin ja Kabirin kaltaisia tietäjiä. Lisäksi on selvää, ettei meistä ketään olisi täällä ilman naisia – tai shudra- ja vaishya-kastien ihmiskunnalle suorittamia palveluksia.

Neljännessä luvussa todettiin, että monet syntyperäisistä bramiineista eivät ole sitä sanan varsinaisessa merkityksessä – sättvinen shudra saattaa olla paljon lähempänä Krishnaa kuin tämasinen bramiini.

Ihminen takertuu helposti pinnallisiin tulkintoihin kaivautumatta asian syvempiin merkityksiin. Tietäjien pyhien kirjoitusten sananmukaiset tulkinnat johtuvat siitä, että puhtaasti henkiset asiat on ymmärretty materialistisesti.

Krishnan näkemyksiin nojaten voidaan todeta, että oli ihmisen yhteiskunnallinen asema mikä tahansa, hän tulee Krishnan luokse, mikäli kykenee antaumuksellisesti kääntymään häntä kohden. Silloin hän saavuttaa kaiken ymmärryksen ylittävän rauhan.

ILMENNYKSEN JOOGA

TUNNE MINUN SYNTYMÄTÖN OLEMUKSENI

Siunattu lausui:

Oi voimakas-aseinen, kuuntele taas, rakas, ylivertaisia sanojani ja toivo itsellesi hyvinvointia. (10.1)

Deevat ja suuret rishit eivät tunne minun syntyperääni, koska totisesi minä olen heidän alkuperänsä. Kuolevaisten keskuudesta kaikesta pahasta vapautuu sellainen, joka tuntee minut syntymättömänä, aluttomana ja mahtavana maailman herrana. (10.2–3)

Yksin minusta ovat lähtöisin tietoisuus [buddhi], pyhä tieto [jñāna], harhautumattomuus, anteeksianto, totuus, itsekuri, hartaus, onni ja kärsimys, olemassaoloon syntyminen ja sen loppu, pelko ja pelottomuus, väkivallattomuus [*ahimsā*] puolueettomuus, tyytyväisyys, ponnistelu, hyväntekeväisyys, kunnia ja myös huono maine. (10.4–5)

Minun mielestäni ovat lähteneet seitsemän muinaista, suurta rishiä ja neljä Manua, joista kaikki nämä maailman luodut ovat syntyneet. Sellainen, joka tuntee tämän minun suunnattoman loiston ja voiman, yhdistyy epäilemättä pysyvästi minuun. (10.6–7)

Minä olen kaiken alku, ja minusta kaikki on saanut ilmennyksensä. Tämän ymmärtävät viisaat palvovat minua syvin tuntein, mutta minusta täysin tietoiset ovat tyytyväisiä ja iloisia omistautuessaan minulle ja puhuessaan jatkuvasti minusta. (10.8–9)

Jatkuvasti kurinalaisessa tilassa oleville ja minua palvoville annan buddhi-joogan [tietoisuuden joogan], jonka avulla he tulevat minun luokseni.

Heitä kohtaan tuntemani myötätunnon johdosta minä – heidän olemuksissaan asuvana – hävitän heistä kaiken tietämättömyyden synnyttämän pimeyden pyhän tiedon loistavalla valolla. (10.10–11)

Ravindran kommentteja

Seitsemän muinaista suurta rishiä, *saptarishit*, ovat legendaariset näkijät: Kashyapa, Atri, Vsishta, Vishvāmitra, Gotama, Jamadagni ja Bhardwāja. Heidät samastetaan joskus Pienen Karhun seitsemään tähteen tai joihinkin muihin taivaallisiin kehoihin. Neljän Manun sanotaan olevan kaikkien olentojen – erityisesti ihmisten – luoja. Kaikki nämä ovat lähtöisin Krishnan mielestä.

Krishna opettaa ennen muuta buddhi-joogaa, joka liittyy tietoisuuteen. Buddhi-joogassa on kuitenkin useita suuntauksia: karma, jñāna-, dhyāna- ja bhakti-joogat. Eri lajit ovat kuin orkesterin eri soittimia. Tietoisuuden-joogi saattaa tarpeen vaatiessa harjoittaa myös karma-joogaa, istua meditoiden tai suorittaa palvontaa. Joogan eri lajit eivät siten ole yhteen sovittamattomia, saati toisensa pois sulkevia. Ne tukevat toisiaan laajentamalla joogin olemusta ja saattamalla hänet lähemmäksi Krishnaa.

Krishnan puoleen kääntyminen ei tarkoita jonkin itsensä ulkopuolisen persoonan etsintää, sillä Krishna asustaa joogin omassa olemuksessa. (10.11) Korkein pyhä tieto on oman syvimmän Itsemme havaitsemista, mikä johtaa Brahmaniin. Juuri tämän loistavan valon avulla Krishna hävittää tietämättömyyden synnyttämän pimeyden.

VAIN SINÄ ITSE VOIT TUNTEA ITSESI

Arjuna lausui:

Sinä olet korkein Brahman, oleminen ja puhdistaja. Sinä olet ikuinen, jumalallinen purusha, alkuperäinen deeva, syntymätön ja kaiken kattava. Kaikki rishit todistavat sinulle tätä, kuin myös Nārada-näkijä. Samaa sanovat Asita, Devala ja Vyāsa. Oi kaunis-hiuksinen [*kesha-va*], kaikki tuo sanomasi on mielestäni totta. Oi siunattu, deevat ja demonit eivät tunne sinun ilmennystäsi. (10.12–14)

Oi korkein henki [*purushottama*], olentojen herra ja heidän hyvinvointinsa lähde, deevojen deeva ja universumin mestari – vain sinä tunnet Itsesi Itsessäsi. Sinun pitäisi kertoa minulle täydellisesti jumalallisesta itse-ilmennyksestäsi, jonka kautta sinä ylläpidät näitä maailmoita ja asustat niissä (10.15–16)

Oi joogi, miten minä voisin jatkuvassa kontemplaatiossa tuntea sinut? Oi autuas, miltä kannalta minun tulisi ajatella sinua? Oi ihmisten niittäjä [*janārdana*], kerro minulle tarkkaan voimistasi ja ilmennyksestäsi, sillä minä en voi milloinkaan saada tarpeekseni sinun nektarin kaltaisista sanoistasi. (10.17–18)

Ravindran kommentteja

Arjunassa näyttää tapahtuneen melko paljon muutoksia, sillä hän näyttää tulleen tietoiseksi Krishnan korkeasta luonnosta. On vaikeata tunnistaa edes omaa todellista luontoa – saati sitten toisten ihmisten.

Evankeliumeissa on useita kohtia, joissa Kristuksen todellista luontoa ei havaita. Johannes Kastaja ei kykene todella näkemään häntä, kun he tapaavat ensimmäistä kertaa. Vasta myöhemmin Johannes näkee Pyhän Hengen laskeutuvan kyyhkysen muodossa Kristuksen päälle, mutta kukaan muu ei tätä havaitse. Silloin Johannes oivaltaa hänet Jumalan valituksi.

Arjuna alkaa oivaltaa jotakin Krishnan todellisesta luonnosta. Hän toteaa rishien tapaan ja ilman epäilystä, että Krishna on korkein henki. Hänen näkemyksensä Krishnan ilmennysten suhteen ei kuitenkaan ole vielä suora, joten hän pyytää Krishnaa kertomaan niistä enemmän, että tavoittaisi niitä syvässä kontemplaation tilassa.

MINÄ OLEN PETTUREIDEN JUONI JA TODEN KERTOJEN TOTUUS

Siunattu lausui:

Oi kurulaisista parhain, minä selitän sinulle jumalalliset itse-ilmenykseni, mutta niistä vain kaikkein suurimmat, sillä minun laajuuteni on loputon. Oi paksu-hiuksinen [gudākesha], minä asustan kaikkien olentojen sydämissä, ja olen niiden alku ja loppu sekä kaikki, mitä on näiden välillä. (10.19–20)

Ādityain keskuudessa minä olen Vishnu, valojen keskuudessa Ravi [säteilevä aurinko]. Minä olen Marichi marutien ja kuu taivaallisten kappaleiden keskellä. Vedojen keskuudessa minä olen Sāma-veda, deevojen keskuudessa Vāsava [*Indra*]. Aisteihin nähden minä olen järki [manas], elävissä olennoissa olen tietoisuus [chetanā]. (10.21–22)

Rudroissa minä olen Shankara, yakshoissa ja rähasissa olen Yakhas, vasusten keskuudessa Agni [tulen deeva], vuorten huipuista Meru. Oi Pārtha, minä olen ylipappien korkein, Brihaspati, armeijoiden komentajista olen Skanda. Kaikista vesistä minä olen meri. (10.23–24)

Suurista risheistä minä olen Bhrigu, ja sanoista minä edustan OM-tavua. Yajñoissa minä olen hiljaisen resitaation yajña [*japa*]. Muuttomattomista minä olen Himalaja. Puiden keskuudessa minä olen ashvattha [pyhä viikunapuu], jumalallisten rishien keskuudessa Nārada.

Gandharvojen kesken olen Chitraratha ja täydellisten piirissä tietäjä Kapila. (10.25–26)

Hevosten keskuudesta voit tunnistaa minut nektarista syntyneeksi Uchchaishravaksi, ruhtinaallisten elefanttien keskellä Airāvataksi sekä ihmisten joukossa kuninkaaksi. Aseissa minä edustan salamaa, nautojen joukossa Kāmudhukia [toiveet täyttävää nautaa]. Kanta-isis-tä minä olen Kandarpa ja käärmeiden keskuudessa Vāsuki. (10.27–28)

Nagoista olen Ananta, meren eliöistä Varuna, esi-esistä Aryaman ja vartijoista Yama. Titaanien keskuudessa minä olen Prahlāda, las-kijoista olen aika, metsän pedoista olen leijona ja linnuista edustan Vanatiyaa [Garuda]. Minä olen puhdistajien tuuli ja soturien Rāma, alligaattori meren elävistä ja jokien joukossa Ganges. (10.29–31)

Oi Arjuna, minä olen kaikkien olevaisten alku ja loppu sekä kaikki, mitä on niiden välillä. Tieteistä minä edustan henkitiedettä [*adhyātma vidyā*], keskusteluista logiikkaa. Kirjaimissa minä olen a, yhdyssanoissa niiden kaksinaisuus. Minä olen loputon aika ja kaikkiin suuntiin näkevä olemassaolon järjestäjä. (10.32–33)

Minä olen kaiken tuhoava kuolema ja kaiken olevaisen alku. Feminii-neissä asioissa minä edustan mainetta, vaurautta, puhetta, muistia, tietoisuutta, lujuutta ja anteeksiantoa (10.34).

Sāman hymneistä minä olen Brihat-sāma, mitoissa minä edustan gāyatriä. Kuukausista minä olen margashirsha, vuodenaajoista kevät. (10.35)

Minä olen pettureiden juoni ja loistavien loiste. Minä olen voitto ja ponnistus sekä totuuden kertojien totuus. (19.36)

Vrishnien keskuudessa olen Vāsudeva [Krishna], Pāndavoista olen Dhananjaya [Arjuna], tietäjien piirissä olen Vyāsa ja runoilijoiden keskuudessa Ushana. Minä olen hallitsijan voima ja valloittajan politiikka. Minä olen salaisuuksien hiljaisuus ja viisaiden viisaus. (10.37–38)

Oi Arjuna, minä olen mukana kaikissa olemassaolon siemenissä. Ilman minua mitään liikkuvaa tai liikkumatonta ei olisi olemassa. Oi

Vihollisten kauhu, minun jumalalliset ilmennykseni ovat rajattomat. Minä olen lyhyesti kuvannut sinulle niiden suunnattomuutta. (10.39–40)

Tiedä että kaikki kauneus, loisto ja suuruus ovat syntyisin minun loistokkuudestani. Oi Arjuna, mihin sinä tarvitset näitä tietoja? Pienellä osalla itseäni minä kannatan tätä koko universumia. (10.41–42)

Ravindran kommentteja

Krishna selittää Arjunalle ainoastaan suurimpia ilmennyksiään siitä syystä, että ”hänen laajuudellaan ei ollut rajoja.” (10.19) Hän korostaa asustavansa Itsenä kaikkien olevaisten sydämissä alusta loppuun saakka.

Krishna samastaa itsensä Vishnuun ja myös Shivaan (jota tässä kutsutaan Shankaraksi). Nämä ovat Brahmān ohella kaksi kolmesta trimurtin pää-deevasta, jotka toimivat universumin kunakin ilmentymiskautena. Myöhemmässä vaiheessa Arjuna näkee Brahmankin Krishnassa. (11.15, 24, 30, 37) Näin ollen Krishna ruumistuu alemman luontonsa kautta prakritin maailmassa kaikkiin tärkeimpiin deevoihin, mutta hän on samalla myös niiden takana oleva Brahman.

On yllättävää, että Krishna samastuu Sāma-vedaan eikä sen lähteeseen, Rig-vedaan. Tämä saattaa johtua siitä, että Sāma-veda yhdistetään harmonisiin musiikki-melodioihin.

Analyttinen ajattelu eli manas luetaan yhdeksi aistiksi. (10.22) Myöhemmin kuvataan kenttää (kehoa, prakritia) ja sen tuntijaa (tietoisuutta, purushaa), jolloin Krishna puhuu kymmenestä aistista ja siitä yhdestä [eli manaksesta, järjestä]. (13.1–6)

On hyvä huomata, että Krishna on viisaiden viisauden lisäksi myös pettureiden juoni! Miksipä ei – sillä kyse ei ole dualistisesta hyvästä tai pahasta, tästä tai tuosta, meistä tai heistä. Hän on kaikki ja samalla kaiken ylittävä, eikä ilman häntä mitään voisi olla olemassa.

Vaikka Krishna on kertonut jonkin verran muuttuneelle Arjunalle kaiken tämän, ei tämä vielä näe Krishnaa omassa itsessään. Hän ei ole oivaltanut olevansa Krishnan kanssa samaa olemusta – tosin eritasoisina – mutta täydellistyäkseen kuitenkin toisilleen tarpeellisina.

Tärkein asia on löytää ja yhdistyä siihen, joka kunkin sisällä on katoamatonta ja yhteydessä kaikkein korkeimpaan. Miten me voimme havaita oman syvimmän Itsemme, oman Krishnamme, ja tulla sitten todella itseksemme?

UNIVERSAALISEN MUODON NÄKEMISEN JOOGA

LIHALLISET SILMÄT EIVÄT VOI NÄHDÄ HENKISIÄ ASIOITA

Sinä olet paljastanut hyväkseni syvällisimmän mysteerin, jota kutsutaan korkeimmaksi Itseksi. Sanomasi myötä minun harhaluuloni ovat hälvenneet. Oi lootus-silmäinen, olen pitkän aikaa kuullut sinulta olevaisten syntymästä ja poistumisesta, samoin sinun häviämättömästä suuruudestasi. Oi ylin herra, asia on juuri niin kuin olet selittänyt. Oi purushottama, minä haluan nähdä sinut jumalallisessa muodossasi. Oi herra ja joogan mestari, näytä minulle häviämätön Itsesi, mikäli se on minulle mahdollista. (11.1–4)

Oi Pārtha, katso minun satoja tuhansia erilaisia jumalallisia muotoja, hahmoja ja vivahteita. Katso ādityat, vasukset, rudrakset, kahdet ashwinit ja myös marutit. Oi Bhārata, oi Gudākesha, katso niitä mo-

nia ihmeitä, joita kukaan ei ole nähnyt ennen. Katso koko maailmaa kaikkine liikkuvine ja liikkumattomine asioineen sekä kaikkea muuta haluamaasi – ne kaikki kuuluvat minun ruumiiseeni. (11.5–7)

Sinä et kuitenkaan voi nähdä minua omin silmin, joten minä annan sinulle jumalalliset silmät. Tässä ovat minun majesteettiset voimani. (11.8)

Ravindran kommentteja

Arjuna haluaa nyt myös nähdä sen, mitä hän on Krishnalta kuullut – erityisesti tämän häviämättömän muodon, mikäli se olisi mahdollista. Krishna myöntyy pyyntöön ja näyttää hänelle lukemattomia jumalallisia muotojaan, jotka kuuluvat intialaisen mytologian taivaallisiin olemuksiin.

Arjuna ei kuitenkaan kykene näkemään ilman Krishnan apua, sillä henkisten asioiden näkemiseen tarvitaan henkiset silmät. Plotinus on todennut: ”Kaikkeen näkemiseen tarvitaan siihen soveltuvat, asian kaltaiset silmät. Silmä ei havaitse aurinkoa, ellei siinä ensin ole jotakin auringon kaltaisuutta. Sielu ei koe alkuperäistä kauneutta, ellei se itse ole kaunis.” (*Enneadit* 1.6.9) Paavali kirjoitti: ”Sillä niillä, jotka elävät lihan mukaan, on lihan mieli, mutta niillä, jotka elävät Hengen mukaan, on Hengen mieli.” (Room. 8:5)

Voidaan todeta, että henkisten opetuslasten tärkein tehtävä on henkisten silmien kehittäminen. Kanonisissa evankeliumeissa on tästä vain vähän mainintoja, kuten: ”Teillä on silmät, mutta te ette näe, teillä on korvat, mutta te ette kuule.” (Mark. 8:18)

On tärkeätä ottaa selvää siitä, miten henkiset silmät voidaan avata. Henkisiin opetuksiin osallistuminen auttaa havaintokyvyn puhdistumisessa niin, että henkinen havaintokyky alkaa kehittyä. Tämän toteutuminen vaatii kuitenkin radikaalia muutosta ihmisen kaikissa olemuksissa: mielessä, kehossa ja sydämessä (ymmärryksessä).

Krishna antaa Arjunalle armosta, majesteettisen voimansa kautta, henkisen havaintokyvyn. Arjuna itsekin on suorittanut omat ponnistukset, joita armon laskeutuminen edellyttää.

KIRKKAAMPI KUIN TUHAT AURINKOA

Sanjaya lausui:

Oi kuningas, sanotun jälkeen Hari, suuri joogan mestari, näytti Pärthalle oman jalon ja ylivertaisen muotonsa: jumalallisen lähteen (pään), rajattoman yli-ihmeellisyyden, jonka kasvot suuntautuivat kaikkialle ja jolla oli lukemattomia suita ja silmiä, ääretön määrä loistavia ominaisuuksia, jumalallisia kaunistuksia ja monia tanaan nostettuja jumalien aseita. Hänen yllään oli jumalallisin hajuvesin voideltuja seppeleitä ja vaatetusta. (11.9–11)

Tuhannen auringon yhtäaikaisen nousun loiste saattaisi olla rinnastettavissa tämän suuren olemuksen loistokkuudelle. (11.12)

Pandun poika näki tässä deevojen deevan kehossa yhteen koottuna koko maailman kaikkine osastoineen. Sen jälkeen Dhananjayan [Arjunan] tukka nousi hämmennyksestä pystyyn. Hän kumarsi päänsä ja puhui kädet yhteen liittäen täysin antautuneena. (11.13–14)

Ravindran kommentteja

Sanjayalle oli annettu selväkuulon ja -näkemisen voima, että hän kestäisi Mahābhārata-sodan. Hän kertoi sokealle Dhitarāsthra-kuninkaalle, että Arjuna kykeni lopulta näkemään Krishnan jalon muodon, äärettömän jumalallisen lähteen (Jumalan pään) ja lukemattomat muut ilmentymät.

Sanjayan kuvauksen alussa Gitan tavanomainen 16 tavun poljento muuttuu 24 tavuiseksi, mikä jatkuu aina jakeeseen (11.21). Tämä kuvaa tilanteen vaikuttavuutta. Arjuna oli hyvin hämmentynyt puheessaan Krishnalle.

Arjuna lausui:

Oi Jumala, minä näen kaikki deevat sinun kehossasi, samoin lukemattomia erilaisia olentoja: herra Brahmānin istumassa lootus-leh-

dellä, kaikki rishit ja pyhät käärmeet. Oi universumin herra ja universaali muoto, minä näen sinun lukemattomat kätesi, vatsasi, silmäsi ja suusi sekä rajattoman muotosi joka puolella. En kuitenkaan näe sinun loppuasi ja alkuasi tai mitään siltä väliltä. (11.15–16)

Katselen sinua kruunuinesi, nuijinesi ja kiekkoinesi. Sinä olet energian massa, kaikin puolin hohtava, vaikeasti hajotettava, suunnaton auringon valo ja leimuava tuli. Sinä olet tiedon korkein muuttumaton kohde, kaikkien lopullinen lepopaikka ja ikuisen dharman häviämätön vartija. Minä kutsuisin sinua ikuiseksi olemukseksi. (11.17–18)

Oi sinä ääretön voima lukemattomine käsinesi, minä näen sinut alutomana, loputtomana ja vailla näiden välistä aikaa. Aurinko ja kuu ovat sinun silmiäsi. Suusi on polttava tuli ja säteilylläsi sinä valaiset koko universumin. Taivaan ja maan välinen tila on joka suunnassa täynnä vain sinua. (11.19–20)

Oi suuri henki, kun tämä hämmästyttävä ja kauhistuttava muotosi nähdään, niin kaikki kolme maailmaa vapisevat. Surien lukuisat joukot saapuvat sinun luoksesi, jotkut niistä ylistävät sinua liittäen pe-loissaan kätensä yhteen. Suurten rishien ja täydellisten joukot laulavat kunniaksesi kauniita lauluja ja tervehdyshuutoja.

Rudrat, ādityat, vasukset, sadhyat, vishat, ashwinit, marukset ja ushmapat, samoin kuin kaikki gandharvouden, yakshojen, asuroiden ja siddhojen joukot suuntaavat katseensa hämmentyneinä sinuun. (11.21–22)

Oi mahtava-aseinen, nähdessään sinun suunnattoman muotosi monine suineen ja silmineen, käsineen, reisineen, jalkoineen, vatsoineen ja kauheine torahampaineen, maailmat vapisevat, ja minä vapisen niiden mukana. Oi Vishnu, minä näen sinun koskettavan taivasta, loistavan monissa väreissä, suusi täysin avoinna ja suuret silmät palaviina. Minun itseni on ahdistunut, enkä minä löydä rauhaa ja tyyneyttä. (11.23–24)

Katsoessani sinun suitasi kuin ajan polttavina tulina ja kauheita torahampaitasi, minä kadotin oman suuntani enkä enää löytänyt rauhaa. Oi jumalien Jumala ja maailmoiden kehto, armahda meitä!

Kaikki Dhritarāshtran pojat monine kuninkaineen ja sankareineen, Bhīshma, Drona ja Karna sekä meidän puolemme tärkeimmät soturit ovat kiireesti ajautumassa sinun kauheita torahampaitasi kohden. Hampaittesi välistä näkyy joitakin murskaantuneita päitä. Aivan samoin kuin jokien virtaukset päätyvät mereen, päätyvät myös nämä ihmisten maailman sankarit sinun leimuaviin kitoihisi. Niin kuin koi-perhoset lentävät kiihtyvää vauhtia palavaan liekkiin ja tuhoon, niin myös ihmiset joutuvat yhä nopeammin sinun tuhoaviin suihin. Niel-tyäsi kaikki maailmat liekehtiviin suihin, sinä nuolet heidät joka puo-
lelta. Oi Vishnu, koko maailma täyttyy sinun palavista energioistasi ja paistuu sinun tulisessa loisteessasi. (11.25–30)

Paljasta minulle, kuka sinä olet tässä tulisessa muodossasi? Oi suuri deeva, ole armollinen, minä tervehdin sinua. Oi alkuperäinen, minä toivoisin ymmärtäväni sinua, sillä minä en ymmärrä sinun teitäsi. (11.31)

Ravindran kommentteja

Arjuna kuvailee edellä joitakin Krishnan suuren muodon ominai-
suuksia. Maailman kirjallisuudesta on vaikea löytää yhtä kattavia
jumalallisen voiman ilmennyksiä. Arjuna näkee lisäksi useiden eri
osapuolten soturien joutuvat Krishnan kauheaan kitaan, ja hän to-
teaa: ”Minun itseni on ahdistunut – se ei tyynny eikä löydä rau-
haa.”

ILMAN JUMALAA SITÄ EI VOI TEHDÄ, ILMAN IHMISTÄ SE EI TULE TEHDYKSI

Siunattu lausui:

Minä olen aika ja maailman tuhoaja, olen tullut tänne tahtoen tuhota
kansat. Ilman sinuakin kaikki nuo toisilleen vastakkaisten armeijoi-
den soturit päätyisivät loppuunsa. (11.32)

Vihollistesi voittaja, nouse siis ja iloitse rikkaasta valtakunnasta. Oi kaksi-kätinen jousimies [*savyasāchin*], minä olen jo surmannut heidät – sinusta tulee siihen pelkkä väline [*nimitta*]. Surmaa epäröimättä heidät, jotka minä olen jo surmannut: Drona, Bhīśma, Jayadratha, Karna ja kaikki muut uljaat soturit. Taistele, niin sinä voitat viholliset. (11.33–34)

Ravindran kommentteja

Koko luomakunnan ilmennykseen saattanut Krishna tuo tässä esiin tuhoavan puolensa, ajallisuuden: sillä ”Kronos syö omat lapsensa”. Aika on kaiken muutoksen mitta: ajan myötä me synnymme, kasvamme ja kuolemme. Buddha oivalsi tämän nähdessään vanhuksen, sairaan ja kuolleen. Oivallus aiheutti hänessä tietoisuuden muutoksen. Hän kyseli, oliko mikään täällä pysyvää. Lopulta hän saavutti valaistuksen ja tuli *kāla vimuktaksi* – ajasta vapautuneeksi.

Tässä Krishna toimii armeijoiden tuhoajana aloittaakseen aivan uuden aikakauden. Hindulaisen perinteen mukaan tästä sodasta selviytyi ainoastaan kymmenen taistelijaa, mikä kuvasi edeltäneen *dvāpara-yuga*-aikakauden loppua ja seuraavan *kali-yuga*-kauden alkamista.

Henkisten perinteiden piirissä tärkeimmät asiat tapahtuvat ensin henkisessä maailmassa, josta ne myöhemmin ilmentyvät toimijoiden ja tapahtumien kautta aineelliseen maailmaan. Mystikko Swedenborg ja runoilija William Blake edustivat hekin tätä ajatustapaa, jossa perimmäinen todellisuus on ajatonta, mutta ilmenevä todellisuus toimii ajallisuuden puitteissa. Tästä syystä Brahman eli Krishna on sekä *kāla* (ajassa) että myös *akāla* (ajan tuolla puolen).

Neljännessä luvussa Krishna osoitti olevansa vapaa tavanomaisesta ajallisesta käsityskyvystä, kun hän sanoi opettaneensa joogaansa Vivasvatille ”alussa”. Kristus toteaa vastaavasti: ”Totisesti, totisesti minä sanon teille: ennen kuin Aabraham syntyi, olen minä ollut.” (Joh. 8:58) Tästä huolimatta sekä Krishna että Kristus inkarnoituivat ajallisiin puitteisiin ilmentämään siinä ikuista totuutta.

Ristiinnaulitsemiselle täytyy löytyä oikeat ajalliset ilmentäjänsä, vaikka kyseessä olisikin ”jo maailman alusta saakka teurastettu karitsa” (Ilm. 13:8). Bhagavad Gitassa Krishna näyttää Arjunalle taistelun tärkeimpien vastustajien kuoleman ja toteaa sankareiden tulleen jo hänen surmaamikseen – tässä maailmassa Arjuna joutui joka tapauksessa toimimaan heidän kuolemansa välineenä.

Välineeksi käännetty sana (*nimitta*) tarkoittaa myös ennettä, tilaisuutta jollekin tapahtumalle tai aineellista tapahtumaa. Vastapuolen soturit olivat jo henkimaailmassa tulleet Krishnan surmaamiksi – Arjuna joutuu ainoastaan toteuttamaan asian myös aineellisessa maailmassa.

Ilman Krishnaa ei siten mitään voida tehdä – eikä ilman Arjunaa mitään tulisi tehdyksi. Tämä on pyhien kirjoitusten yleinen opetus. Ilman Jumalaa mitään ei voida tehdä – ilman ihmistä mitään ei tule tehdyksi.

Galakseja ilmestyy ja katoaa kosmoksen suunnattomissa puitteissa sillä aikaa kun me luemme jonkin lauseen kirjasta. Emme voi olla hämmästelemättä kaiken takana olevien lakien käsittämättömyyttä. Albert Einstein totesi: ”Ihmiset, kasvit ja kosminen pöly tanssivat mystisen äänen mukaan, jota näkymätön soittaja soittaa kaukaisuudessa. Me emme kuitenkaan tunne edes prosentin tuhannesosaa siitä, mitä luonto on meille paljastanut. Meille riittää hyvin se, että yritämme joka päivä käsittää edes hitusen verran tästä suuresta mysteeristä.”

Meille tarjoutuu Arjunan tapaan ainoastaan kaksi vaihtoehtoa: joko olla näiden suunnattomien energioiden ja lakien tiedostamattomia orjia tai halukkaita palvelijoita. Hyvältä palvelijalta vaaditaan huomion kiinnittämistä, eheytymistä, vapautumista itsekeskeisyydestä ja tietoisuutta siitä, mitä tulee suorittaa. Tiivistäen: meiltä vaaditaan buddhi-joogaa.

SYDÄMENI ILOITSEE, MUTTA MIELENI ON PELON VALLASSA

Sanjaya lausui:

Kun Arjuna, diadeemi-otsainen [*Kirīttī*], kuuli nämä Keshavan sanat, hän tervehti täyden antaumuksen tilassa, vavisten pelon voimasta, kumartui taas ja lausui tukahtuneella äänellä Krishnalle. (11.35)

Arjuna lausui:

Oi harjas-tukkainen [*Hrīshīkesha*], maailma todellakin iloitsee sinun kunniasiasi. Rākhasat pakenevat kauhuissaan joka suuntiin ja Siddhohojen joukot kumartuvat eteesi. Oi suuri henki, miksi he eivät osoitaisi sinulle kunnioitustaan, sillä sinä olet alkuperäinen luoja ja tekijä. Oi ääretön, sinä deevojen herra ja universumin asumus olet suurempi kuin Brahmā. Sinä olet muuttumaton olevaisuus ja olemattomuus – ja myös kaikki, mitä on niiden takana. (11.36–37)

Sinä olet alkuperäinen deeva, muinainen olemus ja universumin ylin lepopaikka. Sinä olet tietäjä ja tiedettävä sekä korkein tila. Oi ääretön muoto, universumi on sinun laajentamaasi. Sinä olet väyu, yama, agni, varuna, shashānka [kuu], luomakunnan isä ja suuri valtiass. Kunnioittavat tervehdykset sinulle tuhannen kertaa ja vieläkin enemmän. Oi kaikkeus, tervehdys sinulle edestä, takaa ja kaikilta puolilta. Sinä olet kaikki ja kaikissa, sinun voimasi ovat äärettömät ja urheutesi vailla rajoja. (11.38–49)

Oi mittaamaton ja erehtymätön, minä rukoilen sinun anteeksiantosi kaikesta siitä, mitä olen puhunut sinusta ennakkoluulojeni, tietämättömyyteni ja huolimattomuuteni johdosta, kutsuen sinua toverin tapaan vain Krishnaksi, Yādavaksi tai ystäväksi. Samoin pyydän anteeksi kaikkia epäkunnioittavia ilmauksiani sinusta – on se sitten tapahtunut yksin tai seurassa ollen, leikin, levon, istumisen tai aterioinnin yhteydessä. (11.41–42)

Sinä olet koko tämän muuttuvaisen ja muuttumattoman maailma isä, sen palvonnan kohde ja kaikkein huomattavin guru (opettaja). Oi voimassa käsittämätön, miten voisi ollakaan mitään suurempaa ja

vertaistasi näissä kolmessa maailmassa? Oi arvollinen herra, tämän vuoksi minä lankean maahan sinun edessäsi anoen armoasi. Oi Jumala, sinun tulisi kuulla minua niin kuin isä kuulee lastaan, ystävä ystäväänsä ja rakastaja rakastettuaan. (11.43–44)

Minä olen nähnyt jotakin ennen näkemätöntä. Nyt minun sydämeni on iloinen, mutta mieleni täynnä pelkoa. Oi Jumala, osoita minulle tuo toinen muotosi. Oi deevojen herra ja universumin asumus, ole minulle armollinen. Minä haluan nähdä sinut sellaisena kuin ennen, kruunattuna, nuija ja kiekko käsissäsi. Oi tuhat-kätinen, universaali muoto, ota nyt itsellesi neli-kätinen muotosi. (11.45–46)

Ravindran kommentteja

Arjuna hämmentyy ja pelästyy havaitessaan nyt suoraan Krishnan hurjan muodon, josta hän oli aikaisemmin vain kuullut. Hän tunnistaa tervehtien Krishnan rajattoman ja ajattoman puolen deevojen herrana, joka on Brahmān, Vishnun ja Shivan yläpuolella.

Blaise Pascal sai mystisen kokemuksen, jossa hän koki suoraan Jumalan. Hän kirjoitti siitä: ”Tulta, tulta! Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumala – vaan ei filosofien tai teologien.” Hänen kokemansa jumaluus ei näin ollen nojannut teologien laatimiin määritelmiin, vaan oli luonnostaan muutosta synnyttävää tulta ja energiaa. Kyseessä ei ollut mikään abstraktio, vaan konkreettinen, elävä ja voimallinen Jumala.

Arjunan, Mooseksen ja Ristin Johanneksen kokemukset Jumalasta ovat olleet konkreettisia ja todellisia, mutta he käyttivät sanallista symboliikkaa koettaessaan välittää niitä toisille ihmisille. Kokemukset itsessään eivät olleet symbolisia, vaan konkreettisia. Symbolit saattavat kuitenkin osaltaan auttaa meitä muita pääsemään samantapaisiin suoriin kokemuksiin, jotka tosin edellyttävät hienomman havaintokyvyn muodostumista.

Filosofia, tiede ja teologia voivat vapauttaa meitä alempi-tasoisesta konkreettisuudesta, johon olemme takertuneet. Toisaalta ne saattavat johtaa meidät abstraktioiden luomaan ansaan, missä me

luulemme sanoja todellisuuksiksi. Totuuden häivähdys voi rikkoa sellaiseen valmistautumattoman ihmisen olemusta samalla tavoin kuin jotkin huumeet.

Suuren mysteerin energioita on vaikea kestää. Arjuna toteaa, että hänen sydämensä iloitsee, mutta hänen mielensä on peloissaan. (11:45) Sydämellä ja mielellä on erilaiset taipumukset. Tavallinen mieli pyrkii hallitsemaan kaikkea. Sellainen on tyypillistä mm. teollisen ajattelun piirissä. Arjuna oivaltaa nyt, ettei hän kykene ymmärtämään saati hallitsemaan pientä osaakaan Krishnan suuruudesta. Hänen mielensä järkkyy, ja hän haluaa nähdä Krishnan entisen kaltaisessa muodossa.

Meidän on tärkeätä ja välttämätöntä valmistautua sekä *ymmärtämään* että myös *kestämään* todellisuus, muussa tapauksessa pienikin väläys voisi vahingoittaa kehoamme tai mieltämme. Arjuna oli nyt valmis *kestämään* Krishnan neli-kätisen muodon, mutta ei tuhat-kätistä.

SALLI SYDÄMESI RIEMUITA

Siunattu lausui:

Oi Arjuna, se mitä olen omin voimin armosta näyttänyt sinulle, on minun loistavan energiani korkea muoto, universaali, ääretön ja alku-peräinen, jonka vain sinä olet toistaiseksi nähnyt. Oi Kurujen sankari, sinua lukuun ottamatta kukaan ei tässä maailmassa voi nähdä tätä muotoani – ei vedojen, yajñan, oppien, hyväntekeväisyyden, seremonioiden tai asketismin avulla. (11.47–48)

Älä vaivu tuskiin tai hämmennyksen tilaan sen vuoksi, että olet nähnyt tämän kauhistuttavan muotoni. Heitä pois pelko ja salli sydämesi iloita – ja katsele taas tätä tavallista muotoani. (11.49)

Sanjaya:

Lausuttuaan tämän Arjunalle, Vāsudeva ilmentyi taas omassa muodossaan. Suuri itse pukeutui taas suopeampaan muotoon tynnyttääkseen kauhistunutta. (11.50)

Arjuna:

Oi Janārdana, minä katselen tuota sinun ystävällistä ja inhimillistä muotoasi ja rauhoitun jälleen tavanomaiseen tilaani. (11.51)

Siunattu lausui:

Näkemäsi muoto on hyvin vaikeasti havaittava – jopa deevat halusivat sen nähdä. Sinun kokemallasi tavalla sitä ei voi nähdä edes vedojen, askeetin, hyväntekeväisyyden tai yajñan harjoittamisen kautta. (11.52–53)

Oi Arjuna, Parantapa, ainoastaan jakautumattoman antaumuksen [bhaktin] kautta minut voidaan tuntea ja havaita omassa olemuksessani – ja tulla sitten minun luokseni. Oi Pāndava, ihminen, joka tekee minun työtäni pitäen minua tärkeimpänä antaumuksensa kohteena – ollen lisäksi vapaa kaikista sidoksistaan ja vihasta ketään kohtaan – ainoastaan hän voi tulla minun luokseni. (11.54–55)

Ravindran kommentteja

Krishna vakuuttaa Arjunalle, ettei kukaan muu kuin tämä ollut nähnyt Krishnan korkean muodon loistavaa energiaa, jota ei voi havaita pelkkien opintojen avulla. Näkeminen tuli Arjunalle mahdolliseksi ainoastaan Krishnan rakkauden ja armon ansiosta. Arjunankin piti suorittaa oma osansa, sillä kyse on aina inhimillisten ponnistusten ja jumalallisen armon yhdistelmästä.

Todellinen sisäinen näkemys on aina peräisin ”toiselta puolelta”. Meillä on kuitenkin oma roolimme suoritettavana, että tarvittava vastaanottokyky muodostuisi yhteyden perustaksi. Albert Einstein totesi, ettei luovuus ollut lopulta kovan työn tulosta, vaan sattumaa – mutta sattuma näyttää kuitenkin suosivan hyvin valmistautunutta.

Sisäinen näkemys oli lähtöisin Krishnasta, Arjuna toimii siinä vastaanottajana. Krishna korostaa jälleen sitä, että ainoastaan täydellinen omistautuminen [bhakti] voi johtaa hänen tuntemukseensa. Tässä on henkisen maailman laki: ponnistelu, omistautuminen, antaumus ja kuuliaisuus kuuluvat vastaanottavan tahon velvoitteisiin – rakkaus, siunaus ja armo tulevat ylhäältä.

Arjuna on helpottunut, kun Krishna palaa aikaisempaan olemukseensa, ja hän itse omaan normaaliin tajunnan tilaansa. Tarkasti ottaen meidän ”normaali” tajunnan tilamme ei ole normaali – se on ainoastaan tavallinen. Tavallisen tietoisuuden sisältö koostuu omaan itseen liittyvistä asioista, mielen metelistä. Kaikenlaisten kokemusten muistot irrottavat meidät tilapäisesti niin sanotusta normaalista tilasta. Mystikot ja monet luovat persoonat voivat todistaa, että me emme kykene saamaan mitään impulssia todellisuudesta silloin, kun olemme pelkässä tavallisessa tajunnan tilassamme.

Krishna pysyy tietenkin aivan samassa ajattomassa, loistavassa olemuksessaan, mutta kun Arjunan näky on ohitse, ja hän palaa tavalliseen tietoisuuden tilaansa, Krishnakin ilmentyy taas hänen ajomiehensä ja opettajanaan.

ANTAUMUKSEN JA RAKKAUDEN JOOGA

PERSOONALLINEN JUMALA VAI PERSOONATON ABSOLUUTTI

Arjuna kysyi:

Kenellä on enemmän tietoa joogasta? Niilläkö, jotka etsivät sinua täysin kurinalaisesti, vai niillä, jotka etsivät ilmentymätöntä ja muuttumatonta? (12.1)

Siunattu vastasi:

Minä pidän joogassa pisimmälle ehtineinä niitä, jotka palvovat minua täysin kurinalaisina, mieli minuun keskittyneenä ja samalla korkeimman shraddhān [uskon, luottamuksen] tilassa. (12.2)

Myös sellaiset tulevat totisesti minun luokseni, jotka etsivät kaikki aistit halliten muuttumatonta, määrittämätöntä, ilmentymätöntä, kaiken kattavaa, käsittämätöntä, liikkumatonta, pysyvää ja korkeinta Itseä täysin puolueettomina ja kaikkien hyvinvointiin pyrkien. (12.3–4)

Ne, joiden tietoisuus suuntautuu ilmenemättömään, kohtaavat suurempia vaikeuksia, koska ruumistuneen olennon on todella vaikea saavuttaa ilmenemätöntä. Oi Pārtha, minä kuitenkin pian vapautan kuoleman meren vallasta sellaiset, jotka omistavat kaikki toimensa minulle ja palvovat minua horjumattoman kurinalaisesti ja kiinnittäen koko tietoisuutensa minuun. (12.5–7)

Ravindran kommentteja

Edelliseen lukuun verraten Arjunan kysymykset näyttäytyvät tässä varsin teoreettisilta. Joidenkin mielestä Bhagavad Gitan olisi pitänyt jopa päättyä 11. luvun jälkeen. Edellisen luvun lopussa Arjuna palasi takaisin tavallisen tietoisuutensa tilaan, joka on nyt uuden luvun alussa aktiivinen. Hän ihmettelee sitä, miten kukaan voi päästä hänen kokemansa kaltaiseen ihmeelliseen tilaan. Teoreettisesti suuntautuneille ihmisille korkein todellisuus merkitsee jotakin persoonatonta ja muuttumatonta – ei konkreettista.

Einsteinin mukaan pääasiallisen ristiriidan uskonnon ja tieteen välillä muodostaa käsitys persoonallisesta Jumalasta. Pyrkinessään eettistä hyvää kohden, tulee uskonnollisten opettajien luopua persoonallisen Jumalan ajatuksesta, joka on aikaisemmin toiminut pelon ja pappisvallan lähteenä. Heidän pitää työskennellä niin, että hyvä ja tosi pääsevät kehittymään ihmiskunnassa itsessään.

Arjuna kyselee sitä, pitääkö äärimmäistä lähestyä persoonallisena jumaluutena vai persoonattomana viisautena (intelligenssinä). Krishnan mukaan kumpikin tapa johtaa lopulta hänen luokseen. Tärkeintä on etsijän olemuksen laatu ja etsinnän intensiivisyys.

Vuoren huippu on kuitenkin näkymätön. Etsijä ei tiedä eikä voi edes tietää persoonattoman Brahmanin tai persoonallisesti ilmentyneen Krishnan todellista luontoa. On miltei sama, millaiset muodot tai vaikutelmat kannustavat etsijää pyrkimyksissään. Tämä on yksi syy siihen, että Intiasta löytyy niin paljon erilaisia kuvia Jumalasta. Yleisesti ymmärretään, että äärimmäistä todellisuutta ei voida vangita mihinkään aineelliseen tai käsitteelliseen muotoon. Krishna kuitenkin pitää hänen olemukseensa antautumisen tietä helpoimpana, koska ruumistuneen olennon on vaikeampaa yhdistää tietoisuutensa ilmentymättömyyseen. (12.5)

KRISHNA YLIMPÄNÄ TAVOITTEENA

Kiinnitä mielesi ja huomiosi ainoastaan minuun, niin tulet varmasti ja ikuisesti asustamaan minussa. (12.8)

Oi vallan voittaja, ellet kuitenkaan kykene keskittymään kiinteästi minuun, niin pyri minua kohden harjoittamalla jatkuvasti joogaa [abhyāsaa]. Ellet edisty joogassa, niin ota ylimmäksi tavoitteeksesi osallistuminen minun töihini. Suorita kaikki työsi minun vuokseni, niin saavutat totisesti täydellisyyden. Ellet kuitenkaan onnistu tässä, niin antaudu minulle ja luovu itsesi hilliten kaikista toimiesi hedelmistä [*karmaphalatyāgana*]. (12.9–11)

Pyhä tieto [jñāna] on parempaa kuin harjoitus [abhyāsa]. Meditaatio [dhyāna] on parempaa kuin tieto. Toiminnan hedelmistä luopuminen [*karmaphalatyāga*] on parempaa kuin meditaatio. Rauha seuraa välittömästi kaikesta luopumisesta. (12.12)

Sellainen seuraaja ja joogi on minulle rakas, jossa ei ole itsekeskeytystä tai itsekkyyttä ja joka on ystävällinen ja myötätuntoinen kaikkia kohtaan [karunā] eikä vihaa ketään. Tuska ja nautinto ovat hänelle yhdentekeviä. Hän on anteeksiantava, aina tyytyväinen, tyyni ja lujatahtoinen. Hänen mielensä ja huomionsa suuntautuvat ainoastaan minuun. (12.13–14)

Minulle on rakas sellainen, joka ei häiritse maailmaa eikä itse häiriinny siitä, vaan on vapaa nautinnoista ja harmeista, peloista ja levottomuuksista. (12.16)

Minulle on rakas sellainen täysin omistautunut ihminen, joka ei iloitsi eikä halveksi, ei halua eikä kadu – ja on lisäksi irrottautunut sekä hyvästä että pahasta. (12.17)

Minulle on rakas sellainen minulle antautunut, joka on puolueeton ystäviä ja vihollisia kohtaan eikä välitä kunniaa tai häpeästä, kuumasta tai kylmästä, nautinnosta tai tuskasta. Lisäksi hän on vapaa kaikista kiintymyksistä, pysyy tyynenä, lujana ja hiljaisena ylistysten ja häväistysten keskellä, on tyytyväinen kaikkeen eikä tarvitse itselleen omaa kotia [*aniketa*]. (12.18–19)

Erityisen rakkaita ovat minulle ne seuraajat, jotka ottavat minut korkeimmaksi tavoitteekseen suorittamalla täyden shraddhān [uskon, luottamuksen] tilassa tässä kuvattua ikuista dharmaa. (12.20)

Ravindran kommentteja

Tässä tuodaan asteittain esiin joogan harjoittaminen ja siihen liittyviä vaikeuksia. Ihannetilana olisi huomion täydellinen kiinnittäminen Krishnaan eli todellisuuteen, mutta jos se ei ole mahdollista, niin tulisi keskittyä jatkuvaan karma-joogan harjoittamiseen, *abhyāsaan* – läsnä olemiseen.

Sen edistämiseksi joogin pitäisi pyrkiä eroon minäkeskeisyydestään harjoittamalla vairagyaa. Krishnan sanoin: ”Kenestäkään ei tule joogia, ellei hän pääse eroon omasta tahdostaan [sankalpastasta].” Mikäli tämäkään ei onnistu, löytyy karma-joogasta toiminnan hedelmistä kieltäytymisen jooga.

Jakeessa (12.12) esitetään eräänlainen jooga-menetelmien hierarkia: jñāna on parempaa kuin abhyāsa, dhyana on jñanaakin parempaa ja toiminnan hedelmistä luopuminen ylittää dhyanankin. Tämä ei näyttäisi olevan linjassa sen Krishnan aikaisemman lausuman suhteen, jossa hän suosittelee karmaphalatyāgaa (hedelmistä luopumista) niille, jotka eivät onnistu meditaatiossa tai Krishnalle omistautumisessa. Kaikissa tapauksissa vaaditaan kuitenkin itsekyydestä vapautumista, myötätuntoa muita kohtaan sekä täydellistä omistautumista Krishnalle.

Krishna luettelee sitten lähes entiseen tapansa hänelle rakkaiden seuraajien ominaisuuksia. (12.15–20) Niistä ansaitsee huomion persoona, joka on päässyt irti sekä hyvästä että pahasta. (12.17) Tämä ei tarkoita mitään psykopaattista välinpitämättömyyttä. Länsimaaisessa ajattelussa tietoisuuden muutos käsitetään usein pahojen ajatusten vaihtamisena hyviin, mikä ei tietenkään ole huono asia. Tässä ei kuitenkaan ole kyse siitä, sillä vakavissa intialaisissa opetuksissa tavoitteena on koko tietoisuuden rakenteen vapautuminen mielen liikkeistä mielen hiljaisuuteen. Siinä ylitetään tavan-

omainen, polariteetteihin (kuten hyvään ja pahaan) nojaava tiedostamistapa.

Toisessa huomion arvoisessa lausumassa Krishna puhuu kodittomasta joogista. (12.19) Sanskritin koditonta merkitsevä käsite on *aniketa*. Meidän tulee kuitenkin aina varoa liian sananmukaisia tulkintoja. Krishna ei tässä puhu fyysisestä kodista, vaan psyykkisestä suojasta ja turvasta. Tässä ei ole olennaista se, onko joogilla koti tai ei – kyse on siitä, että todellisessa kiintymättömyydessä [vairāryassa] joogille on yhdentekevää se, mitä hän konkreettisesti omistaa.

Valaistuksensa hetkellä Buddha lausui: ”Oi rakentaja, nyt sinä olet näkyvissä. Koskaan et enää rakenna minulle kotia, sillä kaikki hirret ovat katkenneet. Minun mieleni on asettunut ikuiseseen, ja kaikki haluni ovat kadonneet.” (Dhammapada 154)

Bhaktin todellinen tarkoitus on hänen tahtonsa – ei omansa – täyttäminen. Kristus sanoi: ”Ei jokainen, joka sanoo minulle: ’Herra, Herra!’, pääse taivasten valtakuntaan, vaan se, joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon.” (Matt. 7:21)

On tärkeätä korostaa sitä, että Krishna puhuu buddhi-joogaa opettaessaan ensimmäiseksi karma- ja jñāna-joogasta. Mikä tahansa bhaktin, palveluksen tai omistautumisen muoto on vähäpätöistä, ellei se nojaudu tietoisuuteen omasta vastuusta [dharmasta] ja oikean toiminnan tunnistamisesta [yajña karmasta].

Krishna toteaa edellä: ”Erityisen rakkaita ovat minulle ne seuraajat, jotka ottavat minut korkeimmaksi tavoitteekseen suorittamalla täydellisen shraddhān [uskon, luottamuksen] tilassa tässä kuvattua ikuista dharmaa.” (12.20)

KENTÄN JA SEN TUNTIJAN EROTTAMISEN JOOGA

TUNNE MINUT KENTÄN TUNTIJANA KAIKILLA KENTILLÄ

Arjuna sanoi:

Oi Keshava, minä haluaisin tietää prakritista ja purushasta, kentästä ja sen tuntijasta sekä tiedosta ja tietämisen kohteesta. (13.0)¹⁵

Oi Bhārata, tunne minut kaikkien kenttien tuntijana. Minun näkökannaltani todellinen tieto on sekä kentän että sen tuntijan tuntemista. (13.2)

Kuulehan nyt, kun esitän lyhyesti, mikä on kenttä ja sen luonne, lähde ja muunnokset, sen tuntija ja voimat. Rishit ovat laulaneet siitä monin tavoin erityisin hymnein sekä Brahmania koskevin älyllisen menetelmin. (13.3–4)

Kenttää ja sen muunnoksia voidaan kuvata seuraavalla tavalla: siihen lukeutuu ilmentymätön, suuret elementit, aistit ja se yksi [manas, mieli], samoin tietoisuus [buddhi] ja minä-tekijä [ahamkāra, ego].

Lisäksi siihen kuuluvat viisi aistimuskohdetta, haluaminen ja ei-haluaminen, nautinto ja tuska, organismi, äly ja lujuus. (13.5–6)

Ravindran kommentteja

Arjuna haluaa oppia Krishnalta prakritista ja purushasta, *kentästä* ja *sen tuntijasta* sekä tiedosta ja tietämisen kohteesta. (13.0) Krishnan vastauksessa ruumis, kaikki aine, prakriti ja Krishnan alempi luonto kuvataan kenttänä, joiden tuntija on myös tämä kentän tuntija.

Kaikki tajuiset tietoisuudet ovat osa Krishnaa: ”Elävissä olennoissa minä olen tietoisuus [*chetanā*].” (10.22) Hän on meissä tietoisuus, viisaus, boddhi ja prajñā.

Krishna on aikaisemmin (7.4–5) todennut, että kaikki hänen kuvaamansa sisältyy hänen alempaan luontoonsa. Tässä luvussa hän kuitenkin korostaa itseään kentän tuntijana, mutta todellisuudessa hän on myös tuo kenttä. Hän sisältyy sekä karkeaan että hienoon, ilmentyneeseen että ilmentymättömään – ollen siten kaikkeus.

TIETÄJÄN JA TIEDETYN SAMUUS

Seuraavien asioiden kerrotaan olevan todellista tietoa, muiden asioiden tietämättömyyttä: ylpeyden ja teennäisyyden puuttuminen, väkivallattomuus, lujuus, itsekuri, opettajan palvelu, irrottautuminen aistikohteista, itsekkyyden puuttuminen, syntymisen ja kuoleman kipujen, korkean iän, sairauksien ja pahuuden sietäminen, samastumattomuus lapsiin, puolisoon tai kotiin, välinpitämättömyys kaikkia haluja ja haluamattomuuksia kohtaan, luja omistautuminen minulle yhdenytyneen joogan kautta, syrjäisissä paikoissa vierailu ja ihmisjoukkojen välttäminen, jatkuva tietoisuus itsestä sekä sisäinen näkemys asioiden ydinolemuksesta. (13.7–11)

Ravindran kommentteja

Klassisten määritelmien mukaan Krishna pitää todellisena tietona *teologista* tietämystä (jossa tosin tiedostaminen ja olemus ovat

yhtä) sekä samanaikaisesti *luonnontietoa* prakritin alueella, mikä sisältää fysiologisten tekijöiden lisäksi myös hienommat ilmiöt (joi-ta yleensä kutsutaan yliluonnollisiksi).

Todellinen tieto on siten samanaikaista purushan ja prakritin tie-dostamista. Krishna yhdistää tässä luettelossa todellisen tiedon ai-don tietäjän ominaisuuksiin. Ellemme muutu saamamme tiedon mukana, niin tiedosta muodostuu pelkkää tietämättömyyttä, sillä tiedon laatu ei ole erotettavissa tietäjän laadusta.

Voidaan todeta, että ihminen voi tuntea Brahmanin tai Krishnan ai-noastaan siinä määrin, missä hänen sisäinen tasonsa vastaa Brah-manian. Lopulta vain Itse voi tuntea Itsen.

Arjuna lausui: ”Oi korkein henki [purushottama], vain sinä tunnet Itsesi Itsessäsi.” (10.15)

TIETÄMISEN KOHDE ON SYDÄMESSÄ

Nyt minä kuvaan sinulle sitä ainoaa tiedon kohdetta, jonka tunteva saavuttaa ikuisen elämän. Se on korkein Brahman, jolla ei ole alkua ja joka ei ole oleva eikä ei-oleva. (13.12)

Sen kädet ja jalat, silmät, pää, kasvot ja korvat ovat kaikkialla univer-sumissa. Se sisältää kaiken ja on itsessään vailla aisteja, mutta hei-jastuu kaikkiin aisteihin ja niiden laatuihin. Se on itsessään kaikesta vapaa, mutta ylläpitää kaikkea. Sillä ei ole gunia, vaikka se nauttiikin niistä. Se on kaikkien olentojen sisässä ja ulkopuolella sekä muuttu-mattomana että muuttuvana. Tunnettavaksi se on liian hieno. Se si-jaitsee sekä kaukana että lähellä. (13.13–15)

Se on jakamaton, mutta silti jakautunut kaikkiin olentoihin. Se ylläpi-tää kaikkia olentoja ja on niiden tuhoaja ja myös luoja. Tämä on syytä tietää. Se on pimeyden takainen valojen valkeus, tieto ja tiedon koh-de, joka voidaan saavuttaa pyhän tiedon kautta. Se asustaa kaikkien sydämissä. (13.16–17)

Kenttä, tieto ja tiedostamisen kohde ovat näin tulleet lyhyesti selostetuiksi. Tämän tuntien minua seuraava saapuu minun olemukseni tilaan [madbhāvaan]. (13.18)

Sinun on syytä tietää, että sekä prakriti että purusha, luonto ja henki, ovat aluttomia ja että kaikki muunnokset ja gunat ovat peräisin prakritista. Prakritin sanotaan olevan syyn ja seurauksen sekä olemassa olevan tekijän tuntemuksen synnyttäjä. Purushan sanotaan olevan nautinnon ja tuskan kokemusten synnyttäjän. (13.19–20)

Luonnossa oleva henki nauttii luonnossa syntyvistä gunista, joihin kiinnittyminen johtaa sen syntymiseen hyviin tai pahoihin kohtuihin. Kehossa olevaa korkeinta henkeä [*purusha parah*] kutsutaan todistajaksi, pyhittäjäksi, säilyttäjäksi, nauttijaksi, kaikki-voimaiseksi herraksi ja korkeimmaksi Itseksi. Sellainen, joka missä tilassa tahansa tällä tavoin tuntee purushan ja prakritin kaikkine ominaisuuksineen, ei enää synny uudelleen. (13.21–23)

Ravindran kommentteja

Kun Krishnan seuraaja tuntee kentän eli tietoisuuden kohteen sekä Krishnan kuvaaman olennaisimman tiedon, hän saapuu tämän olemuksen tilaan, madbhāvaan (13.8). Krishnan alempi jakorkeampi luonto ovat molemmat aluttomia ja loputtomia. Gunien ja niiden muunnosten, kausaalisuuden ja itsensä tekijäksi tuntemisen alkuperä on prakritissa. Tässä tehdään ero yksilöllisen, guniin kiinnittyvän hengen, ja todellisen persoonaan liittyvän, kiinnittymättömän ja puolueettoman hengen (*purusha parah*) välille (13.22). Tämä perustuu ikivanhaan ajatukseen jīvātmasta ja paramātmasta, yksilöllisestä ja universaalista suuresta Itsestä.

Osa ihmisen olemuksesta on kiinnittynyt ajallisuuteen ja kausaalisuuteen. Se käy läpi toistuvia inkarnaatioita karman lain mukaan. Toinen osa on ikuinen todistaja, johon eivät vaikuta mitkään voimat ja ajalliset tekijät. Krishna ei neuvo hylkäämään prakritia, vaan korostaa sen ja purushan tuntemisen tärkeyttä.

KORKEIN KAIKISSA OLEVAISISSA

Jotkut voivat meditaatiossa havaita Itsen kautta Itsen Itsessä, toiset taas kurinalaisen erotuskyvyn [sāṅkhyān] avulla, jotkut muut ihmiset toiminnan joogan kautta. On olemassa sellaisia, joilla ei ole tätä tietoisuutta, mutta he ovat kuulleet siitä toisilta ja alkaneet sitten itse etsiä. Hekin voittavat kuoleman omistautuessaan kuulemaansa. (13.24–25)

Oi Bhāratoiden härkä, sinun tulee tietää, että kaikki syntynyt, on se liikkuvaa tai liikkumatonta, on peräisin kentän ja sen tuntijan ykseydestä. (13.26)

Korkein herra asustaa yhtäläisesti kaikissa olevaisissa eikä häviä niiden häviämisen myötä. Tämän näkevä näkee oikein. Sellainen, joka näkee herran läsnäolon yhtäläisesti kaikessa, ei vahingoita itsen kautta Itseä, vaan pääsee korkeimpaan tavoitteeseen. (13.27–28)

Sellainen, joka näkee kaiken toiminnan prakritin aiheuttamana niin, ettei Itse ole siinä tekijänä, näkee oikein. (13.29)

Sellainen oivaltaa Brahmanin, joka havaitsee olemuksen eri tasojen olevan siinä yhdessä, joka on levittäytynyt siitä yhdestä. (13.30)

Oi Kuntin poika, häviämätön ja korkein Itse on aluton ja ominaisuuksista [guṇista] vapaa. Se ei toimi, eikä siihen voi vaikuttaa, vaikka se asustaa kehossa. Se on koko kehossa asustava Itse, johon ei voi vaikuttaa, koska se jaloudessaan kattaa kaiken. (13.31–32)

Oi Bhārata, samoin kuin aurinko valaisee koko maailman, niin myös kentän herra valaisee koko kentän. He, jotka havaitsevat pyhän tiedon silmän kautta eron kentän ja sen tuntijan välillä, tietävät myös sen, miten olennot vapautuvat prakritista ja saapuvat korkeimman piiriin. (13.33–34)

Ravindran kommentteja

Tässäkin tuodaan esiin useita joogan tapoja lähestyä Krishnaa. Krishna on kaikessa. Neljännessä luvussa siteerattiin *Sāṅkhyakārikān* sanoja: ”Prakriti ilman purushaa on sokea, mutta purusha ilman prakritia on halvaantunut.” Kaikessa on eritasoista tietoisuutta ja myös pyhyyttä, sillä Krishna asustaa kaikessa. Kaikista elävistä huolehtiminen juontuu siitä, että hän, joka näkee herran yhtäläisesti joka paikassa, ei tuota itsen kautta vahinkoa Itselle. (13.28)

Näkijä tietää, että kaikki toiminta tapahtuu prakritissa olevien gunien kautta, niin että todellinen Itse toimii vain todistajana. Kaikki olevaisuuden asteet ovat peräisin yhdestä. Brahman on kaikessa ja kaikkeus. Korkein Brahman asustaa kehossa, mutta kehon toiminnot eivät vaikuta siihen mitään.

Ruumiissa asustava häviämätön korkein Itse ei kuitenkaan ole lähtöisin ruumiista, vaan on joka paikassa valaisten koko kentän. (13.31–33) Purushan (hengen) tulo kehoon tekee meidät eläviksi eli yksilöllistyneeksi prakritiksi. Prakritin eri ominaisuudet, gunat (sättva, rājas tai tāmas) värittävät kaikkia meidän toimintojamme.

KOLMEN GUNAN JOOGA

RUUMIISSA ASUVA

Siunattu lausui:

Minä selitän sinulle taas ylivertaista tietoa ja kaikista tieteistä korkeinta. Sen tunteneet tietäjät ovat kohonneet korkeimpaan täydellisyyteen. He, jotka ovat turvautuneet tähän pyhään tietoon ja tulleet samaksi luonnoksi minun kanssani, eivät synny luomakuntaan uudelleen, eikä pralaya (universaalinen hajoaminen) enää vaikuta heihin. (14.1–2)

Minun kohtuni on ääretön Brahman. Oi Bhārata, minä heitän siihen siemenen ja saan aikaan olentojen syntymän. Oi Kuntin poika, mitä tahansa syntyikin kaikista kohduista, on se peräisin suuren Brahmanin kohdusta – ja minä olen siemenen kylvänyt Isä. (14.3–4)

Oi voimakas-aseinen, prakritista syntyneet kolme gunaa: sättva, rājas ja tāmas sitovat häviämättömän asukin ruumiiseen. (14.5)

Sättva on niistä luontonsa puhtauden johdosta valaistuksen ja hyvinvoinnin antaja. Oi mieletön, se luo sidoksia onneen ja tietämiseen. Rājaksen luontoon kuuluu intohimo, joka syntyy kaipauksesta ja kiinnostuksista. Oi Kuntin poika, se sitoo ruumistuneen olennon toimintaan. Tāmas on syntyisin tietämättömyydestä. Se on kaikkien ruumistuneiden olentojen harhaan johtaja. Oi Bhārata, se sitoo kieltäytymiseen, laiskuuteen ja unisuuteen. (14.6–8)

Oi Bhārata, sättva kiinnittää ihmisen onnellisuuteen, rājas toimintaan ja tāmas kiinnittää väärän tiedon takia kieltäytymiseen. Oi Bhārata, joissakin tapauksissa sättva on johtava tekijä, mikäli se on voittanut

rājaksen ja tāmaksen. Toisilla taas rājas on johtava, kun se on voittanut sättnan ja tāmaksen. Kolmannessa tapauksessa tāmas on vallitseva voitettuaan sättnan ja rājaksen. (14.9–10)

Ravindran kommentteja

Brahma kuvataan kohduksi, johon Krishna laskee ne siemenensä, joista muodostuu luomakunta. On tärkeä huomata, että ainoastaan itsessään Krishnan kaltaisen luonnon oivaltavat voivat tulla hänen luokseen.

Kaikki oppiminen ja henkinen avartuminen tapahtuvat spiraalimaisesti. Meistä ei heti tule Krishnan kaltaisia, meissä on vain vetovoima, joka panee meidät suorittamaan tarpeellista joogaa. Sen avulla saatamme vähän kerralla lähestyä Krishnan luontoa ottamalla suoritettaviksemme yhä vaativampia toimia.

Krishna kuvaa kolmea gunaa, joilla häviämätön on kiinnittynyt kehoon. Meidän on tarpeen ymmärtää prakritin voimia, koska ruumista tarvitaan todellisuuden oivaltamiseen.

Krishna on sanonut, että jooga tarkoittaa sidosten katkomista kärsimysten suhteen. (6.23) Tähän voidaan lisätä, että se vaatii myös onneen kiinnittymisen loppumista. Tosiasiassa jooga merkitsee irtautumista kaikista kiinnnekohdista – mikäli haluamme päästä täydellisen vapauden tilaan.

Krishna suosittelee kiinnittymättömyyttä tietoon, mikä ei tietenkään tarkoita tietämättömyyttä. Liiallinen keskittyminen tietoihin saattaa kuitenkin estää meiltä pääsyn suuren mysteerin eli Brahmanin piiriin, koska sellainen on kaiken tavanomaisen tietämisen yläpuolella.

Tiedetystä vapautuminen merkitsee vapautumista menneestä. Tieteelliset mysteerit ovat erilaisia kuin henkiset. Edellisistä on mahdollista saada selkoa – jälkimmäisiä ei voida edes periaatteessa ratkaista, koska ne edellyttävät täydellistä muutosta koko olemuksessa. Meidän tajuntamme pitää siirtyä aivan toiselle tasolle, mikä ei kuitenkaan ratkaise mysteeriä siinä mielessä, että voisimme selos-

taa sen jollekin toiselle. Itsellemme se voi kuitenkin avautua, jolloin se ei enää ole pelottava tai kiellettävissä, vaan muuttuu juhlinnan lähteeksi. Muusikko juhlii mysteeriä Bachin tavoin sävellystensä kautta. Tiedemies tekee mysteeristä Einsteinin tapaan omia havaintojaan vakuuttuneena siitä, ettei kaikkein suurinta mysteeriä voida ratkaista.

Tuomaan evankeliumista löytyy Jeesuksen sanoma mysteerin etsimisestä ja löytämisestä: ”Tosiasiassa (taivasten) valtakunta on sekä teidän sisällänne että teidän ulkopuolellanne. Kun opitte tuntemaan itsenne, silloin teidät tunnetaan, ja ymmärrätte olevanne elävän Isän lapsia. Mutta jos te ette opi tuntemaan itseänne, te elätte köyhydessä ja olette köyhyys (Tuom. ev. 3). Älköön etsijä lakatko etsimästä, ennen kuin hän löytää. Kun hän löytää, hän järkyttyy, ja järkyttyytään hän ihmettelee. Lopuksi hän hallitsee kaikkea.” (Tuom.ev. 2)

Krishna on korkeimpana henkenä tietämättömyyden pilven toisella puolella. Häntä ei voida lähestyä muuta kuin rakkauden kautta, joka edellyttää täydellistä omistautumista.

Pyhän tiedon valon loistaminen ruumiin kaikista ovista on lisääntyneen sättvän ansiota. Oi Bhāratoista suurin, rājas on lisääntymässä silloin kun ahneus, levottomuus, ulkoinen toiminta ja halu ovat pinnalla. Kun taas tāmas on kasvussa, seurauksena ovat epämääräisyys, hitaus, kieltäytyminen ja harhat. (14.11–13)

Mikäli sättvä on kuoleman hetkellä vallitsevassa asemassa, astuu ihminen suurten tietäjien tahrattomaan maailmaan. Jos taas rājas on päällimmäisenä, ihminen syntyy toimintaan sitoutuvien keskuuteen. Kuoleman tapahtuessa tämän vaikutuksen alaiselle, hän syntyy tietämättömän kohtuun. (14.14–15)

Sanotaan, että oikein suoritetun toiminnan hedelmä on puhtaus ja sättvisuus, rājaksen hedelmä (seuraus) on suru ja tämän tietämättömyys. Pyhä tieto syntyy sättvästä, ahneus rājaksesta, kieltäytyminen, harhanomaisuus ja tietämättömyys ovat syntyisin tämaksesta.

Sättvan piirissä olevat nousevat ylöspäin, rājaksen piirissä olevat pysyvät paikoillaan ja tāmaksen, alimman gunan piirissä olevat vaipuvat alaspäin. (14.16–19)

Sellainen saavuttaa minun olemukseni tason [madbhāvan], joka näkee, että vain gunat ovat tekijöitä ja tuntee olevansa niiden yläpuolella. (14.19)

Silloin kun ruumiissa oleva ylittää kolme gunaa, joista kaikki kehot ovat rakentuneet, hän vapautuu sekä syntymästä että kuolemasta, samoin vanhuudesta ja kärsimyksistä. Hän saa nauttia ikuisesta elämästä. (14.20)

Ravindran kommentteja

Sättvisuuden lisääntyminen näkyy jñānan valon loisteena ihmisen kehossa. Rājas johtaa ahneuteen ja levottomuuteen, tāmas aiheuttaa hidastumista ja harhojen valtaan joutumista. Krishna panee paljon painoa kuolinhetkellä vallitsevana olevaan ominaisuuteen, gunaan, jonka lujittamiseksi ihmisen on kuitenkin pitänyt tehdä jotakin jo edeltäneen elämänsä aikana.

PONNISTELE MINUA KOHDEN

Arjuna lausui:

Oi herra, millaisista merkeistä voidaan havaita gunien yläpuolelle kohonnut persoona? Miten hän käyttäytyy? Miten ihminen pääsee kolmen gunan yläpuolelle? (14.21)

Siunattu vastasi:

Oi Pāndava, sellainen ei joudu niiden vaikutuksen alaiseksi, joka ei välitä valaistumisesta, toiminnasta tai harhoista niiden ilmentyessä. Lisäksi hän ei kaipaa niitä niiden loputtua, vaan pysyy mukana samastumatta, sivussa seisten ja liikkumatta silloin, kun gunat ovat aktiivisia. (14.22–23)

Sellaisen ihmisen sanotaan olevan gunien yläpuolella, jota mikään ei häiritse, koska hän on juurtunut Itseen ja pitää onnea ja kärsimystä samanarvoisina. Hän arvostaa yhtä paljon kultaa kuin multaa ja kiviä. Hänelle miellyttävä ja epämiellyttävä ovat yhtä ja samaa – samoin ylistys ja tuomitseminen, kunnia ja loukkaus. Sellaiselle myös ystävät ja viholliset ovat samanarvoisia, ja lisäksi hän on hylännyt oman tahtonsa. (14.24–25)

Sellainen, joka pyrkii minua kohden horjumattoman rakkauden joogan avulla, ohittaa gunat ja valmistautuu kohtaamaan Brahmanin. Minä olen Brahmanin perusta, muuttumaton, kuolematon, ikuisen dharman juuri sekä loputon autuus. (14.26–27)

Ravindran kommentteja

Arjuna kyselee tässä gunien yläpuolelle päässeestä henkilöstä. Aikaisemmin hän halusi tietää samādhissa olevasta viisaasta persoonasta. (2.54) Krishna toistaa aikaisemman lausumansa lisäten siihen, että sellainen ihminen on sekä valaistumisen että harhojen yläpuolella ja hyväksyy kaiken tulevan sellaisenaan. Tällainen joogi osallistuu kyllä toimintaan, mutta ei samastu siihen eikä kiinnity sen hedelmiin.

Toimivana oleminen ilman samastumista ilmaistaan sanskritissa *udāsīnavad āsina*, joka sananmukaisesti tarkoittaa ”istua sisällä istuen ulkona”.

KORKEIMMAN HENGEN JOOGA

JOOGIT NÄKEVÄT HÄNEN ASUVAN HEISSÄ ITSESSÄÄN

Siunattu lausui:

Ashvattha-puun sanotaan olevan häviämätön. Sen juuret ovat ylhäällä ja oksat alhaalla. Sen lehdet ovat hymnejä, ja sen tuntijaa kutsutaan vedan tuntijaksi. Tämän puun oksat kasvavat gunien vaikutuksesta sekä alas- että ylöspäin. Sen lehdet muodostuvat aistiobjekteista ja juuret ulottuvat alas maailmaan. Ne sitovat ihmiset karman piiriin. (15.1–2)

Puun muotoa, alkua, loppua tai perustaa ei voida täällä ymmärtää. Sitten kun ihminen on kaatanut kiinnittymättömyyden voimakkaalla miekalla lujaan juurtuneen ashvattha-puun, hänen tulee etsiä tiilaan, josta ei enää ole paluuta.

Minä panen turvani ainoastaan alkuperäiseen olemukseen, josta kaikki alkuperäinen energia on lähtöisin. (15.3–4)

Sellaiset viisaat etenevät ikuista tilaa kohden, jotka ovat vapautuneet ylpeydestä ja harhoista, voittaneet itsekkäät halunsa, vapautuneet onnen ja surun kaksinaisuudesta ja pysyvät aina hengen yhteydessä. Minun korkein asumukseni on sellainen, jossa aurinko, kuu tai tuli eivät loista. Sinne päätyneet eivät enää palaa. (15.5–6)

Ravindran kommentteja

Elämänpuuta kutsutaan tässä ashvattha- eli viikunapuuksi. Sen juuret ovat ylhäällä Brahmanissa ja oksat alhaalla prakritissa. Puun oksat levittäytyvät sekä ylös- että alaspäin, joka tarkoittaa sitä, että ilmennyt maailma on riippuvainen ilmenemättömästä. Puu kuvaa prakritissa tapahtuvaa keskipakoista, luovaa liikuntaa.

Krishna kehottaa meitä kaatamaan tämän puun ja siirtymään nivritin keskihakuiseen toimintaan, jossa turvaa haetaan vain kaiken ilmenneen perustana olevasta alkuperäisestä olemuksesta.

Monissa perinteisissä hindulaisissa opetuksissa pidetään koko olemassaoloa jonkinlaisena kirouksena. Krishnan tässä esittämä näkemys ei kuitenkaan tue kyseistä tulkintaa. Kaikki ihmisen toiminnot – myös henkiset harjoitukset – tapahtuvat prakritin puitteissa. Sanotaan, että jopa deevojen pitää inkarnoitua ihmisiksi voidakseen osallistua sellaiseen toimintaan, joka johtaa vapautumiseen, Brahman tai Krishnan luokse. Tätä tilaa ei voida kuvata – eikä siitä enää ole paluuta. Kristus totesi tästä, että minun valtakuntani ei ole tästä maailmasta (Joh. 18:36).

Minun ikuisesta puolestani muodostuvat kaikki jivojen maailman jivat, jotka toimivat prakritin piirissä viiden aistin sekä myös kuudennen eli järjen [manaksen] kautta. (15.7)

Kun herra ottaa itselleen tai hylkää ruumiin, hän jatkaa niiden ottamista itseensä tuulen tapaan, joka ottaa mukaansa erilaisia tuoksujia niiden lähteistä. Hän nauttii aistiobjekteista pysyen kuitenkin korvan, silmän, kosketuksen, maun, hajun ja myös järjen yläpuolella. (15.8–9)

Harhautuneet ihmiset eivät havaitse hänen kulkuaan, viipymistään tai gunista nauttimistaan. Sellaiset, joilla on pyhää tietoa [*jñāna chakshua*], voivat havaita hänet. Ponnistelevat joogit näkevät hänen asustavan heissä itsessään, mutta tietämättömät ja itsessään epätäydelliset eivät pyrkiessäänkään voi nähdä häntä. (15.10–11)

Ravindran kommentteja

Tässä korostetaan ihmisen henkisen ja gunien johtaman aineellisen luonnon erilaisuutta. Henkistä luontoa nimitetään *jīvātmäksi* eli yksilölliseksi henkiseksi luonnoksi erotuksena universaalista hengestä, paramātmästä.

Ikuisen purushan (hengen) ja prakritin (aineen) keskellä on välittävä taso, jota nimitetään jīvaksi. Se on lähellä Plotinuksen kaksitahtoista psyykeä, joka voi suuntautua joko aineeseen tai henkeen.

Kun ymmärretään, että sielu pukeutuu ruumiiseen, löydetään yksilön henkiselle kehitykselle oikea näkökulma. Henkisen tekijän läsnäolo elävöittää kehon, sen poistuminen johtaa kehon kuolemaan, mikä tulee ilmi hengityksen loppumisena.

Universumin suunnattomuuden tarkastelun ja siinä toimivien hienojen lainalaisuuksien ajattelun uskoisi johtavan päätelmiin, että me emme voisi edes olla täällä, ellei kaiken taustalla toimisi paljon hienompia ja tietoisempia energioita kuin mitä me tunnemme. Tämä saattaa johtaa meidät kysymään: ”Miksi me olemme täällä, miksi universumi on nähnyt vaivaa saattamalla meidät aineelliseen muotoon?”

MINÄ ASUSTAN KAIKKIEN SYDÄMISSÄ

Huomatkaa, että auringosta maailmaa valaiseva valo, samoin kuun ja tulen valot ovat peräisin minusta. (15.12)

Minä tulen maailmaan ja varustan olennot omalla energiallani. Minusta tulee elämän mahlaa täynnä oleva soma, joka ravitsee kaikkia kasveja. Minusta tulee elämän liekki, joka astuu elävien olentojen kehoihin yhdistyen ulos- ja sisäänhengitykseen. Minä käytän neljänlaista ravintoa. (15.13–14)

Minä asustan kaikissa sydämissä. Muisti ja pyhä tieto ovat kotoisin minusta, samoin kuin väittelyt. Minä olen totisesti se, jonka kaikki

vedat tuntevat. Minä olen vedojen tuntija ja koko vedāntan laatija. (15.15)

Tässä maailmassa on kaksi henkeä [*purushaa*], muuttuva ja muuttumaton. Edellinen kattaa kaiken olemassa olevan, muuttumatonta kutsutaan häviämättömäksi. On olemassa myös toinen, korkein henki [*uttama purusha*], jota nimitetään korkeimmaksi Itseksi. Se tulee kolmeen maailmaan ja ylläpitää niitä häviämättömänä herrana. Minä olen muuttumattoman tuolla puolen, suurempi ja korkeampi kuin muuttumaton. Tästä syystä minut julistetaan maailmassa ja vedoissa purushottamaksi, kaikkein korkeimmaksi hengeksi. (15.16–18)

Oi Bhārata, sellaiset, jotka ovat vapautuneet harhoista ja tietävät kaiken, tunnistavat minut purushottamaksi. He palvovat minua koko olemuksellaan. Oi virheetön, tässä olen kertonut suurimman osan mysteeriopetuksista [*shāstrasta*]. Oi Bhārata, sen tuntevista tulee viisaita, jotka suorittavat kaikki velvollisuutensa. (15.19–20)

Ravindran kommentteja

Krishna muistuttaa meitä siitä, etteivät aurinko ja kuu loista omilla energioilla – ne vain välittävät Krishnan valoa. Hänen energiansa ravitsee elinvoimana [*prānana*] kaikkia olentoja saaden ne hengittämään. Hengityksessä on mysteeri: hengittääkö minun organismini vai hengittääkö sitä jokin muu?

Krishna toteaa yhä uudelleen asustavansa kaikkien sydämissä. (15.15) Tuo meissä asustava todellisuus on juuri sitä, mitä kohden vedat pyrkivät meitä opastamaan.

Mitä esoteerisimpien opetusten ohessa Krishna muistuttaa meitä velvollisuuksien suorittamisesta. Arjunan asiana oli nyt taistelemisen dharman, oikeuden, lain ja järjestyksen säilyttämiseksi. Hänen ei saanut välttää taistelua hämmennyksensä ja itsesäälinä perusteella. Meidän jokaisen on syytä kysyä itseltämme: ”Mikä on minun dharmani, velvollisuuteni oikean järjestyksen ylläpidossa? Miksi olen tässä kehossa, tällä planeetalla ja juuri nyt?”

VAPAUTTAVIEN JA SITOVIER ASIOIDEN TOISISTAAN EROTTAMISEN JOOGA

SELLAINEN PAHUUS INHOTTA MINUA, JOKA ASUSTAA HEIDÄN OMISSA KEHOISSAAN

Siunattu lausui:

Oi Bhārata, jumalalliseen [daivinen] luontoon syntyneen lahjoja ovat: pelottomuus, puhtaus, lujuus joogassa ja pyhässä tiedossa, hyväntekeväisyys, itsekuri, yajña, itsetutkiskelu, ponnistelu, suoraviivaisuus, väkivallattomuus, totuudellisuus, vihattomuus, luopuminen, rauhallisuus, vikojen etsinnästä pidättyminen, myötätunto [dayā] kaikkia olentoja kohtaan, ahneuden puuttuminen, lempeys, vaatimattomuus, tasapainoisuus, elinvoimaisuus ja itseluottamus. (16.1–3.

Oi Pārtha, demoniseen [āsurinen] luontoon syntyneen lahjoja ovat: teennäisyys, ylimielisyys, itsekeskeisyys, viha, kovuus ja tietämättömyys. (16.4)

Daivisten lahjojen sanotaan johtavan vapautumista, āsuristen lahjojen kiinnittymistä kohden. Oi Pāndava, älä murehdi, sillä sinä olet syntynyt daivisen luonnon lahjoin varustettuna. (16.5)

Maailmassa on kahdenlaisia olentoja, daivisia ja āsurisia. Daivisista on jo puhuttu paljon. Oi Pārtha, kuule nyt mitä kerron āsurisista. Sellaiset ihmiset eivät osaa päätellä, milloin tulee toimia ja milloin jättää toimimatta. Heissä ei ole puhtautta, oikeaa käyttäytymistä saati totuudellisuutta. Heidän mielestään maailmassa ei ole Jumalaa, totuutta, perustusta, vastavuoroisuutta, vaan se muodostuu pelkästään haluista. Tällaisia näkemyksiä omaavat ihmiset suorittavat pahoja te-

koja eivätkä ole kovin älykkäitä. He ovat maailman vihamiehiä ja toimivat tuhotakseen sitä. He toimivat harhan ja väärien ajatusten vallassa kyltymättömine haluineen, epäpuhtaine ratkaisuineen, itsekeskeisyydessään, teennäisyydessään ja ylpeydessään. (16.6–10)

Halujen tyydyttäminen on heille se päällimmäinen asia, josta he ovat täysin varmoja. He ovat lukemattomien huolien uhreja, mikä johtaa vain kuolemaan. Satojen toiveiden sitomina he pyrkivät valtaviin rikkauksiin tyydyttääkseen halujaan väärin keinoin. (16.11–12)

Tietämättömyyden harhoissa he sanovat: ”Tänään olen voittanut itselleni tämän halujen kohteen, huomenna saan taas toisen. Tänään minulla on paljon valtaa, huomenna vielä enemmän. Minä olen surmannut tämän vihollisen, huomenna tapan loputkin. Minä olen herra ja onnekas nautiskelija, täynnä voimaa ja onnea. Minä olen varakas ja ylhäinen syntyperältäni, kukapa olisi minun vertaiseni? Minä suoritan uhreja, annan almuja ja nautiskelen.” (16.13–15)

He vaipuvat hullujen helvettiin kuvitelmiensa villitsemänä, harhojen vallassa ja halujensa tyydyttämisen vankeina. Turhamaisuuksissaan he suorittavat uhrinsa väärin ja vain nimellisesti, koska he ovat itsekeskeisiä, ylimielisiä, rikkauksien ja kunnian myrkyttämiä. (16.16–17)

Minua inhottaa asustaminen näiden ilkeiden ihmisten kehoissa [deha] (kuten muidenkin kehoissa), koska he ovat taipuvaisia itsekkyyteen, voimankäyttöön, loukkauksiin, himoihin ja vihaan. Minä heitän nämä julmat vihaaja ja ihmiskunnan pahimmat jälleensyntymien kierteseen ja alas āsurisiin kohtuihin. Oi Kuntin poika, āsurisiin kohtuihin syntymä syntymän jälkeen heitettyinä he eivät saavuta minua, vaan vaipuvat yhä syvemmälle aina alimpaan tilaan saakka. (16.18–29)

Ravindran kommentteja

Aikaisemmin Krishna oli puhunut prakritista hänen alempana ja henkisestä tasosta ylempänä luontonaan. Tässä näihin kumpaankin viitataan prakritin ilmennyksinä. Toista kutsutaan daiviseksi,

jumalalliseksi tai enkelimäiseksi, toista taas āsuriseksi, demoniseksi tai paholaismaiseksi.

Gitan opetuksissa välivallattomuus [ahimsā] ei ilmene toiminnassa, vaan toimijoiden asenteissa. Krishna toteaa myöhemmin: ”Minä-tuntemuksesta vapautunut, tietoisuudessaan [buddhissa] eheyty-nyt tekijä ei edes surmatessaan näitä ihmisiä surmaa ketään eikä kiinnity mihinkään.” (18.17) Tällainen opetus voidaan asiayhteydestään irrotettuna helposti ymmärtää väärin, mikäli sen tarkastelijan olemuksessa ei ole tapahtunut riittävää muutosta. Gitan ja muidenkin uskontojen ja kirjoitusten ylevät esoteeriset opetukset voivat vihkimättömien ja muuttumattomien ihmisten käsissä olla vaarallisia.

Krishnan kuvaus āsurisen luonteen omaavista näyttää suuresti yleiskuvalta ihmiskunnasta, joka elää pelon, kunnianhimon ja itsekeskeisyyden vallassa etsimättä mitään todellista. Krishnan opetukseen tutustuessamme meidän on syytä tarkastella omaa elämäämme havaitaksemme siinä mahdollisia āsurisia piirteitä.

Buddhan mukaan me voimme tästä kehosta löytää kaikki deevat (jumalat) ja āsurat (demonit). Miten meidän sitten tulisi hahmottaa itsellemme näitä eri taipumuksia, jotka johtavat joko vapautukseen tai kiinnikkeisiin? Puolueeton ja syvä itsensä tarkkailu muuttaa omantunnon laatua ja herättää samalla kaipauksen totuutta kohden.

Krishna vakuuttaa nyt Arjunalle, että tämä on syntynyt daiviseen luontoon. Mahābhāratan kuvauksen nojalla ei käy ilmi, että Arjuna olisi vapautunut itsekeskeisyydestä, ylimielisyydestä tai muista āsurisista piirteistä. Toisaalta Arjuna ei kuitenkaan edes alistuisi Krishnan opetukseen, ellei hänessä jo olisi syvään juurtuneita daivisia ominaisuuksia.

HELVETIN OVET

On olemassa kolme helvetillistä, itselle vahingollista ovea: viha [*krodha*], ahneus [*lobha*] ja itsekkäät halut [*kāma*]. Tästä syystä ihmisen tulisi hylätä kaikki kolme. Oi Kuntin poika, näistä pimeyden ovista vapautunut tekee sitä, mikä on hyväksi sielulle. Siten hän siirtyy korkeimmalle tasolle. (16.21–22)

Kukaan sellainen ei saavuta täydellisyyttä, onnea ja korkeinta tilaa, joka ohittaa nämä opetukset [*shāstran*] ja seuraa halujensa kutsua. Salli siis opetuksen olla johtajasi siinä, että osaat päättää, mitä sinun tulee tehdä ja mitä jättää tekemättä. Sinun tulisi osallistua tämän maailman toimiin tietoisena näistä opetuksista. (16.23–24)

Ravindran kommentteja

Krishna kuvailee tässä helvetin oviksi vihan, ahneuden ja itsekkäät halut. Aikaisemmin hän oli sanonut, että halu ja suuttumus panevat ihmisen toimimaan väärin ja vasten omaa tahtoaan. Krishna neuvo Arjunaa ottamaan huomioon hänen opetuksensa (*shāstran*) päätellessään, miten on syytä toimia.

Shāstra ymmärretään usein pyhiksi teksteiksi, mutta Krishnan käyttämänä se ei tarkoita niitä, vaan liittyy ainoastaan hänen opetuksiinsa. Krishnan mukaan sananmukaisesti kirjoituksiin nojaavat jäävät kolmen gunan piiriin, joiden hedelmänä on jälleensyntyminen.

Krishna korostaa alinomaa, että hän asustaa ihmisten sydämissä ja kehoissa – ei kirjoituksissa ja temppeleissä. Tärkein keino hänen etsinnässään on hänen opettamansa buddhi-jooga. Muut joogan lajit ovat lähinnä sen osa-alueita. Krishnan opetuksen ja buddhi-joogan harjoittamisen painopiste on joskus karma-joogassa, toisinaan jñāna-joogassa, joskus taas dhyāna- tai bhakti-joogassa. Tärkeätä on ainoastaan se, että toiminta johtaa pyrkijää lähemmäksi Krishnan olemusta, madbhāva.

SHRADDHĀN KOLMEN TASON JOOGA

SHRADDHĀN TASOT

Arjuna kysyi:

Oi Krishna, jos ihmiset suorittavat yajñaa shraddhāssa [uskoen, luottaen], mutta hylkäävät opetuksen [shāstran] seuraamisen, niin mitä tästä seuraa heille: sättvää, rājasta vai tāmasta? (17.1)

Siunattu vastaa:

Ruumistuneiden olentojen shraddhāa on heidän sisäsyntyisessä luonnossaan kolmenlaista: sättvista, rājasista ja tāmasista. Oi Bhārata, tässä niistä lisää. Jokaisen shraddhā on hänen ydinolemuksensa mukainen – persoona on muodostunut juuri siitä. Millainen shraddhā, sellainen persoona. Sättviset persoonat kutsuvat yajñassa deevoja, rājasiset yakshoja ja rākshoja, tāmasiset elementaali-henkien joukkoja. (17.2–4)

Sellaisen persoonat ovat epäherkkiä, jotka tekevät opetuksista välittämättä väkivaltaisia tekoja teennäisyyden ja itsekkyyden vallassa, itsekkäiden halujen ja ehdollistumien johtamina. He kiduttavat sekä ruumiissa olevien elementtien yhdistelmiä että minua, joka asustan kehossa [sharīrasthassa]. Heidän toimiaan on syytä pitää demonisina. (17.5–6)

Ravindran kommentteja

Arjunan kysymys on varsin maanläheinen. Esillä olevat käsitteet kaipaavat kuitenkin hieman lisätarkennusta.

Yajña käännetään lähes aina uhriksi. Se ei ole sopiva käänнос, sillä kyse ei ole pelkästä rituaalista, vaan ennen muuta sisäisestä toiminnasta, joka ei edellytä ulkoisia inhimillisiä pappeja. *Yajña* edellyttää inhimillisen olemuksen ja deevan – meissä olevan hienomman energian – välistä vuorovaikutusta, jossa olennaista on tavanomaiseen itseensä sidostumisen ja samastumisen asettaminen uhriksi. Kaikki muunlainen toiminta johtaa yleensä sidostumiin [karma-bandhanaan].

Shāstra viittaa tässä nimenomaan Krishnan opetukseen eikä vain perinteisiin puhdasoppisiin kirjoituksiin.

Shraddhā käännetään yleensä uskoksi, mutta se tarkoittaa myös luottamusta tai kunnioitusta. *Usko*-sanankäytössä tulee olla tarkka, koska se voidaan ymmärtää hyvin eri tavoin ja tasoisesti. Joissakin piireissä usko mielletään uskonnoksi. Vuosisatojen aikana on erityisesti Raamattuun nojaavien, usko-keskeisten suuntausten keskuudessa väitelty tiedon ja uskon suhteellisesta merkityksestä. Näissä keskusteluissa on saatettu mustamaalata koko hienon tiedostamisen, jñānan eli *gnosiksen* syvä merkitys. Gnosiksesta puhuvat ns. gnostilaiset evankeliumit jätettiin pois kristillisestä kanonista.

Usko-käsitettä ei kuitenkaan käytetä määriteltäessä Intian henkisiä perinteitä. Patañjalin *jooga-suttrissa* *shraddhā* (usko) mainitaan vain ohimennen. Painopiste on niissä vivekassa tai vidyässä eli erotuskyvyssä, suorassa havaitsemisessa, tiedostamisessa (gnosiksessa) ja prajñassa.

Bhagavad Gitassa korostetaan paljon jñānaa, pyhää tietoa – erityisesti itsensä tuntemista. Siinä ei tunneta uskon joogaa. Kaikki vakavat intialaiset henkiset opetukset koskettelevat – raamatullisista poiketen – suhdetta sisäiseen. Uskoa ei korosteta esim. upanishadeissa tai Buddhan, Ramanan, Aurobindon tai Krishnamurtin opetuksissa.

Gnostilainen Filippuksen evankeliumi (79:110) kirjoittaa: ”Jokainen, jolla on tietoa [gnosista] totuudesta, on vapaa [*eleutheros*]. Vapaa ihminen oi oikeamielinen. Synnintekijät ovat synnin orjia. Totuus on meidän äitimme, tieto [tietoisuus, *gnosis*] on lupaus yhdistymisestä häneen.”

Meidän pitää olla tarkkana siinä, miten usko toimii välineenä etsinnässämme ja siinä muutoksessa, joka on kaikkien henkisten opetuslasten tavoitteena. Usko voi kannustaa meitä painiskelemaan kaiken sen kanssa, josta olemme kuulleet tai lukeneet – niin että lopulta itse oivaltaisimme totuuden ilman minkäänasteisia välittäviä tekijöitä.

Täytyy muistaa, ettei kenenkään ole helppoa tulla totuuden kohtaamisen arvoiseksi. Krishna on korostanut tätä todeten, että tuhansista ihmisistä vain jotkut pyrkivät täydellisyyttä kohden, ja heistäkin vain muutama päätyy hänen olemukseensa. (7.3)

Kaikki suuret intialaiset opettajat ovat Krishnan tapaan todenneet, että pahin este ihmisen kehitykselle on tietämättömyys, *avidyā* tai *ajñāna* – vidyān tai jñānan vastakohta. Jälkimmäinen, eli pyhä tieto, on luonteeltaan aivan toista kuin tavallinen tieto, koska sitä ei voi saavuttaa kirjoituksista tai perinteistä, vaan se on koettava ponnistusten kautta.

Krishnaa voidaan pitää pikemminkin opettajana kuin pelastajana (vapahtajana). Häneen uskominen saattaa toimia lähtökohtana muutokseen, sillä se auttaa pyrkijöitä tekemään parhaansa ja seuraamaan annettuja ohjeita.

Meidän uskomme ja kaipauksemme vastaa meidän shraddhäämme, joka vuorostaan vastaa meidän sisäistä ydinolemustamme, svabhāvaa. Shraddhan suhteen on kuitenkin eritasoisuutta ajattelussa, tunteissa tai luovuudessa. Gurdjieff huomauttaa näihin viitaten: ”Tietoinen usko on vapautta. Tunteiden usko on heikkoutta, ja lihallinen usko on typeryyttä.”

Ajatus siitä, että Krishna tai Jumala kärsisi meidän pahoista teoistamme, on järjellisesti kestämaton, koska mitkään prakritiin liittyvät toiminnot eivät kosketa ruumiissa asuvaa purushaa [henkeä].

Toisaalta kuitenkin Krishna vakuuttaa inkarnoituvansa aina silloin, kun dharma on kadonnut. Näin hän on kiinnostunut luomakunnan tapahtumista ja puuttuu niihin tarvittaessa.

Myötätunto (jonka englantilainen käsite tarkoittaa mukana kärsimistä) on läheisessä yhteydessä kärsimykseen ja uhrautumiseen jonkun toisen puolesta. Henkisissä perinteissä uhrausta pidetään keskeisenä asiana universumin järjestyksen ylläpidossa. Rig-vedan (1.164.35) mukaan se on kosmoksen napa. Krishna kärsii luomakunnan puolesta, ja hänen työhönsä osallistuvat voisivat vähentää hänen suruaan. Kosminen järjestys on Brahman ilmentymää. Krishnan sanotaan olevan Vishnun inkarnaation, joten kaikki häiriöt järjestyksessä tuottavat hänelle kärsimystä ja panevat hänet uhraamaan itsensä inkarnoitumalla materiaaliseen maailmaan.

KAIKISSA ASIOISSA ON TASOEROJA

Kaikille näille kolmelle tasolle suositellaan omanlaistaan ravintoa; yajñaa, ponnistelua ja hyväntekeväisyyttä. Tässä on niiden eroavuuksia. (17.7)

Sättviset persoonat pitävät ruuista, jotka lisäävät elävyyttä, materiaa, voimia, terveyttä, hyvinvointia ja iloisuutta – sellaisesta ruuasta, joka maistuu hyvältä, on pehmeää ja tuo tyydytystä. Rājasiset henkilöt pitävät katkerista, happamista, suolaisista, hyvin kuumista ja tulisista, karkeista ja palaneista ruuista, jotka tuottavat kipua, surua ja sairauksia. Tāmasiset persoonat nauttivat pilaantuneesta, mauttomasta, mädästä ja epäpuhtaasta ruuasta sekä jätteistä. (17.8–10)

Oikealla tavalla suoritettu yajña [uhri] on sättvista, kun se suoritetaan pyyteettömästi keskittyen yajñaan sen itsensä vuoksi, mutta jos se suoritetaan teeskennellen tai odottaen hedelmiä, Bhāratoista paras, niin siitä tulee rājasista. Mikäli yajñaa suoritetaan näistä tavoista poiketen, ilman uhria, mantraa, maksua tai uskoa, sanotaan sen olevan tāmasista. (17.11–13)

Deevojen, kaksisyntyisen [*dvijan*], opettajien ja viisaiden palvojia – samoin puhtautta, suoruutta, brahmacharyaa ja väkivallattomuutta kutsutaan kehon pyrkimyksiksi [*tapas*]. Sanoja, jotka eivät synnytä murheita, vaan ovat tosia, miellyttäviä ja hyödyllisiä, kutsutaan puheen pyrkimyksiksi. Niihin luetaan myös pyhien tekstien tutkiminen [*svādhyāya*]. Mielen tyyneyttä, hiljaisuutta, itsekuria ja olemuksen puhtautta kutsutaan mielen pyrkimyksiksi. (17.14–16)

Eheytyneen ihmisen äärimmäisen shraddhān [uskon, luottamuksen] tilassa suorittama kolminkertainen pyrkimys on sättvinen. Teennäisistä, epävakaata ja hetkellistä yritystä kunnioituksen ja arvostuksen saavuttamiseksi kutsutaan räjasiseksi. Ponnistusta, joka tapahtuu harhaisen näkemyksen alaisena aiheuttaen kärsimystä suorittajalleen tai tehdään tarkoituksella vahingoittaa muita, kutsutaan tãmasikseksi. (17.17–19)

Sellaisen lahjan sanotaan olevan sättvinen, joka luovutetaan oikeassa paikassa ja aikana oikealle ihmiselle, jolle ei ennestään olla mitään velkaa. Mikäli lahja annetaan vastavuoroisuuden odotuksen kera tai vastineena itse saadusta, sanotaan sen olevan räjasinen. Kun taas antaminen tapahtuu väärässä paikassa, vääränä ajankohtana ja väärälle saajalle halveksien ja ilman kunniallisia tarkoituksia, sen sanotaan olevan tãmasinen. (17.20–22)

Ravindran kommentteja

Erilaisten gunien vallassa olevien ihmisten uskon laatu riippuu siitä, mihin he uskonsa ja toiveensa kohdistavat. Krishna kehottaa meitä yleisesti pyrkimään kaikissa asioissa tãmasisesta räjasisen kautta sättviseen. Sättva on asia, jonka piirissä kenttä ja sen tuntijat tulevat lähimmäksi toisiaan. Kentän [*prakritin*] ja sen tuntijan [*purushan*] tunteminen on erittäin tärkeitä, koska sellainen tuntemus johtaa korkeimman luokse. Näiden eron lisäksi meidän pitää oivaltaa myös se, ettei mitään voi olla olemassa ilman kentän ja sen tuntijan yhdistelmää. (13.26)

Jokaisen elämä juontuu henkisen elementin, Krishnan korkeamman luonnon, jīvātman, korkeamman minän ja Krishnan alemman

luonnon, prakritin eli alemman minän yhdistelmästä. Korkeampi minä on inkarnoitunut alempaan jotakin tarkoitusta varten.

Krishna puhuu sitten tapasista, joka on tärkeä osa henkisiä harjoituksia. Kirjaimellisesti sana tarkoittaa kuumuutta tai ponnistusten aiheuttamaa paloa. Krishna suosittelee kahdesti-syntyisen (dvijan) palvomista osana tapasta. (17.14) Tavallisessa kielenkäytössä *dvija* yhdistetään korkeaan fyysiseen syntyperään, mutta sen henkinen merkitys on aivan toinen. Henkisten harjoitusten tavoitteena on toisen syntymän saavuttaminen – henkinen syntymä. Johanneksen evankeliumi (1:12–13) kirjoittaa: ”Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan [Sanan], hän antoi voiman tulla Jumalan lapsiksi, niille, jotka uskovat hänen nimeensä, jotka eivät ole syntyneet verestä eikä lihan tahdosta eikä miehen tahdosta, vaan Jumalasta.”

Ainoastaan harvat ihmiset vaivautuvat ponnistelemaan riittäväksi saavuttaakseen vastaanottamiseen välttämättömän hienouden, puhtauden, viisauden ja armon. Johanneksen evankeliumi on täynnä huomioita ihmisten välisestä hierarkiasta, jollainen syntyy sen mukaan, missä määrin he ovat valmiita ottamaan vastaan Sanan ja hengen. Hengen vastaanottajat kokevat olemuksessaan täydellisen muutoksen, syntyvät uudestaan ylhäältä – Jumalasta. Kaikkien jumalallisten inkarnaatioiden tavoitteena on meidän kaikkien auttaminen syntymään sieluissamme Jumalan lapsiksi. Mestari Eckhart kehotti kaikkia kristityiksi pyrkiviä tulemaan Marian kaltaisiksi ja siten Sanan synnyttäjiksi.

OM-TAT-SAT

”OM-TAT-SAT”. Tämän sanotaan olevan Brahmanin kolminainen määritelmä, jonka bramiinit, vedat ja yajña ovat jo vanhastaan luoneet. (17.23)

Brahmanin tuntijat aloittavat siten aina yajñan, hyväntekeväisyyden ja pyrkimykset lausumalla vedantan ohjeiden mukaan tavun OM. (17.2)

Vapautusta etsivät lausuvat yajñaa harjoittaessaan, pyrkimyksissään ja tehdessään pyyteetöntä hyvää tavun TAT. (17.25)

Oi Pārtha, SAT-sana tarkoittaa sekä todellisuutta että hyvyttä, ja sitä käytetään hyvien toimien yhteydessä. (17.26)

Yajñassa, hyväntekeväisyydessä ja pyrkimyksissä lujana pysymistä kutsutaan myös sanalla SAT, samoin kaikkia niiden suuntaan johtavia toimia. (17.27)

Oi Pārtha, ilman shraddhää mitä tahansa yajñan, hyväntekeväisyyden tai pyrkimysten harjoittamista kutsutaan asatiksi tai epätodelliseksi. Sellaisella ei ole mitään arvoa täällä tai tämän jälkeen. (17.28)

Ravindran kommentteja

OM-TAT-SAT on Brahmanin eli äärettömyyden kolminainen määritelmä. OM on intialaisessa perinteessä kaikkein pyhin tavu, koska siihen ruumistuu Brahmanin värähtely. Kaikki eri suuntausten viisaiden ilmaukset ja harjoitukset aloitetaan lausumalla tavua OM.

Vapautukseen pyrkivät lausuvat harjoituksissaan tavua TAT samalla kun he irrottautuvat toimiensa hedelmistä. SAT tarkoittaa sekä todellisuutta että totuutta, vaikka Krishna tässä yhteydessä (17.26) sanoo sen viittaavan sekä todellisuuteen että hyvyteen.

On hyvä muistaa, että kaikkien pyrkimysten korkein taso on Platoninkin mukaan *satyam-shivam-sundaram* – totuus, hyvyys ja kauneus. Kaikki hyvät toiminnot ovat SAT, mutta väärin suoritettuina niistä muodostuu asat – arvotonta.

LUOPUMISEN KAUTTA VAPAUTUMISEN JOOGA

LUOVU KIINTYMISESTÄ TOIMINNAN HEDELMIIN

Arjuna sanoi:

Oi voimakas-aseinen aistien herra, minä haluaisin tietää *sannyāsan* [luovuttamisen] ja *tyāgan* [irrottautumisen, hylkäämisen] periaatteet ja eron, oi Keshin tuhoaja. (18.1)

Siunattu lausui:

Viisaat ovat tunteneet kaikkien itsekkäiden halujen poistamisen *sannyāsan*. He nimittävät kaikista toiminnan hedelmistä vapautumista *tyāgaksi*. (18.2)

Jotkut oppineet julistavat, että kaikki toiminta on pahaa ja syytä lopettaa. Toiset väittävät, että *yajñaa*, hyväntekeväisyyttä ja henkisiä ponnistuksiakin tulee välttää. Oi *bhāratoista* paras ja tiikeri miesten joukossa, minun päätelmäni *tyāgasta* on kolminainen. *Yajñaa*, hyväntekeväisyyttä ja ponnistelua [*tapas*] ei tule hylätä, sillä ne puhdistavat viisasta. Tästä syystä ne ovat tarpeen, mutta niitä tulisi harjoittaa kiintymättä niiden hedelmiin. Oi *Pārtha*, tämä on minun lopullinen ja varma päätelmäni. (18.3–6)

Pakollisen toiminnan välttäminen ei todellakaan ole sopivaa. Sellainen harhautuminen on *tāmasista*. Kun joku luopuu toiminnasta pitäen sitä surun ja ruumiillisten kärsimysten tuottajana, on se luonteeltaan *rājasista*. Sellainen luopuminen ei kuitenkaan ole hedelmällistä. Oi Arjuna, silloin kun joku suorittaa pakollisia toimia velvollisuuksien

takia eikä takerru niiden hedelmiin, kutsutaan toimintaa sättviseksi. (18.7–9)

Täysin sättvän ja ymmärryksen täyttämä ja epäilyksistä vapaa tyāgi ei kaihda epämiellyttäviä toimia eikä kiinny miellyttäviin. Ruumis-tuneen olennon on mahdotonta hylätä toiminnat täydellisesti, mutta toiminnan hedelmistä luopujaa kutsutaan tyāgiksi. Toiminnan kolmi-naiset hedelmät – miellyttävät, epämiellyttävät ja sekamuodot – seu-raavat kuolemankin jälkeen niitä, jotka eivät ole niistä vapautuneet, mutta vapautuneita ne eivät enää tavoita. (18.10–12)

Ravindran kommentteja

Tämä Arjunan kysymys *sannyāsasta* ja *tyāgasta* nousee esiin hie-man yllättäen. Bhagavad Gitan laatijalla oli kuitenkin sen kautta jotakin tärkeää viestittävää. Nämä kaksi käsitettä merkitsevät lähes samaa asiaa, luovuttamista tai antautumista. Niiden välillä on kui-tenkin hienoinen ero. Esimerkiksi kuoleman yhteydessä Intiassa voidaan todeta, että henkilö on tehnyt *sharīra tyāgan*, eli hylännyt ruumiinsa. Sellaisessa tapauksessa ei käytettäisi ilmausta *sharīra sannyāsa*, joka tarkoittaisi, että keho on yhä elossa, mutta henki-lölle se on yhdentekevää.

Aikaisemman keskustelun yhteydessä Krishna oli todennut sekä toiminnasta luopumisen että kurinalaisen toiminnan johtavan kor-keimpaan hyvään. (5.1–3) Sannyāsa ja joogi on sellainen, joka suo-rittaa velvollisuutensa odottamatta sen hedelmiä. (6.1–2)

Tässä kappaleessa Krishna määrittelee sannyāsana kaiken itsek-käästä halusta lähtevän toiminnan lopettamisen, kun taas tyāga tarkoittaa täydellistä irrottautumista toiminnan hedelmistä. (18.2)

Krishna toteaa joidenkin pitävän kaikkea toimintaa pahana, mut-ta hänen mukaansa yajña, hyväntekeväisyys ja tapas ovat tarpeen pyrkijän olemuksen puhdistamisessa – kunhan ne vain suoritetaan kiintymättä toiminnan hedelmiin. Lisäksi pakollisista toimista luo-puminen olisi luonteeltaan tāmasisista – mukavuuden takia niiden välttäminen olisi rājasista.

Sättvinen tyāgi ei takerru mukaviin tai epämukaviin asioihin. Toiminnoista ei voi välttää, mutta ne tulee suorittaa itsettöminä uhreina (yajña-karmana) ja vapaana kaikista kiinnikkeistä. (3.8–9)

DAIVAM (DEEVOJEN TAHTO, KOHTALO) JA TOIMINNAN HEDELMÄT

Oi voimakas-aseinen, opi minulta viisi asiaa, jotka Sāṅkhyan oppien mukaan vaikuttavat toiminnan tuloksiin. Ne ovat: keho, toimija, eri välineet ja ponnistukset sekä viidentenä deevojen tahto [*daivam*]. (18.13–14)

Ihmisen kehon, puheen tai ajatuksen kautta suorittaman oikean tai väärän toiminnan tulokset riippuvat näistä viidestä tekijästä. Tästä syystä jokainen, joka luulee ymmärtämättömyyksissään itse olevansa tekijä, on näkemätön typerys. (18.15–16)

Sellainen, joka on vapautunut itsekeskeisestä tekijä-ajattelusta [ahamkārasta] ja jonka tietoisuus [buddhi] ei ole hajaantunut, ei joudu toiminnan sitomaksi eikä surmatessaan näitä ihmisiä todellisuudessa tapa ketään. (18.17)

Ravindran kommentteja

Krishna totesi aikaisemmin, etteivät joogit pidä itseään toimiensa tekijöinä tai omistajina, koska he oivaltavat, että gunat ovat kaiken toiminnan lähtökohta. Me olisimme paljon vapaampia sekä tekojemme hedelmistä että kuvitelmasta, että me olemme niiden tekijöitä, mikäli ymmärtäisimme asioiden onnistumisen tai epäonnistumisen johtuvan monesta asiasta. Krishna luettelee niistä viisi (18.13–14), joista viimeinen (*daivam*) ymmärretään usein kohtaloksi tai onneksi. Pyhän yajñan toiminta tarkoittaa deevan ja ihmisen välistä vuorovaikutusta, ja Krishnan mukaan kaikki muu kuin yajña-karman alaiset toiminnot johtavat aina kiinnittymisiin.

Kaikki ihmisen toiminnot laadusta riippumatta johtuvat näistä viidestä tekijästä, joista tärkein on daivam. Se on keino viitata meidän tavanomaista elinpiiriämme jalomman – sisäisen tai ulkoisen – tason vaikutuksiin.

Todelliset joogit eivät näe itseään tekijöinä. Tarkoittaako tämä sitä, että minä en ole vastuussa tekemisistäni? Sosiaaliselta näkökannalta tähän seikkaan tulisi kiinnittää paljon huomiota. Mistä me tiedämme, että juuri Krishna suorittaa työtään meidän kauttamme? Mielisairaavat ja uskonnolliset fanaatikot ovat usein vakuuttuneita siitä, että Krishna, Kristus tai Allah johtaa heidän tekemisiään.

Krishna tarkentaa asiaa: ”Sellainen, joka on vapautunut itsekeskeisestä tekijä-ajattelusta ja jonka tietoisuus ei ole hajaantunut, ei joudu toiminnan sitomaksi eikä surmatessaan näitä ihmisiä todellisuudessa tapa ketään.” (18.17) Tällainen opetus saatetaan asia yhteydestä irrotettuna ymmärtää väärin, mikäli sitä tarkastelee muuttumaton tietoisuus.

Mahābhāratassa eräs ilkeämielinen kysyy Krishnalta, miten tämä sivistynyt persoona saattoi suorittaa niin kauheita tekoja. Krishna vastasi: ”Minä tunnen dharman [oikean toimintatavan], mutta en ole taipuvainen sitä noudattamaan. Minä tiedän, mikä on väärää [*adharmaa*], mutta en lopeta sen tekemistä: minä teen vain sen, mitä jokin sydämessäni asuva deeva kehottaa minua tekemään.”

Meidän oma vastuumme on siinä, että meidän svabhāvassamme tapahtuu vakaata muutosta, joka johtaa meidät yhä lähemmäksi Krishnan omaa olemusta (madbhāvaa).

Tieto, sen kohde ja tietäjä muodostavat kolme toimintaan johtavaa impulssia. Tekijä, väline ja teko ovat toiminnan rakenneosia. Gunia koskevan teorian nojalla gunien laadun mukaan sanotaan olevan erotettavissa kolmenlaista tietoa, toimintaa ja toimijaa. Seuraavassa lisää niistä. (18.18–19)

Sellainen tieto on luonteeltaan sättvistä, jonka kautta häviämätön olemus havaitaan kaikissa olevaisissa ja eriytyneissä jakamattomana. Tieto on räjasista, jos sen myötä nähdään moninaiset, erilaiset olevaiset kaikissa olemuksissa erillisinä. Tāmasisen, tavallisen tiedon nojalla yksittäiset piirteet samastetaan kokonaisuuksiksi näkemättä niiden syitä tai merkitystä. (18.20–22)

Sellainen pakollinen toiminta, jota ei suoriteta hedelmien toivossa tai mielihyvään ja -pahaan nojaten, on sättvistä. Omien halujen tyydyttämiseen pyrkivä, itsekeskeinen ja keskittymätön toiminta on räjasista. Harhoista lähtevä, omista rajoituksista tietämätön, turha tai epäoikeutettu toiminta on tāmasista. (18.23–25)

Sellaista ihmistä kutsutaan sättviseksi, joka on vapaa ehdollistumista ja itsekeskeisyydestä sekä vakaa, peloton, eikä välitä onnistumisista tai epäonnistumisista. Räjasinen on sellainen, joka kiihkoilee, odottaa toimilleen hedelmiä, on väkivaltainen, epäpuhdas sekä herkkä ilon ja surun suhteen. Persoonaa on tāmasinen, jos hänessä ei ole itsekuria, vaan hän on karkea, tiheä, petollinen, vihamielinen, laiska, alakuloinen ja jahkaileva. (18.26–28)

Ravindran kommentteja

Sättvinen toiminta on välttämätöntä, ja se suoritetaan kiintymättä toiminnan hedelmiin tai siihen, millaisia tuntemuksia ne herättävät. Buddhasta kerrotaan, ettei hän koskaan tehnyt mitään sellaista, josta hän todella piti. Tämä ei tarkoita sitä, että hän olisi vihanut tekemisiään – hän vain ei enää ollut riippuvainen tekojensa hedelmien laadusta, vaan suoritti sen, mikä oli tarpeellista.

Räjasinen toiminta on lähtöisin egosta ja sen itsekkäistä haluista. Tāmasinen toiminta tapahtuu harhojen vallassa, eikä siinä tiedosteta seurauksia tai omia rajoituksia. (18.23–25)

YMMÄRRYKSEN TASOT

Oi vallan-voittaja, ymmärrystä ja lujuuutta on gunien laadun mukaan kolmenlaista, joista nyt selostan kaiken kustakin erikseen. Oi Pārtha, aktiivisuuden ja passiivisuuden, oikean ja väärän toiminnan, pelättävän ja ei-pelättävän sekä sitovan ja vapauttavan toiminnan tuntija on sättvinen. Sellainen ymmärrys on rājasinen, joka ei erota oikeaa dharmaa väärästä tai sitä, mitä tulisi tehdä ja mitä jättää tekemättä. Tāmasinen, pimeyteen kietoutunut ymmärrys näkee väärän dharman oikeana ja kaikki muutkin asiat virheellisesti. (18.29–32)

Oi Pārtha, mielen toiminnot, elämänvoimat ja aistit kurissa pitävä lujuus on sättvista. Oi Arjuna, dharmasta, haluista, vallasta ja muista sidostumista kiinni pitävä, hedelmiä odottava lujuus on rājasista. Oi Pārtha, sellaisen ihmisen ala-arvoinen lujuus on tāmasista, joka ei luovu haaveilemasta, pelkäämästä, ahnehtimasta tai riippuvuuksista ja ylpeydestä. (18.33–35)

Oi Bhāratoiden härkä, nyt puhun kolmenlaisista onnen tiloista, jotka syntyvät harjoituksen myötä ja tekevät lopun kärsimyksistä. Selkeästä ja kirkkaasta itsetuntemuksesta syntyvä onni on sättvista ja lopulta nektaria, vaikka se alussa maistuisikin myrkylliseltä. Onnen tekee rājasiksi se, että se on syntyisin alun perin nektarilta tuntuvista aistikontakteista, jotka myöhemmin muodostuvat myrkyllisiksi. Alusta loppuun saakka harhojen vallassa olevan itsen unesta, laiskuudesta ja laiminlyönneistä syntyvä onni on tāmasista. (18.36–39)

Ravindran kommentteja

Kaikkiin asioihin sisältyy gunien painopisteen aiheuttamaa erita-soisuutta. Jokainen, joka paneutuu vakavasti itsensä tutkimiseen, havaitsee pian itsessään monia piirteitä, joista hän ei voi ylpeillä. Buddha totesi, että juuri kehossaan ihminen voi havaita kaikki deevat ja āsurat. Havaitessaan āsurisia tekijöitä, ne vaikuttavat ensin kuin myrkyltä. Ajan mittaan hän saattaa oivaltaa, ettei se mitä nä-

kee olekaan niin tärkeä asia kuin asian havaitseminen itsessään. Tällä tavoin ihminen voi alkaa suhtautua itseensä entistä puolueettomammin, mikä taas saattaa johtaa nektarin-kaltaiseen onnellisuuteen.

VASTUULLISUUDEN TARVE

Yksikään maan tai taivaan deevoihin kuuluva olento ei ole vapaa prakritista syntyneistä gunien vaikutuksista. (18.40)

Oi hullujen kauhu, bramiinien, kshatriyoiden, vaishyoiden ja shudrojen työt jakautuvat heidän sisäsyntyisten guniensa [svabhāvan] nojalla. (18.41)

Bramiinien svabhāvasta syntyvät toiminnot ilmenevät tyyneytenä, itsekurina, henkisinä ponnisteluina, puhtauteena, kestävyyttenä, suoruutena, olennaisten asioiden täytenä ymmärryksenä ja hartaana mielenä. (18.42)

Kshatriyoiden svabhāvasta syntyvä toiminta on sankarillista, uljasta, lujaa, taitavaa, taistelussa rohkeaa, anteliasta ja majesteettista. (18.43)

Vaishyoiden svabhāvasta lähtevä toiminta ilmenee maanviljelyksessä, karjanhoidossa ja kaupassa, kun taas shudrojen luontainen toiminta keskittyy palvelemiseen. (18.44)

Jokainen omaan työhönsä [svakarmaansa] keskittyvä saavuttaa täydellisyyden. Kerron nyt sinulle, kuinka svakarmansa suorittamiseen tyytyvä voi sen saavuttaa. Sinä saavutat täydellisyyden, mikäli sinun svakarmasi koostuu sen ainoan palvonnasta, josta kaikki olevaiset ovat lähtöisin ja jossa he itsekin ovat. (18.45–46)

On parempi seurata jopa puolittaisesti omaa ydinvastuutaan [svadharmaa] kuin toisen ihmisen vastuuta hyvin. Sinä et tee mitään väärää, kun suoritat omaan svabhārmaasi kuuluvia toimia. Oi Kuntin poika, sisäistä työtä [svakarmaa] ei tulisi hylätä, vaikka se vaikuttaisi

virheelliseltä, sillä kaikkiin toimintoihin liittyy aina virheitä – kuten savu liittyy tuleen. (18.47–48)

Ravindran kommentteja

Jokainen ihminen toimii kolmen gunan vaikutuksen alaisena. Hänen luokkansa riippuu siitä, mikä näistä gunista on määräävä tekijä hänen luonteessaan (svabhāvassa).

Kaikki ihmiset voivat saavuttaa täydellisyyden svakarman kautta, joka vastaa heidän svabhāvaansa, mikäli he suorittavat toimensa palvoen yhtä, korkeinta olemusta. Krishna korostaa sitä, että on tärkeitä ponnistella täyttääkseen pikemminkin oman yksilöllisen svadharmansa (velvollisuutensa) järjestyksen ylläpidossa kuin yrittää suorittaa jonkun toisen velvoitteita.

On olennaista, että me tiedostamme yhä selkeämmin ja puolueettomammin oman sisäsyntyisen luontomme, svabhāvamme, sekä siihen liittyvät velvollisuudet ja toiminnot, svadharman ja svakarman. Kaikissa toimissa on omat vaikeutensa, mutta ne eivät kelpaa syiksi niistä pidättäytymiselle.

Meihin saattaa tällä hetkellä sisältyä vaikutuksia (*samskāroita*) ja taipumuksia (*vāsanoita*) myös edellisistä elämisistämme, mutta ainoastaan omaan svadharmaamme ja svakarmaamme osallistumalla me voimme edistää muutosta omasta svabhāvastamme Krishnan olemusta (madbhāvaa) kohden.

RAKKAUDEN KAUTTA SINÄ VOIT PÄÄSTÄ MINUN TUNTEMUKSEENI

Lopullinen täydellistyminen toiminnasta vapautumiseen [naishkar-myä] löydetään luopumisen [sannyāsan] kautta silloin, kun ihminen hallitsee itsensä ja omaa haluista ja riippuvuuksista vapaan ymmärryksen. (18.49)

Oi Kuntin poika, selitän sinulle lyhyesti, miten tällaisen täydellisyyden saavuttanut voi löytää myös Brahmanin, pyhän tiedon korkeimman asteen. Hän on valmis yhdistymään Brahmaniin silloin, kun hän hallitsee täysin itsensä ja on irrottautunut puhtaan tietoisuuden [buddhin] alaisena kaikista äänistä ja muista aistikohteista. Hänen tulee kestää yksinäisyyttä ja olla vapaa mielihyvästä ja -pahasta. Lisäksi hän syö vähän, hallitsee puheensa, kehonsa ja mielensä sekä turvautuu aina kurinalaiseen meditaatioon tarkkaillen täydellistä irrottautumista maailmasta [vairāgyaa]. Tällainen ihminen on myös päässyt eroon minä- ja minun-tunteesta, väkivaltaisuudesta, ylimielisyydestä, omista haluista, vihasta ja ahneudesta – ja pysyy aina täysin tyynenä. (18.50–53)

Silloin kun itse on tyyni ja Brahmaniin yhtynyt, ihminen ei enää murehdi tai kaipaa mitään. Hän on puolueeton kaikkia olentoja kohtaan ja löytää minuun suuntautuvan rakkauden korkeimman muodon. Rakkauden kautta ihminen tiedostaa minut ja pääsee ydinolemukseni tuntemukseen. Silloin kun ihminen tuntee ydinolemukseni, hän yhdistyy minuun. Kun ihminen suorittaa kaikki toimensa luottaen täydellisesti minuun, hän saavuttaa ikuisen ja häviämättömän asumuksen minun armoni kautta. (18.54–56)

Antaudu minulle, kaikkein korkeimmalle, ja luovuta kaikki toimesi aina minulle. Turvaudu buddhi-joogaan, ole aina sydämessäsi ja mielessäsi yhtä minun kanssani. Mikäli sydämesi ja mielesi yhtyy minuun, sinä ohitat helposti kaikki vaikeudet minun armoni kautta, mutta jos et itsekkyyttäsi halua kuunnella minua, sinä joudut kadoukseen. (18.57–58)

Jos ajattelet itsekkäästä kieltäytyväsi taistelusta, niin teet ratkaisusi turhaan, sillä luontosi tulee kyllä sinut pakottamaan. Oi Kuntin poika, sen mitä et halua harhojesi johdosta tehdä, tulet auttamattomasti tekemään, koska sinä olet oman svabhāvasi synnyttämän svakarman sitoma. (18.59–60)

Oi Arjuna, herra asustaa kaikkien olevaisten sydämissä, ja hänen voimallaan [māyällä] hän kääntää heidät kaikki yhä uudestaan ympäri kuin koneeseen kytkettyinä. Oi Bhārata, turvaudu häneen koko ole-

muksellasi, niin saavutat hänen armostaan lopullisen rauhan ja ikuisen asumuksen. (18.61–62)

Ravindran kommentteja

Karma-joogan ohella Krishna kehottaa Arjunaa suuntautumaan pyhään tietoon, jñāna-joogaan, päätyäkseen Brahmanin tunteemukseen. (18.50) Sen jälkeen hänen tulee päästä itsekuriin, yhdyntyneeseen buddhiin ja harjoittaa hiljaisuutta irrottautuen maailmasta (vairāgyassa). Lisäksi hänen tulee harjoittaa dhyāna-joogaa ja kurinalaista meditaatiota valmistautuakseen yhdistymään Brahmaniin. (18.51–53) Tällä tavoin on löydettävissä korkein rakkauden muoto Krishnaa kohtaan.

Jooga-menetelmien välillä on spiraalimainen liike, joka alkaa karma-joogana, jatkuu jñānassa, sitten dhyānassa ja lopulta bhaktijoogana. Toimintaa, tietoa, meditaatiota ja rakkautta tarvitaan kaikkia toistensa tueksi, että yhä jalompia olemuksen tasoja voitaisiin saavuttaa.

Krishna toimii ja asustaa meidän kaikkien sydämissä. Meidän ainoa valintamme on siinä, olemmeko hänen tiedostamattomia orjiaan vai tietoisia palvelijoitaan. Ainoastaan harvat voivat kohota halukkaista palvelijoista täysin tietoisiksi palvelijoiksi – vielä harvemmat kykenevät puhdistamaan svabhāvansa vastaamaan Krishnan Madbhāvaa – tullen siten oikeutetuksi lausumaan: ”Minä ja Isä olemme yhtä.” (Joh. 10:30)

OPETUS PERIMMÄISESTÄ

Minä ole avannut sinulle pyhän tiedon, joka on jalompaa kuin kaikki parhaat tiedot. Turvaudu siihen jättämättä pois mitään, ja tee sen jälkeen mitä vain tahdot. (18.63)

Kuuntele taas kaikkein hienoimmasta mysteeristä ja korkeimmasta sanasta. Sinä olet minun rakkaani sydämesi luottamuksessa, sen vuoksi minä puhun sinun hyväksesi. (18.64)

Kiinnitä mielesi minuun ja ole minun rakastajani ja palvojani. Uhraa minulle ja polvistu eteeni, niin sinä tulet minun luokseni. Tämä on minun luja lupaukseni sinulle, sillä sinä olet minulle rakas. (18.65)

Jätä kaikki dharman muodot ja turvaudu yksin minuun. Älä ole huolissasi, sillä minä vapautan sinut kaikesta pahasta. (18.66)

Ravindran kommentteja

Edellisiä neljää jaetta pidetään *param vākyana*, äärimmäisinä tai korkeimpina ilmauksina Krishnan opetuksista. Parhaiden intialaisten opetusten tapaan Krishnakaan ei edellytä Arjunalta alistumista tahtoonsa, vaan hänen paljastamiensa hienojen mysteereiden ymmärtämistä.

Me emme voi minkäänlaisten ponnistusten avulla saavuttaa totuutta, mutta totuus voi saavuttaa meidät – sen voi paljastaa meille toiselta puolelta sellainen, joka on ruumistanut totuuden ja rakastaa meitä.

Kirjan alussa Krishna korostaa *dharmaa* – velvollisuutta ja vastuuta. Nyt hän kuitenkin kehottaa Arjunaa unohtamaan kaikki dharmat ja sulautumaan kokonaan Krishnaan. Tämä johtuu siitä, että Arjunan olemuksessa oli buddhi-joogan ansiosta tapahtunut muutoksia kurinalaiseen suuntaan. Arjunan ei enää tarvinnut tehdä mitään. Augustinus kirjoitti: ”Rakasta Jumalaa ja tee mitä tahdot, sillä Jumalan rakkauden harjoittama sielu ei tee mitään rikkomuksia rakastettuaan vastaan.”

HUOLENPITO OPETUKSESTA

Sinä et saa puhua tästä kenellekään sellaiselle, joka on kuriton, vailla rakkautta ja antaumusta, ei liioin sellaiselle, joka ei halua kuulla tai väheksyy minua. (18.67)

Sellainen, joka täysin minulle antautuen julistaa tätä ylintä mysteeriä kannattajieni keskuudessa, tulee epäilemättä minun luokseni. Ihmisten keskuudessa kukaan ei tee minulle sitä parempaa palvelusta eikä ole minulle häntä rakkaampi. Minä pidän jokaista, joka tutkii meidän keskusteluamme dharmasta, omana palvojanani pyhän tiedon yajñassa. Jokainen kannattajani, joka uskoen, luottaen ja pahaa tahtoa vailla kuuntelee näitä opetuksia, tulee vapautumaan ja saavuttamaan oikeamielisten onnellisen maailman. (18.68–71)

Ravindran kommentteja

Krishna varoittaa Arjunaa paljastamasta mysteeriä kenellekään valmistautumattomalle, koska sellaisesta voisi väärissä käsissä aiheutua ikäviä seurauksia. Henkisten opetusten esittäminen kiihkeille ja väkivaltaisille ihmisille (jota monissa uskonnoissa tehdään) ei ole oikein. Tietäjien opetusten syvimmat ulottuvuudet voidaan oivaltaa ainoastaan tietäjän tasolle muuttuneen olemuksen kautta. Fanaatikot tarttuvat mihin tahansa lausumaan ja aiheuttavat usein vahinkoa.

VAPAAEHTOINEN ASETTUMINEN LAIN ALAISUUTEEN

Oi Pārtha, oletko kuunnellut tätä täysin keskittyneesti? Oi Dhababja-ya, ovatko tietämättömyytesi harhat jo tuhoutuneet? (18.72)

Arjuna vastasi:

Oi erehtymätön, minun harhani on tuhottu, ja minä olen koonnut itseni uudelleen sinun armostasi. Minä seison lujana, sillä epäilykseni ovat häipyneet. Minä elän sinun sanasi todeksi. (18.73)

Ravindran kommentteja

Intian kaikki viisaat pitävät harhojemme syynä tietämättömyyttä, ajñānaa tai avidyāa. Krishnan opetuksen – buddhi-joogan – tehtävänä on poistaa kaikki tietämättömyys itsen, kosmoksen ja koko todellisuuden suhteen.

Arjunan suhteen todellisen jñānan tulos on siinä, että hän oivaltaa ykseytensä Krishnan kanssa. Ilmennyksen maailmassa on kuitenkin aina eritasoisuutta. Mestari Eckhart huomauttaa Kristuksen kyllä todenneen, että ”hän ja Isä ovat yhtä, mutta että Isä on suurempi kuin minä.” (Joh. 14:28)

Tässä Arjuna on yhtä Krishnan kanssa, mutta tottelee kuitenkin (Kristuksen tapaan) Krishnan tahtoa.

Itsensä muistaminen ei tarkoita oman menneisyytensä muistelua, vaan oman hajautuneen olemuksensa muistamista eheässä tilassaan. Muistoissa eläminen on samaa kuin eläisi menneisyydessä, mutta muisti saattaa johtaa sellaisen kohteen etsimisen syvenemiseen, joka ylittää ajallisuuden rajoitukset.

Tässä vaiheessa Arjunan harhat olivat kadonneet, ja hän oli todellinen eheytyneet yksilö, joka tiesi, mitä tuli tehdä. Hänellä ei enää ollut valintavaihtoehtoja, jotka olisivat merkkejä selkeyden puuttumisesta. Tällä tavoin jokaisesta meistäkin voi tulla yhdistävä tekijä absoluutin ja maailman välille. Se kuitenkin edellyttää asettumista vapaaehtoisesti lain alaisuuteen – kuten Kristus teki Getsemanen puutarhassa tiedostaessaan edessä olevat kärsimykset: ”Isä, kaikki on mahdollista sinulle; ota pois minulta tämä malja. Mutta ei, mitä minä tahdon, vaan mitä sinä!” (Mark. 14:36)

KAKSI TASOA YHDISTÄVÄ TEKIJÄ

Sanjaya lausui:

Minä kuulin tämän ihanan Vāsudevan ja suuri-sieluisen Pārthan välisen keskustelun. Se sai tukkani nousemaan pystyyn. Vyāsan armosta minä kuulin tämän äärettömän mystisen jooga-opetuksen suoraan Krishnalta, joogan mestarilta. Oi kuningas, minä iloitsen yhä uudestaan aina kun muistelen tätä ihanaa ja pyhää Keshavan ja Arjunan keskustelua. Oi kuningas, suuri on ihmetykseni aina kun muistan tuon mitä hienoimman Harin muodon. Minä iloitsen siitä yhä uudelleen. (18.74–77)

Olen vakuuttunut siitä, että missä tahansa joogan mestari Krishna ja jousimies Pārtha ovatkin, siellä ovat varmasti myös loistokkuus, voitto, vauraus ja oikeamielisyys. (18.78)

Ravindran kommentteja

Tässä päätösjakeessa Sanjaya iloitsee suuresti siitä, että on voinut olla Arjunan ja Krishnan hienon keskustelun todistajana. Hän ilmaisee kiitoksensa Vyāsalle, joka oli antanut hänelle tätä tilaisuutta varten selvänäkemisen ja -kuulemisen kyvyt.

Vyāsan lausumasta on tärkeä huomata se, että voittoa, vaurautta ja loistokkuutta varten tarvittiin sekä joogan mestari Krishnaa että suurta soturia Arjunaa. (18.78) Ilman Krishnaa mitään ei voida tehdä, eikä ilman Arjunaa mitään tule tehdyksi.

Niin kauan kun Arjuna toteuttaa vain omaa tahtoaan, ei hän voi toimia Krishnan tahdon mukaisesti. Hänen pitää tulla tietoiseksi Krishnan tahdosta ja sallia sitten sen toteutuminen itsensä kautta – toimien siinä taitavasti kiinnittymättä tai kiintymättä tekojensa hedelmiin.

Krishna on joogan mestari, prakritin takainen puolueeton todistaja. Arjuna on prakritin voimin toimiva taitava jousimies. Näiden

kahden: purushan ja prakritin, hengen ja ruumiin, Itsen ja egon täytyy yhdistyä.

Me kaikki olemme taivaan ja maan lapsia, joten meidän on syytä kunnioittaa kumpaakin vanhempaamme ja elää sitten sekä taivaan että maan viisauden piirissä. Osa ihmisen olemuksesta kuuluu ajallisuuden ja aineellisuuden valtakuntaan ja osallistuu toimintaan ruumistumalla karman lain alaisena yhä uudelleen. Toinen osa on ikuinen todistaja, jota mikään ajallinen ei voi koskettaa.

Arjuna osallistuu taisteluun kaikilla kyvyillään. Krishna pysyttäytyy täysin tietoisena, ikuisena todistajana sen yläpuolella. Ilman häntä taistelua ei voida voittaa, mutta ilman Arjunaa sitä ei voiteta.

Elämä on taistelua. Kukaan meistä ei voi välttää elämän taistelulta. Kysymys on siitä, miten toimia taistelussa hyvänä soturina oivaltaen ja yhdistyen samalla oman olemuksemme syvyyksissä Krishnaan, joka on kaiken taistelun yläpuolella.

LYHYT JOHDANTO MAHĀBHĀRATA-SOTAAN

SOTA JA JOITAKIN SEN TÄRKEIMPIÄ OSALLISTUJIA

Kauan sitten esiintyi Dhitarāshtra-niminen kuningas. Esikoisena hänellä oli oikeus kuninkuuden perimiseen. Hän oli kuitenkin sokea, mistä syystä häntä neuvottiin luopumaan oikeudestaan vanhimman Pāndu-veljensä hyväksi.

Pāndu hallitsi jonkin aikaa, mutta hän oli loukannut erästä tietäjää ja joutui kirotuksi, jolloin hän päätti vetäytyä metsiin. Dhritarāshtra päätyi nyt kuninkaaksi nousseen Pāndun nuorimman pojan, Yudhishtiran, holhoajaksi. Hän kuitenkin halusi kuninkaaksi oman, edellistä vuotta nuoremman Duryodhana-poikansa, mutta hyväksyi kuitenkin kansan painostuksesta kuninkaaksi Yudhishtiran, jonka nimi tarkoittaa ”taistelussa kestävää”.

Kun Yudhishtira saapui neljän veljensä kanssa, joita yhdessä kutsuttiin Pāndavoiksi (Pāndun pojiksi), vaatimaan oikeuksiaan, niin Duryodhana päätti hakeutua heistä eroon majoittamalla heidät helposti palavaan rakennukseen ja sytyttämällä sen sitten tuleen. Pāndavoita kuitenkin varoitettiin tästä, ja he pakenivat turvaan piiloutuen siten, että heidän kaikkien uskottiin kuolleen.

Pāndavat solmivat paossa ollessaan vahvan liiton Pāñchālan kuningas Drupadan kanssa, jonka Draupadi-tytär oli naimisissa kaikkien viiden Pāndava-veljeksensä kanssa. Palatessaan Duryodhana ja hänen veljensä tekivät rauhan serkkujensa kanssa ja luovuttivat heille osan valtakuntaa.

Yudhishtira asettui veljineen Indraprasthaan, mutta Duryodhana tuli yhä kateellisemmaksi Pāndavoiden menestyksestä ja kasvavasta vallasta. Hän juonitteli äidinpuoleisen Shakuni-setänsä kanssa houkutellakseen Yudhishtiraa nopanheittoon, jossa Shakuni toimi villipillisesti.

Yudhishtira menetti kaiken: omaisuutensa, valtakuntansa, veljensä, itsensä ja lopulta myös Draupadi-vaimonsa. Pāndavat loukkasivat Kauravoita yrittäen jopa riisua Draupadin. Krishna kuitenkin pelasti hänen kunniansa luomalla hänelle ihmeen voimin lukemattomia asusteita.

Kaikki Pāndavat olivat raivoissaan itseään ja Draupadia kohtaan suunnatuista loukkauksista. Erityisesti Bhīma vannoi surmaavansa Duryodhanan katkaisemalla hänen reitensä, koska tämä oli viittoillut Draupadia tulemaan ja istuutumaan reitensä päälle.

Dhritarāshthira koetti korjata tilannetta määräämällä uuden kierroksen noppapelissä. Yudhishtira hävisi myös siinä ja joutui rangastuksena karkotetuksi taas veljineen ja vaimoineen 13 vuodeksi. Viimeisenä karkotusvuotenaan Pāndavoiden piti lisäksi pysyä tuntemattomina. Mikäli joku Dhritarāshtran pojista (Kauravoista) tunnistaisi heidät tänä aikana, jatkuisi karkotus vielä seuraavat 12 vuotta.

Pāndavat vaativat karkotusajan loputtua takaisin omaa osaansa valtakunnasta. Duryodhana oli epäonnistunut heidän surmaamisessaan ja kieltäytyi nytkin luovuttamasta mitään. Heimon vanhimmat koettivat turhaan saada aikaan oikeudenmukaista ratkaisua. Sota ei ollut vältettävissä.

Dhritarāshtra tarkoittaa sanana ”tottelevaa valtakuntaa”. Hänen poikansa ja veljenpoikansa, jotka olivat osia hänestä, määrättiin taistelemaan valtakunnan puolesta. Kuningas oli kuitenkin sokea sekä asian ulkoisessa että sisäisessä merkityksessä. Hän ei tunnistanut motiiveitaan, omaa dharmansa (velvollisuuksiaan järjestyksen ja oikeudenmukaisuuden ylläpidossa). Hän ei liioin tuntenut purushan eli transsendenttisen hengen todellisuutta.

Dhritarāshtra ei voinut estää sodan alkamista eikä hallita omia poikiaan, jotka halusivat esikoispojan (Duryodhanan) johdolla ottaa itselleen koko valtakunnan. Hän asettui heidän puolelleen, koska he olivat hänen poikiaan – huolimatta siitä, että tiesi heidän olevan väärässä.

Pojat olivat itsepäisiä eivätkä kuunnelleet häntä tai ketään muitakaan neuvonantajia. Vaikka Dhritarāshtra tiesi ja hyväksyi ihailemiensa veljenpoikien (Pāndavoiden) oikeudet, hän oli psyykkisesti toiminta-

kyvytön tilanteessa, jossa oikeudentaju ja omien, hallitsemattomien poikien etu olivat ristiriidassa.

Hän oli yhä närkästynyt siitä, että hänet oli syrjäytetty valtaistuimelta pelkän synnynnäisen sokeuden johdosta. Lisäksi Dhritarāshtra halusi kuninkaaksi oman vanhimman poikansa.

Sodan tullessa välttämättömäksi ja ilmeiseksi, tietäjä Vyāsa tarjosi kuninkaalle erityistä lahjaa, jonka avulla tämä voisi nähdä taistelun etäältä. Kuningas kuitenkin kieltäytyi, koska ajatteli, ettei hän ehkä kestäisi kuulla, mikäli hänen oma perheensä olisi saanut surmansa. Hän pitäytyi sokeudessaan, mutta halusi kuitenkin tietää sodasta. Tässä tarkoituksessa tietäjä lahjoitti kuninkaan ajurille, Sanjayalle, kyvyn nähdä ja kuulla kaiken taistelukentällä tapahtuvan, mukaan lukien soturien ajatukset. Näistä ajuri voisi sitten tiedottaa kuninkaalle. Kuningas kieltäytyi suorasta näkemisestä ja tyytyi toisen käden tietoon – jollaiseen mekin usein tyydymme.

Bhagavad Gita alkaa siitä, kun sokea kuningas pyytää ajuriaan Sanjayaa kertomaan hänelle siitä, mitä tapahtuu taistelukentällä, jonne kummankin puolen soturit ovat kokoontuneet valmiina sotaan. Eräässä aikaisemmista raporteistaan kuninkaalle Sanjaya oli ennen Bhagavad Gitan varsinaista alkua selostanut: ”Oi Bhāratoiden kuningas, siellä on yksitoista sinun hyvä-onnista pataljoonaasi ja seitsemän Pāndavoiden, joiden turvana on mahtavia miehiä. Nämä kaksi sota-voimaa olivat kuin kaksi aikakauden lopussa yhdistyvää merta, jossa delfiinit hyppivät villisti ja suuret krokotiilit viskovat häntiään. Herani, koskaan aikaisemmin emme ole nähneet tai kuulleet näin valtavista armeijoista — Oi Bhāratoiden kuningas, sinulla oli ainakin sata-tuhatta elefanttia kentällä. Jokaista elefanttia vastaa sata sotavaunua, jokaista vaunua kohden on sata ratsumiestä, jokaista hevosta kohden on kymmenen jousimiestä, ja heitä vastaa kentällä kymmenen sotamiestä.” (Mahābhārata 6:63, 16:44–46, 20:16–17)

Duryodhana tarkoittaa sanana ”kovaa taistelijaa”. Hän oli lisäksi liikainen taistelija, joka ei kaihtanut käyttää mitään keinoa voittaakseen vihollisensa. Hän oli veljineen aikaisemmin kuulunut Pāndavoiden oppilastovereihin, mutta oli silloin kehittänyt vihaa ja kateutta heitä

kohtaan. Erityisenä kohteena oli Bhīma, jonka hän tiesi olevan suunnattoman voimakkaan.

Duryodhana oli jo monin petollisin keinoin yrittänyt surmata Pāndavat heidän karkotusaikanaan ja ottaa heiltä pois heidän osansa valtakunnasta. Suuren Mahābhāratana taistelun viimeisenä päivänä hän kuitenkin sai surmansa kaksintaistelussa Bhīman kanssa.

Bhīma oli vannonut kostavansa Duryodhanan loukkauksen viiden Pāndava-pojan vaimoa, Draupadia, kohtaan rikkomalla tämän reiden – vaikka se olikin kyseisen ajan taistelusääntöjen vastaista. Hän toimi juuri tällä tavoin, surmasi Duryodhanan murskaamalla nuijalla hänen reitensä.

Duryodhana pääsi kuitenkin moraalisesta rappeutumisestaan huolimatta kuolemansa jälkeen paratiisiin, koska hän oli kuollut kastinsa arvojen mukaisesti osallistuessaan taisteluun. Pāndavat olivat hämmästyneitä ja harmistuneita nähdessään hänet siellä, koska he itse olivat joutuneet suorittamaan puhdistavia harjoituksia ennen kuin heidän sallittiin astua paratiisiin.

Sanjaya kertoo, että Duryodhana kuvasi kummankin puolen tärkeimmät sankarit Dronalle. Drona ei ollut pelkästään Duryodhanan ja hänen veljiensä aseiden käytön opettaja, vaan opetti myös Pāndavoita. Häneen viitataan usein käsitteellä Dronāchārya, Dronan opettaja.

On merkillistä, että Mahābhāratassa aseiden käytön tärkein opettaja (Drona) on syntyjään bramiini, kun taas henkistä opetusta antavat joko Bhīma tai Krishna, jotka ovat kumpikin syntyjään ja taipumuksiltaan kshatsiyaita, sotureita. Kolme näistä – Krishna, Bhīma ja Drona – kuitenkin omasivat tietoa transsendenttisestä hengestä ja lisäksi ilmenneessä maailmassa käytettävistä taisteluvälineistä.

Drona oli tietäjä Bhārdwājan poika. Bhārdwāja ei voinut hillitä itseään silloin, kun hänen katseensa osui nymfiin. Hän oli opettanut Dronalle jousiammuntaa ja myöhemmin Drupadalle, josta tuli Pāṇchālan kuningas.

Drupada oli Pāndavoiden appi, sillä kaikki viisi olivat naimisissa hänen tyttärensä Draupadin kanssa. Myöhemmässä elämänvaiheessaan

Drona oli rahattomuudessaan kääntynyt Draupadin puoleen muistuttaen häntä suosion toivossa heidän aikaisemmasta ystävyystään. Tämä oli kuitenkin tehnyt hänestä pilkkaa, jolloin Drona oli syvästi loukkaantuneena lähtenyt etsimään itselleen niin arvokkaita oppilaita, että nämä voisivat palauttaa hänen kunniansa.

Eräässä vaiheessa Drona pani oppilaansa vangitsemaan Drupadan, mutta säästi kuitenkin hänen henkensä ja salli tämän hallita puolta valtakuntaa. Häviö Dronan oppilaille ärsytti Drupadan sydäntä niin, että hän harjoitti erityisen ankaraa kurinpitoa saadakseen itselleen sellaisen pojan, joka kostaisi hänen tappionsa.

Juuri tämä Drupadan Dhrishtadyumma-poika (rohkeudessa vahva) johti Pāndavoiden armeijaa taistelun alkaessa. Häntä kutsuttiin myös Agnin pojaksi, koska hän oli syntynyt isänsä erityisesti Drona-vihollistaan vastaan kutsumasta uhri-tulesta (agnista).

Dhrishtadyumma halusi ja tarvitsi parasta mahdollista asekoulutusta, joten hän tuli oppilaaksi Dronalle, jonka surmaamista varten hän oli syntynyt. Myöhemmin kun Dronasta tuli Bhīshman kaatumisen jälkeen Kauravoiden armeijan ylipäällikkö, Drona ja Dhrishtadyumma, oppilas ja opettaja, johtivat näitä kahta vihollisarmeijaa, toimien siten voimakkaiden persoonallisten heikkouksien ja koston, sukupolvien ajan kestäneiden voimien alaisina.

Drona oli vakuuttunut, että Pāndavoille tehtiin vääryyttä, ja toivoi heille voittoa sodassa. Hänellä oli kuitenkin velvollisuutensa sokean kuninkaan ja tämän Duryodhana-pojan suhteen. Hän oli näille velkaa toimeentulonsa ja sen aseman johdosta, josta käsin hän saattoi kostaa arkkiviholliselleen Drupadalle.

Dronan oli taisteltava Duryodhanan puolella juuri henkilökohtaisen kunnianhimonsa ja kostamisen ajatuksen takia, vaikka tämä oli kaikkea sitä vastaan, minkä hän tiesi olevan oikein. Hänestä tuli 11. taistelupäivänä Duryodhanan armeijoiden ylipäällikkö, ensimmäisen päällikön, Bhīshman, kaatumisen jälkeen. Drona johti armeijoita viiden päivän ajan aiheuttaen vastapuolelle suuria tappioita – joiden lisäksi tuli hänen valalla surmattavaksi vannomansa Drupadan teloitus.

Krishna, Bhagavad Gitan mukaan korkeimman jumaluuden inkarnaatio ja kaiken tämän maailman halvaannuttavan kaksinaisuuden ylittäjä, oivalsi, ettei Dronaa tai muitakaan suuria Bhīshman sotateureita voitu surmata rehellisessä taistelussa. Hän oli juonikas ja neuvoi Bhīma julistamaan Dronan kuullen ääneen, että Ashvatthāmā oli saanut surmansa. Drona tulkitsi tämän tarkoittavan hänen Ashvatthāmā-poikaansa, mutta hän ei kuitenkaan ollut valmis uskomaan asiaa ennen kuin olisi kuullut sen joltakin täysin totuudenmukaiselta henkilöltä. Drona vetosi asian varmistamisessa Pāṇḍavoiden vanhimpaan poikaan Yudhishtiraan, jonka henkinen synnyttäjä oli Dharma, oikeuden ja oikeamielisyyden deeva.

Kerrotaan, että Yudhishtira oli niin totuudellinen, etteivät hänen sotavaununsakaan milloinkaan koskettaneet maata, vaan kulkivat jonkin verran sen yläpuolella. Krishna neuvoi häntä julistamaan Dronalle, että tämän poika oli kuollut. Yudhishtira epäröi, sillä hän tiesi, mitä Krishnalla oli mielessä. Hänellä oli kuitenkin varma tieto siitä, että yksi Ashvatthāmā-niminen elefantti oli saanut surmansa, joten hän antoi itselleen luvan toimia Krishnan painostuksen mukaisesti.

Yudhishtira lausui kuuluvalla äänellä, että Ashvatthāmā oli kuollut. Hän lisäsi siihen hiljaisella äänellä, että kyseessä oli elefantti. Jälkimmäinen ääni häipyi kuitenkin simpukankuorten ja muun taisteluun liittyvän metelin alle.

Kerrotaan, että tämän julistuksen jälkeen Yudhishtiran sotavaunut koskettivat ensi kertaa maata. Tämä johtui siitä, että korkeimpien voimien vaikutus heikkeni. Juuri ne olivat ulkoisessa mielessä pitäneet vaunut maan yläpuolella ja sisäisesti Yudhishtiran tietoisuuden selkeänä. Mahābhārata kuvaa, miten Yudhishtiran täytyi myöhemmin viettää jonkin aikaa helvetissä rangaistuksena moraalisesta erehdyksestään.

Dronan sydän murtui, kun hän kuuli totuudellisena pitämältään poikansa kuolemasta. Drona rakasti poikaansa enemmän kuin ketään muuta Arjunan lisäksi. Tämä oli hänen maineikas oppilaansa ja oli nyt saapunut taistelemaan häntä vastaan.

Taistelukentällä liiallinen kiintyminen henkilökohtaisiin suhteisiin on soturille vaarallinen asia. Uutinen pojan kuolemasta sai Dronan pyörtymään, jolloin Dronan mestaaman Drupadan poika Dhishtadyumna käytti tilannetta hyväkseen ja katkaisi häneltä pään.

Koston kierre ei loppunut tähän: Dronan poika, Ashvatthāmā, kosti isänsä surman tallomalla Shrishtadyumnan kuoliaaksi, kun tämä oli nukkumassa. Lisäksi hän surmasi Pāndavoiden viisi nuorta poikaa, joista nuorin oli vielä äitinsä kohdussa. Tästä nousi valtava häly, joka vaati kostamaan nämä Ashvatthāmān pelkurimaiset teot.

Arjuna oli juuri se huomattava Pāndavoiden soturi, jolle Krishna suuntasi opetuksensa Bhagavad Gitassa. Hänkin oli veljiensä Yudhishthiran ja Bhīman tapaan henkisesti syntyisin Kunteista. Arjuna on deevojen päällikkö Indran synnyttämä ja Dronan suosikkioppilas. Tämä rakasti Arjunaa jopa enemmän kuin omaa Ashvatthāmā-poikaansa.

Arjuna oli saanut useita taivaallisia aseita deevoilta, joita hänen urheutensa ja lujautensa olivat miellyttäneet. Arjuna oli Pāndavoiden metseen karkottamisen (Yudhishthiran häviämän nopanheiton johdosta) ajan toiminut 13. vuonna musiikkia ja tanssia opettavana eunukkina, kuningas Virātan palveluksessa, joka nyt taisteli Pāndavoiden puolella. Tämä jakso saattoi olla perusta sille, että Krishna (2.3) kehotti Arjunaa välttämään epämiehekkyyttä tai eunukkimaaisuutta.

Duryodhana mainitsee oman puolensa suuret sankarit alkaen Dronasta ja jatkuen Bhīsmaan. Bhīma oli eräänlainen kaikkien kokoon-tuneiden soturien isoisä. Hän oli nuorin Gangān Shāntanun kahdeksasta pojasta, mutta hänestä tuli kaikkien muiden kuollessa ainoa hengissä selvinnyt perillinen. Vanhoilla päivillään kuningas Shāntanu ihastui nuoreen neitiin, Satyāvatiin, joka oli kalastajan tytär. Tämän vanhemmat kuitenkin kieltäytyivät luovuttamasta tyttärtään kuninkaan puolisoiksi, koska he sanoivat, etteivät näiden pojat voisi periä valtaistuinta niin kauan kun oikeutettu vallanperijä, Bhīma, oli elossa. Tästä syystä Bhīma antoi valan, ettei hän itse koskaan ottaisi vastaan kuninkuutta eikä menisi naimisiin saadakseen valtaan oikeutettuja perillisiä.

Tätä kutsuttiin ”kauheaksi valaksi”, ja se sai nimekseen Bhīsiman (sananmukaisesti ”kauhea”, tässä lähinnä ”kunnioitusta herättävä”). Hän myös pysyi naimattomana ja asetti isänsä kuoleman jälkeen valtaistuimelle Satyāvatīn pojan, jolle hän etsi kaksi vaimoa, tullen itse näiden poikien, Pāṇḍun ja Dhṛitarāshtran, samoin kuin hänen pojanpoikiensa – Kauravoiden ja Pāṇḍavoiden, holhoojaksi. Bhīśma toimi suuressa sodassa Duryodhanan armeijoiden ensimmäisenä ylipäällikkönä aina siihen saakka kun hän 11 päivän jälkeen kaatui juonittelun kautta.

Bhīśma muistetaan, ja häntä arvostetaan kaikkialla hänen kestävyytensä, viisautensa ja sanansa pitämisen ansioista. Ennen taistelun alkua Yudhishtira lähestyi Bhīśmaa jalkaisin kaikkien – erityisesti Pāṇḍavan voimien – hämmästykseksi ilman aseistusta ja kädet ristissä. Ainoastaan Krishna ymmärsi oikein tämän perinteisesti soveliaan eleen ja vakuutti Arjunalle tietävänsä, mitä Yudhishtira oli tekemässä. Tämä kuningas taistelisi vihollisiaan vastaan ainoastaan Bhīśman, Dronan, Gautaman, Shalyan ja muiden gurujen suostumuksesta.

Aikaisempina aikoina sanottiin, että jos mies taisteli avoimesti kysymättä ensin gurujensa suostumusta, hän joutui parempiensa halveksunnan kohteeksi. Jos hän kuitenkin haki hyväksyntää ja taisteli sitten parempiaan vastaan, oli hänen voittonsa varma. (Mahābhārata 6(64), 41:16–19)

Mahābhāratan teksti jatkuu (6(64) 41:30–44)

Bhīśma sanoi: ”Ellet olisi lähestynyt minua taistelukentällä tällä tavoin, olisin vannonut valan sinun tappioksesi, suuri Bhāratoiden kuningas ja maailman herra! Olen tyytyväinen sinuun, poika. Taistele voitokkaasti, Pāṇḍava, ja saavuta siinä kaikki haluamasi. Valitse lahjasi, Prithān poika. Mitä sinä meiltä tahdot? Tällä tavoin et koe häviötä, sinä suuri kuningas. On totta, että ihminen on vaurauden orja ja että vauraus ei ole kenenkään ihmisen orja: Kauravat ovat pitäneen minua vankinaan vaurautensa kautta. Siitä syystä minä voin puhua sinulle, Kurujen vesalle, vain eunukin tapaan: minä olen ollut vaurauden orja — ”

Bhīśma katsoi, että Pāṇdavat olivat oikeassa ja oikean asian puolella, joten hän toivoi heille voittoa. Hänellä oli kuitenkin omat velvoitteensa Kauravoiden suhteen siitä, että nämä olivat huolehtineen hänen elannostaan – joten hänen piti taistella heidän puolellaan.

Bhīśma oli voittamaton sankari, mutta hän oli miehisessä ylpeydessään julistanut, ettei hän milloinkaan nostaisi asettaan Shikhandia vastaan, jonka hän tiesi olleen edellisessä elämässään nainen. Bhīśma oli torjunut silloin Shikhandin, ja tämä oli suorittanut erityisiä askeesi-harjoituksia voidakseen nyt syntyä kostamaan kykenevänä soturina.

Krishna oli aina huolissaan sekä lain eri tasoista, että taitavista keinoista niiden kiertämiseksi. Nyt hän suunnitteli tilanteen, missä Shikhandia käytettiin kilpenä Arjunaa vastaan, jonka nuolet saattoivat lävistää jopa Bhīśman. Kun Bhīśma näki Shikhandin edessään, hän ei käyttänyt aseitaan, vaan joutui niin monien, Shikhandin takana piileskelleen Arjunan ampumien nuolien lävistämäksi, ettei hänen kehostaan löytynyt juuri lainkaan haavoittumattomia paikkoja. Bhīśma putosi sotavaunuiltaan maahan, mutta jäi häneen osuneiden nuolien varaan.

Hänellä oli kuitenkin valta valita oma tarkka kuolinaikansa, joten hän eli vielä kuolettavasti haavoittuneena 58 päivää odottaessaan otollista hetkeä. Kuolinvuoteellaan hän antoi pitkiä opetuksia kummankin puolen sankareille, jotka kokoontuivat kuulemaan häntä taistelutaukojen aikoina.

Yudgushthiran, Bhīman ja Arjunan Kunti-äidillä oli myös Karna-niminen poika, joka oli saanut alkunsa deeva *Sūryasta* (auringosta) jo ennen avioliittoa Pāṇdun kanssa. Kunti oli pelännyt skandaalia ja laittanut pojan jokeen, josta eräs soturi oli hänet pelastanut ja kasvatanut vaimonsa kanssa omana lapsenaan.

Pāṇdavat olivat pilkanneet nuorta Karnaa hänen alhaisen kastinsa takia ja kieltäytyneet ottamasta häntä mukaan kilpailuihin.

Duryodhana havaitsi kuitenkin nopeasti, että Karna oli taidoissaan samalla tasolla kuin Pāṇdavat, ja teki hänestä alueen kuninkaan, samalla elinikäisen ystävän ja Pāṇdavoiden vannoutuneen vihollisen.

Eräässä tilanteessa Arjunaa suosiva deevojen päällikkö Indra kuitenkin juonitteli Karnan luopumaan jumalallisista aseistaan ja korvarena-kaistaan, jolloin hänestä tuli taistelussa haavoittuva.

Karna oli vannonut kieltäytyvänsä taistelemasta sinä aikana, kun Bhīṣma olisi Duryodhanan armeijan johdossa, koska tämä ei hyväksynyt Karnan asennoitumista Pāṇdavoita kohtaan. Krishna yritti turhaan hyödyntää tätä vastustajien välistä kuilua ja painostaa Karnaa taistelemaan Pāṇdavoiden puolella aina Bhīṣman kuolemaan saakka.

Bhīṣman ja Dronan kaaduttua Karnasta tuli Kauravan armeijoiden komentaja, ja hän taisteli urhoollisesti kolmen päivän ajan. Viimeisenä päivänä Arjuna surmasi hänet, kun hänen vaunujensa pyörä vajosi maahan erään sellaisen bramiinin kirouksen voimasta, jolle Karna oli nuoruudessaan tehnyt vääryyttä.

Useimmat taistelukentälle kokoontuneet sankarit olivat siellä lisätäkseen vaurautta, valtaa tai kostaakseen niille, jotka olivat heitä nöyryyttäneet. Toisaalta he osallistuivat uskollisuudesta niitä kohtaan, jotka huolehtivat heidän elannostaan – jopa tietäen, että he olivat asettuneet väärälle puolelle.

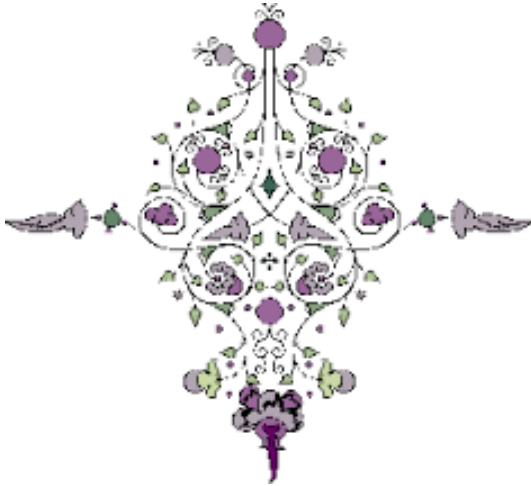
Kahdeksantoista päivää kestäneen sodan lopulla jokainen sankari oli hylännyt kaikki ritarillisen ja kunniallisen taistelun piirteet. Taistelukentälle kokoontuneesta 200 000 soturista ainoastaan kymmenen oli selvinnyt hengissä hirvittävästä verilöylystä.

Mahābhārata on kertomus ihmisyydestä, jonka johdossa on pelko, ahneus, voima tai kosto. Niiden mukaan me elämme elämämme ja kuolemme sitten pois. Elämän taistelun keskellä me voimme kuitenkin joskus kuulla kuiskauksia, jotka tulevat meidän tasoamme korkeammalta. Hetken ajan me voimme kuulla Krishnaa ja jopa muuttua joksikin aikaa – unohtaen sen jälkeen.

Taistelun jälkeen Arjunakin oli unohtanut Krishnan hänelle antamat opetukset. Meidän jokaisen pitää alkaa yhä uudelleen harjoittaa yajñaa, kohdistamaan huomiomme tarkkaan ja palaamaan olemuksemme syvyyksissä Krishnan etsintään.

Meidän tulee muistaa Krishnan sanat: ”Minä asustan olentojen sydämissä -- minä olen kaikkien niiden alku, keskikohta ja loppu -- omistautukaan yksin minulle kaikkein korkeimpana luovuttaen kaikki toimenne minulle. Hakekaa turvaa buddhi-joogasta ja olkaa sydämissänne ja ajatuksissanne aina yhtä minun kanssani.” (10.20,18.57)

Ravi Ravindra on syntynyt Intiassa v. 1938. Maisteriopintojensa jälkeen hän muutti Kanadaan ja tuli Princeton Institute of Advanced Studyn jäseneksi vuonna 1977. Hän toimi vuodesta 1978 vuoteen 1980 Threshold Award for Integrative Knowledgeen johtajana sekä vuonna 1989 California Institute of Integral Studiesin erikoisprofessorina.

Tohtori Ravindra on viimeksi toiminut emeritus professorina Dalhousen yliopistossa Kanadan Halifaxissa, jossa hän on hoitanut sekä vertailevan uskontotieteen oppituolia, että kansainvälisen kehityksen ja fysiikan professuuria.

Maailman suurten henkisten perinteiden tutkimisen lisäksi Ravindra on paneutunut syvällisesti mm. J. Krishnamurtin, G. Gurdjieffin ja Zen-buddhismin opetuksiin. Hän on kirjoittanut useita kirjoja ja artikkeleita uskonnosta, mystiikasta ja henkisyydestä ja on maailman joka puolella hyvin haluttu opettaja. Tohtori Ravindra asuu Kanadan Halifaxissa, Nova Scotialla.

Tohtori Ravi Ravindra kutsuttiin v. 2014 mukaan Todd E. MacLeannin toimittamaan Global Chorus–kirjaan ”365 ääntä tämän planeetan tulevaisuudesta”. Siihen ovat kirjoittaneet ajatuksiaan mm. Dalai

Lama, Desmond Tutu, Nelson Mandela, Stephen Hawking ja Mihail Gorbatsšov.

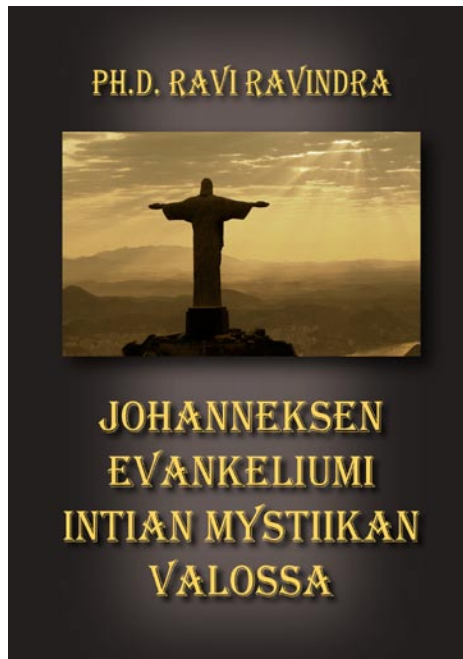
RAVI RAVIDRAN KIRJALLISUUTTA SUOMEKSI

Johanneksen evankeliumi Intian mystiikan valossa

ISBN 978-952-68747-8-4.

Käännös Kalervo Mielty 2018.

Luettavissa internetissä pdf-muodossa.

USEIN KÄYTETTYJÄ SANSKRITIN JA PAALINKIELEN SANOJA

Luettelo kattaa teksteissä usein käytettyjä sanskritin ja Paalin kielen sanat. Toivotaan, että lukijat tutustuvat näihin termeihin siitä syystä, ettei tekstin kaikkia käsitteitä voida kääntää yhdellä sanalla toiseen kieleen (kuten englantiin tai suomeen).

abhinivesha: voima jatkaa siinä tilassa missä kukin on

abhyāsa: harjoitus, toisto

adhyātma: syvin itse

agni: pyrkimyksen voiman deeva, jota tuli symboloi

ahamkāra: egoismi, minä itse -tunne, “minä olen tekijä”

ahimsā: välivallattomuus

ajñāna: tietämättömyys, sama kuin avidyā

akāla: ajaton, ikuinen, kālan vastakohta

ānanda: riemu, ilo, autuus

āsuri: demoninen

ātman: Itse, henki, sielu, persoonan syvin olemus; käytetään usein nominatiivi muodossa ātmā

avatāra: jumalallinen inkarnaatio — erityisesti Vishnun, kosmisen järjestyksen ylläpitäjän

avidyā: tietämättömyys, harhaisuus, sama kuin ajñāna

Bhagavad Gita (Bhagavad-gītā, Bhagavad Gītā): Siunatun Laulu

bhakti: rakkaus, antaumus, ihailu, palvonta

bhakti yoga: rakkauden tie (polku)

bhāva: luonnollinen tila, luonne tai laatu

bodhi: täydellinen viisaus (sen kautta ihmisestä tulee buddha)

Brahmā: ensimmäinen persoonallisten jumalien kolminaisuus, Brahmā-Vishnu-Shiva; luojana ilmentyvä universaali henki; suuri olemus

brahmacharya: Brahmassa oleva; oppilaan elintila; hallinta, sukupuolisuudesta pidättäytyminen

Brahman: Jumalan pää (lähde), jumaluus, abdoluutti, henki, äärimäinen todellisuus, valtavuus

brāhmana: ihminen, jolla on pyhää tietoa, korkeimpaan kastiin kuuluva (bramiini)

brahmānda: kosmos, sananmukaisesti Brahman muna

Buddha: herännyt, valaistunut, vapautunut, käytetään Siddhartha Buddhan nimenä

buddhi: tietoisuus, yhdentynyt järki, ymmärrys

daivam: deivojen tahto, kohtalo

daivic: jumalallinen

deha: ruumis, sama kuin sharīra

dehī: ruumistunut, inkarnoitunut, ruumiissa elävä

deva: taivaallinen olento, jumala, hienon tason energia

dhamma: palinkielen versio sanskritin dharmasta

Dhammapada: varhainen buddhalainen kirjoitus elämän tärkeimmistä arvoista ja valaistukseen johtavasta polusta

dharmā: laki, järjestys, velvollisuus pitää järjestystä, velvollisuus, uskonto, oikeamielisyys, opetus

dharmashāstra: dharmaa korostavia klassisia tekstejä

dhyāna: meditaatio, kontemplaatio, kiinankielessä ch'an, koreassa ūn, japanissa zen

dhyāna yoga: kontemplaation menetelmä

dukkha: (sama kun paalinkielessä) kärsimys, ahdistus, tuska, suru, turhautuminen

dvesha: viha, ei-pitäminen

guna: luonnon perusominaisuudet, kolme gunaa ovat sattva, rajas ja tamas. Ne muodostavat koko luonnon (prakritin) myös sen hienoimmilla tasoilla

himsā: väkivalta, manipulaatio, ahimsān vastakohta

Īshvara: Jumala, ylin olemus, persoonallinen jumaluus

jīvātmā: inhimillinen henki, sielu

jñāna: tieto (tietoisuus), viisaus, välitön pyhä tieto (tietoisuus)

jñāna yoga: pyhän tiedon tie

kaivalya: rajaton vapaus, tietoisuuden korkein tila

kāla: aika, yhdistetään myös Yamaan (kuoleman ja dharman heraan)

kāma: toive, halu, kaipaus, huvi

karma: toimenpide, toiminta, työ, toimia, tehdä jtkin

karma yoga: pyhän toiminnan tie

karmabandhana: toiminnan aiheuttama sidos

karmaphalatyaḡa: irrottautuminen toiminnan hedelmistä

klesha: este, haitta, vaiva

krodha: suuttumus, viha

kshatriya: hallinnollisen kastin sotilas

law of karma: millainen on, niin myös toimii – miten toimii, sellaiseksi tulee

lobha: ahneus

manas: alempi mieli, järki, jota pidetään yhtenä aisteista

mānava: ihminen, ihmiskunta

māyā: voima, harhakuva, juontuu määrästä

moksha: ehdoton vapautuminen

mukti: vapaus, vapauttaminen, lopullinen autuus, sama kuin moksha

naishjñānya: aktiivinen ei-tietämisen tila, vaan ei tietämättömyys, vastaa Bhagavad Gitan käsitettä naishkarmya

naishkarmya: toimimattoman toiminnan tila

nirvāna (paalissa nibbāna): tanhān (itsekkyyden) hävittäminen

nishkāma karma: epäitsekkäs toiminta

nishkarma kāma: halu vailla toimintaa, fantasiointi

nivritti: paluu alkuperäiseen, pravrittin vastakohta

Om: alkuperäinen värähtely, salaisin tavu, sama kuin Aum

Paramātmā: korkein universaali henki

prajñā: sisäinen näkemys, viisaus, ymmärrys

prakriti: luonto, aine, joskus sama kuin māyā

prāna: hieno energia, henkäys, sama kuin kiinan to chi (qi)

prānāyāma: prānan ja hengityksen hallinta

pranidhāna: omistautuminen, kunnioitus, antaumus

pravritti: ilmentyminen, ulospäin laajeneva suuntaus, nivrittin vastakohta

purusha: transsendenttinen persoona, korkein olemus, samastetaan Brahmanaan

rāga: pitäminen, viehätys, melodia, dveshan vastakohta

rājas: tunteen ja aktiivisuuden guna

ravi: aurinko, valaistuminen, sama kuin sūrva

Rig-veda: vanhin vedoista ja kaikista Indo-Eurooppalaisista teksteistä

sādhaka: etsijä, harjoittaja, pyrkijä

sādhanā: harjoitus, ponnistus, pyyntö

samādhi: ajaton sisäinen näkemys, vapautunut huomio, yhdentyminen, harmoninen tietoisuus

samsāra: maailma, maallinen elämä, maallinen harha, maallisen olemassaolon kehä, kosminen virtaus

samskāra: vaikutelma, vaikutus

sankalpa: mielikuvitus, oma tahto tai halu

Sāṅkhya: yksi kuudesta Intian klassisen filosofian suuntauksista (liitetään usein joogaan)

sannyāsa: luopuminen

sannyāsi: kaikesta luopunut tai irtautunut

sattva: selkeyden ja läsnäolon guna

śarīra: ruumis, keho (sisältää myös ajatukset ja tunteet), sama kuin deha

śāstra: opetus, pyhä kirja

Shiva: armollinen, unen herra, yksi hindulaisuuden kolminaisuuden persoonista (Brahma, Vishnu, Shiva), muutoksen herra ja herättäjä

śraddhā: usko, luottamus, kunnioitus

śruti: kuultu asia, ilmoitus

śudra: työläinen, työntekijä, yksi neljästä kastista

smṛiti: läsnäolo, muisti, muisteltu perinne

sūrya: aurinko, valaistuminen, korkein Rig-veda, sama kuin ravi

sūtra: aforismi, sanatarkasti uhka

svabhāva: sisäinen kutsumus, ydinolemus, oma olemus

svadharma: sama kuin dharma, velvollisuus, oma svabhāva

svādhyāya: itseopiskelu, pyhien tekstien opiskelu

svakarma: karma (toiminta), vastaa yksilön svabhāvaa

tāmas: hitauden ja laiskuuden guna

tanhā (tämän palin sanan vastin sanskritissa on trishnā): itsekkyyys, itsekkäät vaatimukset, halu

tāpas: kuumuus, henkinen läsnäolo, askeesi, pyrkimys, itsekuri

tapasyā: pyrkimys, luja harjoitus, läsnäolo

tattva: luonnon ydinolemus, sellaisuus

tyāga: hylkääminen, vapauttaminen

tyāgi: kaiken hylännyt ja kaikesta vapautunut

upanishad: tärkeitä hindulaisten pyhiä kirjoituksia, jotka ovat pääosin filosofisia. Tärkeimmät upanishadit ovat: Īsha, Kena, Kat-

ha, Mundaka, Prashna, Māndūkya, Taittirīya, Aitareya, Chāndogya, Brihadāranayaka, Shvetāsh-vatara, ja Maitrī.

vairāya: samastumattomuus, irrottautuminen, palkkioiden ja rangaistusten maailmasta vetäytyminen

vaishya: kauppiaiden kasti

veda: hindujen tärkeintä pyhää kirjallisuutta. Vedoja on neljä, niistä vanhin on Rig-Veda

vedānta: Intian vaikutusvaltaisimman koulukunnan nimi, joka tarkoittaa tiedon loppua

vidyā: suora tiedostaminen, viisaus

Vishnu: toinen hindulaisen kolminaisuuden jumaluuksista, säilyttäjä

viveka: erotuskyky, erottaminen

vrutti: mielenliike, harhautuma, muunnos, ailahtelu

yajña: uhri, yhteistoiminta inhimillisen ja deivojen välillä

yajña karma: toiminta uhrina hienommille tasoille

Yama: kuoleman ja dharman herra

yoga: yhdentyminen, yhdistyminen, ikeen päälle ottaminen, yhdistäminen, kiinnittäminen, kurinalaistaminen

Yoga Sūtra: klassinen jooga teksti, tekijänä pidetään Patañjalia

TEKIJÄNOIKEUDET

Copyright © 2017 Ravi Ravindra

Bhagavad Gita: A Guide to Navigating the Battle of Life, first published in 2017 with commentaries from the translator, selected bibliography and index.

No part of this book may be reproduced or utilized in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording, or by any information.

Suomennos on vuoden 2017 ja 2018 laitosten yhdistelmä. Tätä kirjaa ei saa monistaa tai käyttää missään tekijänoikeuksia loukkaavassa muodossa.

VIITTEET

¹ Nämä ovat otteita kohdista 2.1–2, 16. Ks. Louise Welch, Orage with Gurdjieff in America (Boston: Routledge & Kegan Paul, 1982), 136.

² Joseph Wood Krutch, toim. Walden and Other Writings (New York, 1962).

³ Rudolf Steiner, ”The Occult Significance of the Bhagavad Gita” (lecture 1 of IX).

⁴ Sri Aurobindo Ashram, Essays on the Gita, 1970.

⁵ In the Introduction to The Song of God: Bhagavad Gita, 1959.

⁶ Tarkkeita käyttäen sana tulisi kirjoittaa Bhagavad Gītā, mutta tarkkeet jätetään usein pois.

⁷ Keskiaikainen filosofi Shankara (788–820 jKr.) on Intian tunnetuin āchārya, joka tietenkin laati Gitan kommentaarin. Me emme kuitenkaan ole havainneet hänen kommentaarejaan hyödyllisiksi tai luotettaviksi, koska hän näyttää olleen enemmän kiinnostunut voittamisesta kuin totuudesta. Krishnan opetukset ovat vakavaa keskittymistä taisteluun, pysyttäytyen samalla sen yläpuolella. Shankara ei kuitenkaan ollut lainkaan kiinnostunut maallisesta elämäntaistelusta ja halusi pysyä täysin sen yläpuolella.

⁸ Robert Charles Zaehner, *The Bhagavad–Gita*, London 1969.

⁹ In the introduction to Juan Mascaro, *Bhagavad Gita*, London 2010.

¹⁰ Lisätiedoissa löytyy kooste joidenkin Mahābhāratan eri puolilla olevien taistelijoiden motiiveista.

¹¹ Rouva Jeanne de Salzmänn sai vastuun Gurdjieffin työstä ennen tämän kuolemaa v. 1949. Salzmänn täytti velvollisuutensa erinomaisesti aina kuolemaansa saakka v. 1990, jolloin hän oli 101 vuoden ikäinen.

¹² Ote Pauline de Dampierren, *Notes sur le Travail*, 1951. Rouva de Dampierre oli tehnyt muutaman kopion yksityiskäyttöön ja lähetti minulle ystävällisesti kopion.

¹³ *Pascal's Pensées*, New York Modern Library., 91.

¹⁴ De Dampierren lainaus, *Notes sur le Travail*, 14.

¹⁵ Tämä jae puuttuu yleisesti käytössä olevista teksteistä mahdollisesti siitä syystä, että on haluttu pitää jakeiden lukumäärä tasan satana. Tässä käännöksessä jakeelle on laitettu numeroksi 13.0, että loppuosan numerointi säilytettäisiin.

Ihminen, joka tekee minun työtäni
 pitäen minua
 tärkeimpänä antaumuksensa kohteena,
 ja on lisäksi vapaa kaikista sidoksistaan
 sekä vihasta ketään kohtaan:
 ainoastaan hän voi tulla minun luokseni

Bhagavad Gita 11.54–55